

Neni 59
Nyrje në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi tetë ditë pas botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

2946.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА И ОТПАДНА ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА (*)

Се прогласува Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема (*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 29 јули 2021 година.

Бр. 08-3609/1
29 јули 2021 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

ЗАКОН

ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА И ОТПАДНА ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА (*)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина и здравјето на луѓето преку спречување или намалување на негативните влијанија од создавањето и постапувањето со отпадната електрична и електронска опрема кои треба да се исполнат при производството на електрична и електронска опрема, собирање, повторна употреба, преработка и отстранување, како и други прашања за постапување со отпадна електрична и електронска опрема од страна на економските оператори како и другите субјекти кои учествуваат во постапките на производство и постапувањето со отпадната електрична и електронска опрема.

Член 2

Супсидијарна примена на други закони

(1) На прашањата кои се однесуваат на правилата и начинот на управување со отпадната електрична и електронска опрема кои не се регулирани со овој закон, соодветно се применуваат одредбите на Законот за управување со отпад.

* Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 04 јули 2012 година за отпад од електрична и електронска опрема (CELEX бр. 32012L0019), и Директива 2011/65/EУ на Европскиот Парламент и на Советот од 8 јуни 2011 година за ограничувањето на употребата на одредени опасни супстанции во електричната и во електронската опрема, (CELEX бр.32011L0065).

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учеството на јавноста во донесување на одлуките и оцената на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина, соодветно се применуваат одредбите на Законот за животната средина, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

(3) За регулирање на прашањата во врска со електрична и електронска опрема и отпадната електрична и електронска опрема и организирање на производителите во самостојни постапувачи или колективни постапувачи за спроведување на проширената одговорност на производителот за управување со отпадна електрична и електронска опрема, соодветно ќе се применуваат одредбите од Законот за проширена одговорност на производител во управување со посебните текови на отпад.

(4) На постапките утврдени со овој закон ќе се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(5) Одредбите на овој закон не ја исклучуваат примената на прописите кои се однесуваат на безбедноста, здравствената и хигиено-санитарната заштита, прописи за безбедност, за хемикалии, дизајн на производи, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(6) Сите мерки, стандарди и цели утврдени со овој закон ќе се применуваат како минимални барања кои треба да се исполнат при управувањето со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема.

(7) Доколку со друг закон се предвидуваат еколошки мерки и стандарди во управувањето со електричната и електронската опрема и отпадната електрична и електронска опрема, тогаш ќе се применуваат построги мерки и стандарди со цел заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

Член 3

Цели на Законот

(1) Основи цели на овој закон се:

- намалување на негативното влијание од електричната и електронската опрема и отпадната електрична и електронска опрема врз животната средина и врз здравјето на луѓето и

- унапредување на стандардите за заштита на животната средина од страна на економските оператори во текот на животниот циклус на производите, а особено при третирање, повторната употреба, преработката и отстранувањето на отпадната електрична и електронска опрема.

(2) Покрај основните цели од ставот (1) од овој член, во согласност со начелата од членот 4 од овој закон, треба да се постигнат и следниве цели:

- спречување на создавање на отпадна електрична и електронска опрема,

- намалување на количеството на отпадна електрична и електронска опрема,

- намалување и ограничување на употребата на опасни супстанции во електрична и електронска опрема,

- обезбедување на сеопфатен систем за управување со отпадна електрична и електронска опрема (повратен прием, собирање, повторна употреба, третирање, рециклирање и други видови на преработка на отпадната електрична и електронска опрема),

- постигнување на високо ниво на повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка на отпадната електрична и електронска опрема, како и намалување на отстранувањето на отпадната електрична и електронска опрема,

- обезбедување на поволни услови за воспоставување и развој на пазарот за повторна употреба, рециклирање и други начини на преработка на отпадната електрична и електронска опрема,

- обезбедување на еднаква положба на пазарот на сите субјекти и избегнување и отстранување на трговските бариери кои можат да го нарушат пазарот со електрична и електронска опрема,

- намалување на потрошувачката на енергија и на употребата на примарни сировини при производството на електрична и електронска опрема и при третманот на отпадната електрична и електронска опрема,

- поттикнување на користење на најдобри достапни техники за третман, преработка и рециклирање и

- обезбедување на услови за поттикнување на развојот на еко дизајн на производителите, земајќи го предвид целиот животен циклус на производот.

Член 4 Начела

(1) Во согласност со целите за долгорочна заштита на животната средина и постигнување на циркуларна економија, управувањето со електричната и електронската опремата се заснова на:

1) „начелото на одговорност на производителот” според кое, производителот кој при вршење на својата дејност создава и придонесува кон создавање на отпадната електрична и електронска опрема е одговорен за преземање на мерки за управување со отпадна електрична и електронска опрема со цел да се елиминира и/или намали до крајна можна мера негативното влијание врз животната средина кое настанува како резултат на отпадната електрична и електронска опрема создадена од неговата дејност, вклучувајќи и создавање на услови за остварување на висок степен на одделно собирање, повторна употреба, рециклирање и друг начин на преработка на отпадната електрична и електронска опрема и

2) „начелото на процена на животниот циклус на производот” според кое, производителот на електрична и електронска опрема е должен да изврши процена на животниот циклус на електричната и електронската опрема на начин со кој ќе се подобрат еколошките перформанси на опремата, ќе се исклучи или намали присуството на опасни супстанции во електричната и електронската опрема согласно со научно-техничките достигнувања, ќе се дизајнира на начин што ќе придонесе кон намалување на отпадна електрична и електронска опрема со цел да се спречат негативните влијанија врз животната средина.

(2) Во управувањето со електричната и електронската опрема, покрај начелата од ставот (1) од овој член, соодветно се применуваат и начелата утврдени во Законот за животната средина, Законот за управување со отпадот и Законот за проширена одговорност на производителот во управување со посебни текови на отпад (во натамошниот текст: писаните за проширена одговорност на производителот).

Член 5 Примена на Законот

(1) Одредбите на овој закон се применуваат на следниве категории на електрична и електронска опрема:

1. Категорија 1 - Опрема за температурна размена;
2. Категорија 2 - Екрани, монитори и опрема која има екрани со површина поголема од 100 cm²;
3. Категорија 3 - Светилки;
4. Категорија 4 - Голема опрема (секоја опрема кај којашто некоја надворешна димензија е поголема од 50 см, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на: апарати за домаќинство, информатичко комуникациска техноло-

гија и телекомуникациска опрема, опрема за потрошувачи, опрема за осветлување, опрема што репродуцира звук или слики, музичка опрема, електрични и електронски алати, играчки, опрема за спорт и рекреација, медицински уреди, инструменти за следење и контрола, автоматски диспанзери, опрема за производство на електрични струи). Оваа категорија не ја опфаќа опремата вклучена во Категориите од 1, 2 и 3 од овој став;

5. Категорија 5 - Мала опрема (секоја опрема кај којашто ниту една надворешна димензија не е поголема од 50 см вклучувајќи, но не ограничувајќи се на: апарати за домаќинство, опрема за потрошувачи, опрема за осветлување, опрема што репродуцира звук или слики, музичка опрема, електрични и електронски алатки, играчки, опрема за спорт и рекреација, медицински уреди, инструменти за следење и контрола, автоматски диспанзери, опрема за производство на електрични струи). Оваа категорија не опфаќа опрема вклучена во Категориите од 1, 2, 3 и 6 од овој став и

6. Категорија 6 - Мала информатичко -комуникациска технологија и телекомуникациска опрема (секоја опрема кај којашто ниту една надворешна димензија не треба да е поголема од 50 см).

(2) Одредбите на овој закон се применуваат и на отпадната електрична и електронска опрема од производите од ставот (1) на овој член.

(3) Одредбите на овој закон се применуваат и на сите употребувани производи пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, класифицирани согласно со ставот (1) на овој член.

(4) Одредбите на овој закон се применуваат и за одделни видови на производи распоредени во Листата на производи од ставот (5) на овој член кои припаѓаат во рамките на категориите од став (1) на овој член (во натамошниот текст: видови на опрема).

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина (во натамошниот текст: органот за животната средина) ја пропишува Листата на производи кои припаѓаат во рамките на категориите од ставот (1) на овој член.

Член 6 Исклучок од примена на Законот

Одредбите на овој закон не се применуваат на:

1. електрична и електронска опрема која е наменета за заштита на суштинските интереси на безбедноста на државата, вклучувајќи оружје, муниција и воен материјал, наменети за специјални воени цели;
2. опрема која е посебно дизајнирана и инсталирана како дел од друг вид опрема која е исклучена од или не спаѓа во категориите на опрема од членот 5 став (1) од овој закон и која може да ја исполни својата функција само ако е дел од таа опрема;
3. светилка со горилник (вжештена жичка);
4. опрема дизајнирана за да биде испратена во вселената;
5. големи стационарни индустриски алатки;
6. големи фиксни инсталации, освен опрема која не е посебно дизајнирана и инсталирана како дел од тие инсталации;
7. патнички или товарни превозни средства со исклучок на електрични возила на две тркала кои не се хомологизирани;
8. не-патна подвижна механизација која е расположлива единствено за професионални цели;
9. опрема која е посебно и исклучиво дизајнирана само за примена во истражувања и развојни цели, која е расположлива единствено врз основа на деловна размена само меѓу деловни субјекти;

10. медицински уреди и ин-витро дијагностички медицински уреди за кои се очекува пред крајот на употребниот циклус да бидат заразни, како и активни медицински помагала за вградување.

Член 7 Дефиниции

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) **„Електрична и електронска опрема“** е опрема чијашто правилна работа зависи од електрична струја или електромагнетни полиња, како и опрема што е наменета за производство, пренос и мерење на тие струи и полиња, класифицирани во една од категориите од членот 5 став (1) од овој закон и е наменета за употреба под напон кој не надминува 1.000 волти за наизменична струја и 1.500 волти за еднонасочна струја (во натамошниот текст: опрема);

2) **„Отпадна електрична и електронска опрема“** е отпад од електрична и електронска опрема во согласност со прописите за управување со отпадот вклучувајќи ги сите составни делови, потсклопови и потрошни делови и материјали кои се дел од производот во моментот на исфрлање (во натамошниот текст: отпадна опрема);

3) **„Отпадна опрема од домаќинствата“** е отпадна опрема која се создава во домаќинствата, како и отпадна опрема која се создава од индустријата, комерцијалните, институционалните, занаетчиските, услужните и други дејности, а која поради видот и количеството е слична на отпадната опрема од домаќинствата. Отпад од опрема кој се користи и од домаќинствата и од корисници различни од домаќинствата во секој случај ќе се смета како отпадна опрема од домаќинствата;

4) **„Заостаната отпадна опрема“** е оптоварување на животната средина настанато од отпадна опрема која настанала од опрема којшто е која е пуштена на пазар до 1 јануари 2013 година;

5) **„Големи стационарни индустриски алатки“** е голем склоп на машини, опрема и/или делови кои заеднички функционираат за одредена намена, која е трајно монтирана на одредено место и која може да ја демонтираат само професионално обучени лица за работа со таква опрема, и која се користи и одржува од професионално обучени лица во индустриски производствен погон или во објект за истражување и развој;

6) **„Голема фиксна инсталација“** е голема комбинација на повеќе видови на апарати, или други уреди кои се склопуваат, монтираат и демонтираат од страна на професионално обучени лица;

- се наменети за постојана употреба како дел од зграда или конструкција на претходно определено и за тоа наменето место и

- може да се заменат само со иста специјално дизајнирана опрема;

7) **„Не-патна подвижна механизација“** е машинерија со вграден извор на енергија, чиешто функционирање бара движење или континуирано или полу-континуирано движење помеѓу низа фиксни работни локации, додека работат;

8) **„Медицински уред“** е медицински уред или додаток како што е дефинирано со прописите од областа на здравството;

9) **„Ин витро дијагностички медицински уред“** значи ин витро дијагностички уред или додаток како што е дефинирано со прописите од областа на здравството;

10) **„Активен имплантибилен медицински уред“** значи активен медицински имплантабилен медицински уред како што е дефинирано со прописите од областа на здравството;

11) **„Правење достапен на пазарот“** е секое снабдување на производот за дистрибуција, потрошувачка или за употреба на пазарот во Република Северна Македонија при вршење на трговската дејност, во замена за плаќање или бесплатно;

12) **„Пуштање на опрема на пазарот“** е активност на првото пуштање на производот на пазарот во Република Северна Македонија на професионална основа;

13) **„Производител“** е секое правно лице или физичко лице кое без оглед на начинот на кој врши продажба, вклучувајќи ја и продажбата со помош на комуникација на далечина која е уредена со прописите за заштита на потрошувачите во однос на договорите склучени на далечина;

- е основано во Република Северна Македонија и произведува опрема под свое име или трговска марка или ја проектирал или произвел опремата па ја продава под свое име или трговската марка на територијата на Република Северна Македонија,

- има седиште во Република Северна Македонија и препродава на територијата на Република Северна Македонија, под свое име или трговска марка, опрема произведена од друг производител, со тоа што препродавачот не се смета за производител ако марката на изворниот производител е наведена на опремата, како што е предвидено во алинеја еден од оваа точка,

- има седиште во Република Северна Македонија и поради вршење на својата дејност увезува опрема заради пуштање на пазарот во Република Северна Македонија или извезува опрема надвор од неа. Како производител ќе се смета и производител кој како краен корисник заради свои потреби увезол опрема без посредник, како и правно или физичко лице кое увезува употребана опрема и ја пушта на пазарот во Република Северна Македонија,

- основано е во друга земја и продава опрема по пат на комуникација на далечина директно на домаќинства или други корисници различни од домаќинства во Република Северна Македонија.

За производител нема да се смета лице кое обезбедува само финансиска поддршка според или во согласност со каква било финансиска спогодба освен ако тој не делува и како производител во смисла на алинеите 1, 2, 3 и 4 на оваа точка.

14) **„Мал производител“** е правно или физичко лице кое пушта на пазарот во Република Северна Македонија или како краен корисник увезува без посредник опрема од членот 5 став (1) од овој закон, во количество не поголемо од она утврдено во членот 31 од овој закон, во текот на една календарска година;

15) **„Трговец“** е секое правно или физичко лице кое во синцирот на снабдување ја прави опремата достапна на пазарот. Трговец, може во исто време да биде и производител согласно точка 13 од овој член;

16) **„Краен корисник“** е физичко или правно лице, потрошувач, кое заради сопствени потреби, а не за продажба, се стекнува со опрема од која по искористувањето настанува отпадна опрема и која ја исфрла, сака да ја исфрли или од него се бара да ја исфрли;

17) **„Економски оператори“** поврзани со електричната и електронската опрема се правно или физичко лице кој при вршење на својата дејност при управување со опрема и отпадна опрема може да биде производител, трговец и/или поседувач;

18) **„Оператор на инсталација за преработка на отпадна опрема“** е правно лице кое има соодветна дозвола за третман и/или преработка на отпадна опрема, согласно со Законот за управување со отпад, каде што се вршат операции за третман и/или повторна употреба, рециклирање и други видови преработка на отпадна опрема;

19) „Собирач на отпадна опрема” е правно или физичко лице кое собира, времено чува и складира отпадна опрема од домаќинства согласно овој закон во натамошниот текст: собирач);

20) „Собирано место” е објект или дел од објект, со кое управува собирач, уредено за одделно собирање и времено чување и складирање како и други активности, пред нејзино предавање во инсталација за преработка на отпадна опрема. Собирното место може да биде и дел од инсталацијата за преработка;

21) „Извлекување” во смисла на овој закон е секоја постапка на рачно, механичко, хемиско или металуршко ракување со отпадната опрема со којашто се извлекуваат опасните супстанции, смеси и составни делови кои се во препознатлив тек или се препознатлив дел од одреден тек при постапката на третман. Супстанција, смеса или составен дел станува препознатлив тек ако може да се идентификува со следење за да се потврди еколошки безбеден третман;

22) „Финансиски договор” е секој договор за кредит, закуп (лизинг), изнајмување или продажба на одложено плаќање или договор којшто се однесува на која било опрема, без разлика дали условите од тој договор или спогодба или кој било дополнителен договор или аранжман предвидува дека преносот на сопственоста на таа опрема ќе се случи или би можело да се случи;

23) „Хомоген материјал” е материјал кој во сите свои делови има еднаков состав или материјал кој е составен од комбинација на материјали кои не можат да се одвојат еден од друг со механички постапки како што се развиткување, режење, дробење, мелење или со абразивни постапки;

24) „Идентификационен и транспортен формулар” е придружен документ кој се пополнува и предава, при секој транспорт и предавање на отпадот во земјата, согласно со прописите за управување со отпад;

25) „Поседувач” е правно или физичко лице кое со вршењето на својата регистрирана дејност постојано или привремено создава и/или поседува отпадна опрема (како на пример сервис за поправка на електрична и електронска опрема). Како поседувач, во смисла на овој закон не се сметаат граѓаните или домаќинствата.

26) „Доброволен договор” е формален договор кој има извршни клаузули склучен меѓу организациите кои застапуваат одредени интереси на економски оператори и групи на економски оператори опфатени со овој закон од една страна, и органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија од друга страна, со цел да се постигнат повисоки цели од целите пропишани во овој закон, кој е отворен за пристапување за сите правни и физички лица кои сакаат да ги исполнат условите утврдени во договорот.

(2) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат дефинициите од Законот за управување со отпадот за изразите употребени во овој закон, а кои се однесуваат на отпад, опасен отпад, управување со отпад, собирен центар, собирање, одделно собирање, складирање, превенција, повторна употреба, третман, преработка, подготовка за повторна употреба, рециклирање, отстранување, увоз, стручен орган и орган за животна средина.

(3) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат и дефинициите од Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, а кои се однесуваат на изразите за проширена одговорност на производителот, колективен постапувач и самостоен постапувач.

П. ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИСПОЛНУВАЊЕ НА БАРАЊА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПУШТАЊЕ НА ОПРЕМА НА ПАЗАРОТ

Член 8

Дизајнирање на опремата

(1) Производителот на опрема и производителот на материјали и составни делови на опремата се должни при проектирањето, дизајнирањето и производството на опремата да преземат мерки и активности со кои обезбедуваат:

1) намалување на употребата на опасни супстанции на најмала можна мера и

2) олеснето расклопување и демонирање, повторна употреба, рециклирање и друг начин на преработка на отпадната опрема, нејзините составни делови и вградени материјали.

(2) При проектирањето, дизајнирањето и производството на опремата, производителите мора да ги земат предвид и барањата за екодизајн на производите кои користат енергија и кои овозможуваат повторна употреба и преработка.

(3) Производителот не смее со посебен дизајн на опремата, нејзините составни делови и материјали или со производните постапки да ја оневозможи повторната употреба на опремата, освен доколку тој дизајн или тие производни постапки не нудат значајна предност за заштитата на животната средина и/или безбедност при користење на опремата.

Член 9

Забрани и ограничувања за користење на опасни супстанции во опремата

(1) Се забранува пуштање на пазар во Република Северна Македонија опрема од категориите од членот 5 став (1) од овој закон, вклучително кабли и резервни делови за нивна поправка, повторна употреба, обновување на функцијата или за зголемување на капацитетот, кои содржат олово (Pb), жива (Hg), кадмиум (Cd), шествалентен хром (Cr+6), полибромирани бифенили (PBB) и полибромирани дифенил етри (PBDE) повеќе од максимално дозволените масени концентрации во хомогените материјали согласно со ставот (2) на овој член.

(2) Максимално дозволените масени концентрации на опасни супстанции од ставот (1) од овој закон, кои може да се толерираат во масата на хомогени материјали, како и дозволеното количество и видовите на опасни супстанции изземени од забраната од ставот (1) на овој член, во однос на медицински производи и инструменти за пратење и контрола, кабли, резервни делови за поправка, повторна употреба, обновување на функцијата или за зголемување на капацитетот за опрема, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(3) За исполнување на барањата од ставовите (1) и (2) на овој член производителот спроведува внатрешна контрола на производството, ја подготвува потребната техничка документација, со податоците за опасни супстанции како и спроведува постапка за сообразност.

(4) Исполнување на барањата од ставот (3) на овој член, правилата и условите за пуштање на пазарот и спроведување на постапката за проценка и одобрување сообразност, телото за проценка, употреба на ознаката за сообразност, техничката документација како доказ за сообразноста, се регулирани со Законот за безбедност на производи.

Член 10

Барања за означување на опремата

(1) Со цел да се минимизира отстранувањето на отпадната опрема како несортиран комунален отпад и да се овозможи нејзино одделно собирање, производителот е должен на опремата која ја пушта на пазар, на видно место да обезбеди јасно видлива, читлива и прикажана на неизбришлив начин ознака за обврска за одделно собирање на отпадна опрема.

(2) Доколку ознаката од ставот (1) на овој член не може да биде втисната на самата опрема, заради големината или нејзината специфична употреба, истата се става на пакувањето, во упатството за употреба или во гарантниот лист на опремата.

(3) Називот на производителот односно неговата трговска марка мора да бидат јасно видливи на натписот прицврстен на опремата како и податокот кога опремата е пуштена на пазар.

(4) Формата и содржината на ознаката, како и начинот на означување на опремата од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

III. УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНА ОПРЕМА

Член 11

Обврски на производителот за управување со отпадна опрема од домаќинствата

(1) Производителот е должен да обезбеди и организира систем за собирање на отпадната опрема од домаќинствата каде повратниот прием и собирањето на отпадната опрема од домаќинствата се врши на начин на кој на крајните корисници и трговецот кој ја презема отпадната опрема од домаќинствата ќе ја враќаат бесплатно со цел понатамошно постапување и постигнување на целите за собирање и целите за преработка на отпадната опрема, согласно со овој закон.

(2) При определување на бројот и распоредот на местата за собирање на отпадната опрема од домаќинствата треба да се земе предвид бројот на жителите во соодветната локација при што во системот за собирање треба да обезбедат најмалку едно собирно место на 30.000 жители. За населените места со 2.000 жители или помалку од 30.000 жители се организираат посебно привремено определени локации за преземање.

(3) При определување на бројот и локацијата на местата за одделно собирање се земаат предвид бројот и местата за собирање на отпадна опрема кои се веќе воспоставени.

(4) Воведувањето на системот за собирање не треба да го попречува функционирањето на постоечките системи за собирање на комунален отпад и за одделно собирање на други текови на отпад.

(5) Обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, производителот може да ги исполни како самостоен постапувач или преку колективен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот.

Член 12

Забрана за напуштање на отпадна опрема

Забрането е отпадната опрема да се напушти или предава како дел од несортиран комунален отпад.

Член 13

Обврски на трговецот за повратен прием и собирање на отпадната опрема од домаќинствата

(1) Трговецот, при продажба на опрема на крајниот корисник, е должен да ја прими назад отпадната опрема од домаќинствата бесплатно доколку, сака да ја вра-

ти и доколку согласно својата функција и класификација спаѓа во категориите од членот 5 став (1) од овој закон и ја има истата функција како продадената опрема, а бројот на парчиња од отпадната опрема е еднаков со бројот на парчиња од продадената опрема (систем еден на еден).

(2) Доколку трговецот врши домашна испорака на опрема, тој е должен на крајниот корисник да му понуди бесплатно преземање на отпадната опрема од домаќинствата од местото на кое се врши достава, најмалку за истиот број парчиња на опрема со иста класификација и функција, доколку истиот сака да ја предаде.

(3) Трговецот кој има малопродажна продавница со површина над 400 m² е должен да обезбеди простор (во самиот објект на продажниот простор или во негова непосредна близина) за бесплатно собирање на отпадна опрема од домаќинствата со големина чиј надворешен обем е до 25 см и без обврска за купување на слична опрема од крајниот корисник. Просторот мора да биде достапен до јавноста, и означен на начин кој ќе овозможи да бидат истакнати јасно видливи знаци за неговата местоположба на видно место.

(4) Трговецот во својот продажен простор, како и на неговата веб-страница, интернет, печатени маркетиншки материјали за продажба е должен да истакне информација за крајниот корисник за можноста за враќање на отпадната опрема од домаќинствата, како и за неговата обврска за преземање.

(5) Трговецот собраната отпадна опрема од домаќинствата е должен без надоместок да ја предаде, на собирач или на инсталација за преработка на отпадна опрема кои се дел од систем на колективен или самостоен постапувач со идентификациони и транспортни формулари согласно прописите за управување со отпад.

(6) Производителот е должен да обезбеди редовно преземање на отпадната опрема од домаќинствата од трговецот толку често за да не се акумулира отпадна опрема.

(7) Трговецот, не треба да поседува дозвола за местата за повратен прием или за собраната отпадна опрема од домаќинствата во своите деловни простории, во согласност со прописите за управување со отпад.

(8) Трговецот, самостојно или во договор со производителот може да преземе мерки за поттикнување на крајните корисници да ја враќаат отпадната опрема со цел зголемено учество во собирањето на отпадната опрема, олеснување на процесот за повторна употреба и преработка преку нудење попусти при купување нови производи или други поттикнувачки мерки.

(9) Отпадната опрема која е преземена и собрана од трговецот се засметува во националните цели за собирање на отпадна опрема од членот 22 од овој закон.

(10) Трговецот за исполнување на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, склучува договор со самостоен или колективен постапувач со времетраење од најмалку една година согласно прописите за проширена одговорност на производителот.

Член 14

Преземање на отпадната опрема од домаќинствата од трговецот

(1) Трговецот е должен да обезбеди простор или место за повратен прием на отпадната опрема од домаќинствата од крајните корисници, согласно со членот 13 од овој закон, во својот продажен простор или друго место за преземање.

(2) Трговецот во договор со производителот може да овозможи повратен прием на отпадната опрема од домаќинствата на место за собирање, кое го обезбедува производителот, самостојно или преку колективен постапувач.

(3) Распојливоста на таквите места нема да влијае врз обврските на трговецот од членот 13 од овој закон.

Член 15

Одбивање на повратен прием на отпадна опрема

(1) Трговецот може да одбие да ја прими отпадната опрема од домаќинствата од крајниот корисник доколку:

- отпадната опрема од крајниот корисник не ги содржи основните составни делови,
- опремата содржи друг вид отпад освен отпадна опрема или
- отпадната опрема е толку оштетена или загадена што поради опасните супстанции кои ги содржи, ја загрозуваат животната средина и здравјето на луѓето.

(2) Доколку трговецот одбие да ја прими отпадната опрема од домаќинствата поради причините наведени во ставот (1) на овој член, тој е должен да го извести крајниот корисник за собирен центар, собирно место или инсталација за преработка на отпадна опрема каде крајниот корисник може да ја предаде отпадната опрема.

Член 16

Евиденција како обврска на трговецот

(1) Трговецот е должен да води евиденција за количеството на преземената и собраната како и предадената отпадна опрема од домаќинствата, според вид и категории од членот 5 став (1) од овој закон, за понатамошно управување, на посебен образец согласно ставот (5) на овој член.

(2) Евиденцијата што ја води трговецот мора да се наоѓа во деловната просторија, во која се врши трговија и во секое време да биде достапна на надлежните инспекциски органи од членот 44 од овој закон.

(3) Трговецот е одговорен за сеопфатноста и точноста на пријавените податоци од евиденцијата.

(4) Трговецот, од производителот од кој ја набавува опремата е должен да обезбеди писмена потврда дека е дел од самостоен или колективен постапувач за управување со отпадна опрема, односно потврда дека производителот го платил надоместокот од членот 36 од овој закон.

(5) Министерот кој раководи со органот за животна средина, ја пропишува формата и содржината на образецот за водење на евиденцијата од ставот (1) на овој член.

Член 17

Обврски за крајните корисници

(1) Крајниот корисник отпадната опрема од домаќинствата е должен да ја врати кај трговецот, да ја предаде на собирач во собирен центар или друго место за преземање и собирање, определено на локално односно регионално ниво.

(2) Крајниот корисник, отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата е должен да ја предаде на производителот или правно лице кои поседуваат соодветна дозвола, согласно прописите за управување со отпад, на начин, согласно со членот 26 од овој закон.

(3) Крајниот корисник пред да ја предаде отпадната опрема, е должен да ја собере и да ја чува одвоено, за да не се меша со друг вид отпад и да не се ситни или на друг начин уништува или загадува со опасни или други супстанции, при што нејзината повторна употреба или преработка би биле оневозможени.

(4) Отпадната опрема од домаќинствата којашто е толку оштетена, поради што, опасните супстанции содржани во неа, ја загрозуваат или би можеле да ја загрозуваат животната средина и здравјето на луѓето, односно истата останала без најважните составни делови, или е загадена со друг вид отпад, крајниот корисник е должен да ја предаде во собирен центар, собирно место или инсталација за преработка на отпадна опрема согласно со овој закон.

Член 18

Приклучување кон систем на самостоен или колективен постапувач

(1) Правните и физички лица, доколку при вршење на својата регистрирана дејност повремено создаваат и/или поседуваат отпадна опрема должни се да ја собираат одвоено од комунален или друг вид на отпад и да ја предадат на собирач или во инсталација за преработка на отпадна опрема која има дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

(2) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член, можат да се вклучат кон систем за собирање на отпадна опрема преку спроведување на мерките и активности кои се однесуваат на:

- обезбедување на простор и соодветни садови за собирање на отпадната опрема;

- поставување на известувања и информации за крајните корисници од членот 30 од овој закон.

(3) Колективниот, односно самостојниот постапувач и субјектите од ставот (1) на овој член склучуваат договор за собирање и/или преработка на отпадна опрема.

(4) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни собраната отпадната опрема да ја предадат без да ја менуваат, на собирач и/или транспортер или на инсталација за преработка на отпадна опрема, кои се дел од систем на колективен или самостоен постапувач, со транспортни и идентификациони формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(5) Субјектите од ставот (1) на овој член не треба да поседуваат дозвола согласно со прописите за управување со отпад за активностите од ставот (2) на овој член.

Член 19

Обврски на градоначалникот

(1) Градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје е должен да го организира одделното собирање на отпадната опрема од домаќинствата, да организира нејзино собирање од овластен давател на услуги за собирање, да определи и организира собирни пунктови за одделно собирање на отпадната опрема во собирни центри или други времено определени локации на целата територија на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје, каде крајните корисници ќе можат бесплатно да ја оставаат отпадната опрема од домаќинствата.

(2) При определување на локациите на собирните центри, треба да се земе предвид бројот на жителите во населеното место, при што треба да се обезбеди најмалку еден собирен центар на ниво на општина, односно најмалку по еден собирен центар за најмалку 30.000 жители.

(3) Собирните центри од ставот (2) на овој член ги вклучуваат и постојните места и локации за прием на одделно собрани фракции на комунален отпад, доколку овие места ги исполнуваат условите утврдени со овој или друг закон.

(4) За одделното собирање од ставот (1) на овој член и во собирните центри или други времено определени локации, колективниот постапувач и/или самос-

тојниот постапувач можат да го кофинансираат целосно или делумно собирањето, кое се врши согласно со прописите за проширена одговорност на производителот како и да соработуваат со овластен давателот на услуги за собирање на отпадната опрема од домаќинствата на регионално или општинско ниво.

(5) Отпадната опрема одделно собрана на определени места од ставот (1) на овој член се предава на самостојниот постапувач, односно колективниот постапувач врз основа на склучен договор со градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје односно организационите единици за регионално управување со отпад формирана согласно Законот за управување со отпад.

(6) Во договорот од ставот (5) на овој член се регулираат и меѓусебните обврски и други прашања од интерес на договорните страни, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот.

(7) Договорот од ставот (5) на овој член се склучува за период од најмалку една година.

(8) Организационите единици за регионално управување со отпад од ставот (5) на овој член и општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да ја информираат јавноста за адресите на собирните центри на територијата на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје вклучени во системот за управување со отпадната опрема или за локацијата на собирните места.

Член 20

Барања за собирање, складирање и транспортирање на отпадната опрема

(1) Отпадната опрема се собира одделно од другите видови на отпад и притоа, приоритет треба да се даде на отпадна опрема за температурна размена која содржи супстанции што ја осиромашуваат озонската обвивка и флуорирани гасови со ефект на стаклена градина, опрема за осветлување што содржи жива и фотоволтаични панели како и мала опрема од Категориите 5 и 6 од членот 5 став (1) од овој закон.

(2) Самостојниот постапувач и колективниот постапувач се должни, во Програмата за проширена одговорност на производителот за посебен тек на отпад, која се изготвува согласно прописите за проширена одговорност на производителот да предвидат посебни мерки и активности со кои приоритет ќе се даде на одделното собирањето на отпадната опрема од ставот (1) на овој член.

(3) Собирањето, како и транспортот на собраната отпадната опрема се врши на начин со кој ќе се овозможи, поголем обем на предавање за подготовка за повторна употреба на цел производ, повторна употреба на делови од отпадната опремата, преработка и рециклирање како и во најголема можна мера да овозможи извлекување на опасните супстанции согласно со барањата од членот 21 став (6) од овој закон.

(4) При транспортот на отпадната опрема од ставот (3) на овој член, се пополнуваат и предаваат идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад и притоа истата не треба да е изложена на временски услови или на опасност од контаминација или други оштетувања.

(5) Отпадната опрема која се собира времено, се чува и складира во собирното место каде што не треба да се меша со други текови на отпад, се распоредува во категории и видови согласно со членот 5 став (1) од овој закон, како и се води сметка за исполнување на техничките барања за складирање од членот 21 од овој закон.

(6) Пред какво било натамошно транспортирање, а со цел подобрување на подготовката за повторна употреба, субјектите кои управуваат со собирните места

или собирните центри се должни да обезбедат, поделба на места за посебно собирање на отпадната опрема којашто треба да се подготви и е погодна за подготовка за повторна употреба од останатата собрана отпадна опрема, преку овозможување на пристап до таа опрема на персоналот од инсталациите за третман и преработка на отпадната опрема.

(7) Собирач кој одделно собира и ја складира собраната отпадна опрема, е должен собраната отпадна опрема да ја предаде во инсталација за преработка на отпадната опрема, која е дел од системот на колективен или самостоен постапувач со кој склучил договор согласно прописите за проширена одговорност на производителот, без надоместок за нејзината вредност или вредноста на одделни компоненти или материјали со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(8) Собирачот е должен во евиденцијата која ја води согласно со Законот за управување со отпад, посебно да ја евидентира собраната отпадна опрема со податоци за категории на опрема од членот 5 став (1) од овој закон, изразена во килограми за колективниот или самостојниот постапувач како и за вкупно собраната отпадна опрема од трговците, други собирни места или собирни центри вклучувајќи ги и податоците за вкупното количество на предадената отпадна опрема во секоја инсталација за третман и преработка.

(9) Доколку, собирачот собира и складира отпадната опрема за повеќе самостојни и колективни постапувачи тогаш податоците од евиденцијата е должен да ги чува одвоено за секој самостоен постапувач или колективен постапувач.

(10) Начинот на доставување на податоците од ставот (8) на овој член, заедно со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад се уредуваат со договорот склучен меѓу самостојниот постапувач или колективен постапувач и собирачот, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад.

Член 21

Барања за соодветен третман на отпадната опрема

(1) Се забранува отстранување на одделно собраната отпадна опрема што не го поминала процесот на предтретман од ставот (5) од овој член, како и третман и преработка.

(2) На одделно собраната отпадна опрема која се создава на територијата на Република Северна Македонија, се врши третман согласно овој закон, при што подготовката за повторна употреба треба да има предност во однос на рециклирањето, а рециклирањето треба да има предност во однос на другите начини на преработка или отстранување.

(3) Во објектите за собирање на отпадната опрема како и во инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема пред третманот, отпадната опрема треба да се чува и складира на начин кој спречува да се згмечи, и здроби, или на друг начин уништи или контаминира со опасни или други супстанции, при што повторната употреба, рециклирање или друг начин на преработка би било технички или финансиски оневозможено.

(4) Минималните технички услови на местата за складирање на отпадната опрема ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(5) Предтретман, различен од подготовката за повторна употреба, преработка или рециклирање како минимум, вклучува процеси на извлекување на сите течности и одвоен третман на отпадната опрема.

(6) Минималните барања за одвоен третман на отпадната опрема, материјалите и деловите на отпадната опрема за одвоен третман ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(7) Со материјалите, смесите и составните делови од опремата кои се одвоени по предtretманот, рециклирање или друг начин на преработка се постапува согласно прописите за управување со отпад.

(8) При избор на инсталација за третман и преработка, предност треба да се даде на инсталација која е вклучена во сертифицирани системи за заштита на животната средина.

(9) Во инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема се врши третман на отпадната опрема со примена на најдобри достапни техники.

(10) Земајќи ги предвид аспектите на животната средина и потребата за подготовка за повторна употреба и рециклирање, барањата од ставот (6) од овој член се применуваат на таков начин што нема да се попречува еколошката подготовка за повторна употреба и рециклирање на составните делови или на целокупната отпадна опрема.

IV. ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ

Член 22

Национални цели за собирање на отпадна опрема

(1) Националните цели на Република Северна Македонија за собирање на отпадна опрема од просечната маса на опремата пуштена на пазарот во Република Северна Македонија во претходните три години се:

- во 2022 година - 25%,
- во 2023 година - 30%,
- во 2024 година - 35%,
- во 2025 година - 40%,
- во 2026 година - 45%,
- во 2027 година - 55%,
- во 2028 година - 65%.

(2) Просечното количество на опрема од ставот (1) од овој член што е пуштена на пазарот во Република Северна Македонија во претходните три години од страна на сите производители, заради одредување на количеството за собирање на отпадна опрема, се утврдува со акт од страна на стручниот орган.

(3) Минималното количество на отпадна опрема по категорија изразено во килограми, што секој производител е должен да ја собере во дадена година, треба да е најмалку еднакво на процентот од ставот (1) на овој член, врз основа на просечното количество на опрема пуштена на пазарот во Република Северна Македонија во претходните три година од страна на производителот.

(4) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја утврдува методологијата за пресметување на масата на опремата што се пушта на пазарот во претходните три години од ставот (2) на овој член, за секоја одделна група и вид на посебен тек на отпад како и за начинот на пресметување на количината на отпадна опрема генерирана според масата.

(5) Годишните цели за собирање по категорија отпадна опрема во килограми за дадената година, производителот е должен да ги утврдува секоја година до 31 март, согласно со ставот (3) на овој член.

Член 23

Национални цели за преработка на отпадна опрема

(1) Од 1 јануари 2028 година производителот е должен, за одделно собраната отпадна опрема согласно со членот 22 од овој закон, да ги постигне најмалку следниве цели за повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадната опрема по категориите на опрема од членот 5 став (1) од овој закон и тоа:

1. за отпадна опрема која спаѓа во Категориите 1, 3 и 4 од членот 5 став (1) од овој закон:

- 85 % се преработува и
- 80 % се подготвува за повторна употреба и се рециклира;

2. за отпадна опрема која спаѓа во Категоријата 2 од членот 5 став (1) од овој закон:

- 80 % се преработува и
- 70 % се подготвува за повторна употреба и се рециклира;

3. за отпадна опрема која спаѓа во Категориите 5 и 6 од членот 5 став (1) од овој закон:

- 75 % се преработува и
- 55 % се подготвува за повторна употреба и се рециклира;

4. за отпадна опрема која спаѓа во Категоријата 3 од членот 5 став (1) од овој закон, 80 % се рециклира.

(2) Заради постепено постигнување на целите од ставот (1) од овој член, министерот кој раководи со органот за животна средина утврдува годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка за период од три години во согласност со планските документи усвоени согласно со прописите за управување со отпад, најдоцна до 15 декември во тековната година за наредната година и ги објавува на интернет страницата на органот за животна средина.

(3) Целите од ставот (1) на овој член се годишни минимални барања кои се пресметуваат за секоја категорија на опрема поодделно, со делење на количеството на отпадната опрема изразено во килограми што влегува во инсталацијата за преработка на отпадната опрема, после извршениот предtretман од членот 21 став (5) од овој закон, со количеството на целата одделно собраната отпадна опрема од секоја категорија, изразена во проценти.

(4) Постапките за сортирање и складирање пред преработка не се земаат предвид при пресметување на целите од ставот (1) на овој член.

(5) Производителот е должен секоја година до 31 март да ги утврди своите годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка по категорија на опрема изразена во килограми за тековната година (во натамошниот текст: цели за преработка).

(6) За пресметување на целите од ставот (1) на овој член, операторот на инсталацијата за преработка на отпадна опрема е должен да води евиденција во килограми по категории на одделно собраната отпадната опрема, делови, материјали и супстанции од таа опрема кои влегуваат и излегуваат од инсталацијата за третман и/или влегуваат во инсталација за преработка, рециклирање и повторна употреба вклучувајќи ги и извезните количини, како и за вкупното количество остатоци во килограми, предадени за отстранување.

(7) Евиденцијата од ставот (6) на овој член, секој оператор ја води поединечно за производителот, кој е самостоен постапувач или за колективниот постапувач, со кој има склучено договор за извршување на работите за преработка на отпадна опрема.

(8) Врз основа на податоците од евиденцијата од ставот (6) на овој член, операторот подготвува и доставува извештај до самостојниот постапувач или до колективниот постапувач на посебен образец.

(9) Отпадната опрема се извезува согласно со прописите за управување со отпад.

(10) Доколку отпадната опрема, деловите и материјалите се извезуваат, тогаш количеството на таа отпадна опрема се зема предвид при пресметување на целите од ставот (1) на овој член, само доколку, извозникот има доказ дека преработката или рециклирањето биле извршени на начин и под услови што не и штетат на животната средина согласно овој закон.

(11) Извозникот е должен да доставува извештај за количеството на извезена отпадна опрема до самостоен постапувач или до колективен постапувач за кои ги врши работите за извоз на посебен образец.

(12) Начинот на водење на евиденција, формата и содржината на евиденцијата од ставот (6) од овој член, како и формата и содржината на обрасците од ставовите (8) и (11) од овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(13) Составен дел на извештајот од ставовите (8) и (11) на овој член се идентификациони и транспортни формулари согласно прописите за управување со отпад.

(14) Операторот на инсталација за преработка на отпадна опрема треба да поседува дозвола за преработка на отпад, согласно со Законот за управување со отпад како и да ги исполнува условите од овој закон, за постигнување на целите за преработка.

(15) Рокот и начинот за доставување на извештаите од ставовите (8) и (11) на овој член, се уредува со договорот склучен меѓу самостојниот постапувач или колективниот постапувач со отпадна опрема и операторот на инсталациите, за вршење на работите од ставот (6) на овој член, односно извозникот, кој ќе овозможи почитување на обврските за доставување на извештаи до самостојниот или колективниот постапувач.

(16) Начинот на пресметување на целите за собирање од членот 22 од овој закон, како и начинот на пресметување на целите за преработка од ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

Член 24

Обврска на производителот за финансирање на управувањето со отпадната опрема од домаќинствата

(1) Производителот е должен, да обезбеди целосна покриеност на трошоците, за преземените мерки во системот за одделно собирањето на отпадната опрема од домаќинствата од членот 11 од овој закон, вклучувајќи и трошоци за:

- повратен прием, одделно собирање, времено чување и складирање на отпадната опрема за количествата најмалку на минималните цели за собирање од членот 22 од овој закон,

- транспортот, третманот, преработката и повторната употреба или рециклирањето и отстранувањето на остатокот од преработката за отпадната опрема за количество најмалку на минималните цели за преработка согласно членот 23 од овој закон,

- трошоци за јавна комуникација и размена на информации, проширена одговорност на производителот, инвестирање во инфраструктура за одделно собирање, согласно со прописите за проширена одговорност за производителот,

- трошоци за финасиска гаранција и
- исполнување на други обврски што се утврдени за производителот со одредбите од овој закон.

(2) Трошоците што ги сноси производителот за управување со отпадната опрема од домаќинствата не се прикажуваат одделно при продажба на новата опрема.

(3) Исклучок од ставот (1) на овој член е малиот производител од членот 31 од овој закон кој е должен на посебна сметка на органот за животната средина да уплати паушален надоместок во износ од 6.000 денари на годишно ниво најдоцна до 15 февруари во тековната година.

(4) Првиот надоместок од ставот (3) на овој член, малиот производител го плаќа при регистрацијата од членот 31 од овој закон.

(5) Количеството на отпадна опрема за која секој одделен производител е должен да обезбеди финансирање на процесите од ставот (1) на овој член соодвет-

ствува на неговиот дел од количеството опрема пуштена на пазарот во Република Северна Македонија од страна на сите производители.

(6) Остварувањето на обврските од ставот (1) на овој член производителот ги остварува согласно со овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот.

Член 25

Финансирање на трошоци за управување со заостанат отпад

Финансирањето на трошоците за управување со заостаната отпадна опрема од домаќинствата, пропорционално ги сносат самостојните постапувачи и колективните постапувачи на производителите, кои постојат на пазарот, пропорционално кога настануваат трошоците, сразмерно на пазарниот удел по категории на опрема.

Член 26

Обврска на производителот за финансирање на управување со отпадна опрема од крајни корисници кои не се домаќинства

(1) Производителот е должен да обезбеди финансирањето на трошоците за собирање, преработка и отстранување на отпадната опрема од крајни корисници различни од домаќинствата.

(2) Производителот согласно со ставот (1) на овој член е должен да обезбеди на барање на крајниот корисник бесплатно преземање на отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата и за неа да обезбеди третман, преработка и отстранување, доколку опремата ја има испорачано на крајниот корисник на свој трошок.

(3) Заостанатата отпадна опрема што се заменува со нова еднаква опрема или со нова опрема којашто врши иста функција, може да се презема и на начин кој ќе го договори производителот и крајниот корисник во моментот на набавка на таа опрема, односно при нејзино преземање ќе договори друг начин на управување со отпадната опрема, доколку не е спротивен со одредбите од овој закон.

(4) За другата заостаната отпадна опрема за која не е обезбедено управување согласно со ставовите (2) и (3) на овој член, крајниот корисник е должен да обезбеди одделно собирање и времено чување и складирање, како и да ја предаде на правно или физичко лице кое има соодветна дозвола за управување со отпад согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 27

Финасиска гаранција

(1) Производителот е должен да обезбеди финасиска гаранција за покривање на трошоците за собирање, третман, преработка и отстранување на целокупната отпадната опрема и обележување на неговите производи.

(2) Финасиската гаранција се обезбедува за секоја календарска година согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 28

Преземање на обврските на производителот

(1) Производителот е должен на свој трошок да обезбеди исполнување на обврските и целите на овој закон, преку повратен прием, одделно собирање, пов-

торна употреба, рециклирање и преработка на отпадна опрема кој е создадена од пуштањето на опрема на пазарот во Република Северна Македонија.

(2) За исполнување на обврската од ставот (1) на овој член, производителот може да воспостави и/или да се приклучи кон систем, кој ќе обезбеди:

- редовно преземање и одделно собирање на отпадна опрема како дел од системот за управување со отпадна опрема и

- повторна употреба, рециклирање и преработка на собраната отпадна опрема.

(3) Производителот исполнувањето на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, може да ги остварува самостојно, со добивање на дозвола за самостоен постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот или со склучување на договор за преземање на обврските за постапување со отпадна опрема, со колективен постапувач со отпадна опрема кој е основан и поседува дозвола согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 29

Обврска на производителот за обезбедување на информации за операторите на инсталации за преработка на отпадна опрема

(1) За да се олесни подготовката за повторна употреба на отпадната опрема, третман и преработка безбеден за животната средина, вклучувајќи и одржувањето, поправките и рециклирањето, производителот е должен за операторите на инсталациите за третман да обезбеди бесплатно информации со податоци за:

- можностите за повторна употреба и третман, за секој вид на нова опрема,

- детални податоци за составните делови и материјали во опремата и

- местата каде во опрема се наоѓаат опасните супстанции и смеси.

(2) Производителот е должен информациите од ставот (1) на овој член да ги обезбеди за секој вид на нова опрема којашто за прв пат ја пушта на пазар, во рок од 12 месеци од денот кога опремата е пуштена на пазар.

(3) Податоците од ставот (1) на овој член производителот ги доставува во форма на печатен прирачник, преку интернет услуги или во електронска форма.

Член 30

Информации за крајните корисници

(1) Производителот е должен, на своја сметка, во прилог на упатството за употреба на опремата за домаќинствата кога се испорачува на крајните корисници да ги информира за:

- забраната за оставање на отпадната опрема како несортиран комунален отпад и обврската за одделно собирање,

- системите за бесплатно враќање и местата за собирање кои се достапни без оглед на производителот или друг оператор кој ги има организирано,

- важноста на улогата и начинот на којшто можат да придонесат крајните корисници во управувањето со отпадната опрема и можните начини за повторна употреба, рециклирање и другите начини на преработка,

- можните негативни влијанија и последици врз здравјето на луѓето и животната средина како резултат на присуството на опасни супстанции во опремата и

- значењето на ознаката од членот 10 од овој закон.

(2) Информациите од ставот (1) на овој член се објавуваат на веб-страницата на видлив и јасно достапен начин, на местото на продажба, во печатени или во онлајн рекламни материјали или на веб-страниците за онлајн продажба кои ги користи производителот или преку јавни кампањи за подигање на јавната свест.

(3) Производителот е должен да ги информира трговците за начинот на преземање на отпадната опрема од крајните корисници и на сите останати трговци во ланецот на испорака на опремата, а посебно трговецот кој ја продава односно испорачува опремата на крајниот корисник.

(4) Обврските на производителот кои произлегуваат од овој член не можат да се пренесат на друг субјект.

(5) Производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина директно на домаќинства во Република Северна Македонија, или други корисници различни од домаќинства е должен на својата веб-страница или во својот продажен каталог да ги информира крајните корисници за своите обврски од ставот (1) на овој член како и за начинот на враќање на отпадната опрема.

Член 31

Обврска за мал производител

(1) Производителот, кој годишно пушта на пазар во Република Северна Македонија или како краен корисник увезува опрема без посредник до 100 килограми од Категориите 1, 2 и 4 од членот 5 став (1) од овој закон или до 50 килограми од Категориите 3, 5 и 6 од членот 5 став (1) од овој закон, се смета за мал производител.

(2) Производителот од ставот (1) на овој член е должен да се регистрира согласно со членот 32 од овој закон, како и да води евиденција и да известува на начин, согласно со членот 34 од овој закон.

(3) Производителот од ставот (1) на овој член до 15 јануари поднесува барање до стручниот орган за добивање на решение за мал производител во кое се наведува и количеството на опремата која производителот има намера да ја пушти на пазарот во Република Северна Македонија во тековната година.

(4) Стручниот орган по утврдување на исполнетоста на условите издава решение за мал производител во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето од ставот (3) на овој член.

(5) Стручниот орган е должен во Регистарот кој се води согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад одделно да ги води производителите и видот и количините на опрема за кои издал решение за мал производител.

(6) Производителот од ставот (1) на овој член не е должен да обезбеди управување со отпадна опрема до колку количеството на опремата што ја пуштил на пазар или ја увезол, не го надминува количеството на годишно ниво утврдено во ставот (1) на овој член, но е должен да го плати годишниот паушален надоместок од членот 24 став (3) од овој закон.

V. РЕГИСТРАЦИЈА, ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕСТУВАЊЕ КАКО ОБВРСКА НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ И ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 32

Регистар на производители

Производителот кој за прв пат пушта на пазарот или увезува, како краен корисник, опрема во Република Северна Македонија, се регистрира во Регистарот на производители кој го води стручниот орган на начин и постапка пропишани со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 33

Исполнување на обврски преку овластен застапник

Производителот со седиште во друга држава кој пушта опрема на пазарот во Република Северна Македонија со помош на комуникација на далечина (е-трговија) е должен да именува овластен застапник како одговорен субјект за целосно исполнување на обврските на производителот кој се регистрира согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 34

Водење на евиденција и известување за управување со отпадната опрема

(1) Производителот е должен да води евиденција за видот и количество на опрема пуштена за прв пат на пазарот во Република Северна Македонија, според категорија, во текот на една календарска година во пишана и електронска форма.

(2) Производителот најдоцна до 31 март во тековната година е должен до стручниот орган да достави годишен извештај за видот и количината на опрема што ја пуштил на пазарот во Република Северна Македонија во претходната календарска година, на образец за годишен извештај за опрема пуштена на пазар, во пишана и електронска форма кога:

1. не обезбедува управување со отпадна опрема согласно со членот 28 од овој закон и го плаќа надоместокот од членот 36 од овој закон и

2. е мал производител.

(3) Годишниот извештај за управување со отпадна опрема, што самостојниот постапувач и колективниот постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад го доставуваат на посебен образец до стручниот орган, треба задолжително да ги содржи следниве податоци:

1) назив и седиште на фирмата или име и адреса на самостојниот постапувач или на колективниот постапувач и негов регистарски број;

2) периодот за кој се известува;

3) количество опрема изразена во килограми по категории на опрема пуштена на пазарот во Република Северна Македонија;

4) количество на вкупно одделно собрана отпадна опрема по категории изразена во килограми;

5) количество на отпадна опрема, по категории, која е рециклирана (вклучително и подготвена за повторна употреба) и преработена, изразена во килограми;

6) количество на отпадна опрема во килограми и делови на отпадната опрема по категории која е отстранета и

7) количеството на отпадна опрема, по категории извезена за рециклирање, преработка и отстранување, изразена во килограми.

(4) Формата и содржината на образецот од ставовите (2) и (3) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(5) Во податоците од ставот (3) точка 4) на овој член, се вклучуваат и податоците за одделно собраната отпадна опрема по категории која е преземена од собирачите и операторите на инсталациите за преработка на отпадна опрема (вклучувајќи ја и отпадната опрема преземена од трговците) од производителите или трети лица кои делуваат во нивно име.

(6) Податоците од ставот (3) од овој член се чуваат најмалку за период од седум години и се дел од електронскиот систем на база на податоци на колективниот односно самостојниот постапувач согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

(7) Во Годишниот извештај од ставот (3) на овој член се наведуваат и податоците што се бараат согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 35

База на податоци и информативен систем

Врз основа на податоците од членот 34 од овој закон и податоците од Регистарот кој се води согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад, стручниот орган воспоставува и води електронска база на податоци за опремата што се пушта на пазарот во Република Северна Македонија и за управувањето со податоците кои се однесуваат на управувањето со отпадната опрема, согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

VI. НАДОМЕСТОК ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНА ОПРЕМА

Член 36

Надоместок

(1) Производителот кој пушта опрема на пазарот во Република Северна Македонија, како и производителот кој како краен корисник увезува опрема во Република Северна Македонија е должен да плати надоместок за управување со отпадната опрема (во натамошниот текст: надоместок).

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член, изразена во ден/кг. по категориите на опрема од членот 5 став (1) од овој закон, изнесува:

1. 100 ден/кг. за опрема за температурна размена;

2. 175 ден/кг. за екрани, монитори и опрема која содржи екрани со површина поголема од 100 cm²;

3. 350 ден/кг. за светилки;

4. 100 ден/кг. за голема опрема;

5. 150 ден/кг. за мала опрема;

6. 100 ден/кг. за мала информатичко - комуникациска технологија и телекомуникациска опрема.

(3) Надоместокот од ставот (1) на овој член се пресметува врз основа на нето-масата на опремата по единица парче изразена во килограми за што се составува квартална пресметка на посебен образец, дури и кога производителот не пушта производи на пазарот во текот на тој квартал.

(4) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот настанува од моментот кога за прв пат опремата ја пушта на пазарот на Република Северна Македонија, односно за производителот како краен корисник, од моментот кога започнал да ја користи опремата.

(5) Производителот и производителот како краен корисник кој увезува опрема, е должен да го плати надоместокот од ставот (1) на овој член на соодветна уплатна сметка на буџетот на органот за животната средина секој 15 ден во тековниот квартал за сите пресметани надоместоци од претходниот квартал.

(6) Надоместокот не се плаќа доколку опремата се извезува во тековната година.

(7) Во случајот од ставот (6) на овој член, производителот и производителот како краен корисник кој увезува опрема е должен да обезбеди извозна електронска царинска декларација согласно прописите за царинско работење како доказ дека количеството на опрема за која не е пресметан надоместокот од ставот (1) на овој член е извезена.

(8) Во случај на извоз на опрема за која е платен надоместокот од ставот (1) на овој член, производителот и производителот кој како краен корисник увезува оп-

рема, имаат право на поврат на платениот надоместок за извезената количество на опрема доколку истата се извезе во рок од пет години од датумот на плаќањето на надоместокот.

(9) За поврат на надоместокот од ставот (8) на овој член, производителот односно производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија опрема од ставот (1) на овој член, до стручниот орган на посебен образец поднесува барање за поврат на надоместокот заедно со кварталната пресметка од ставот (3) на овој член за наредниот квартал, во кој ќе се наведат причините за поврат на надоместокот.

(10) Поврат на надоместокот од ставот (8) на овој член се врши со решение на стручниот орган по испитување на доставената документација и проверка дали се исполнети условите за враќање на исплатениот надоместок во согласност со ставот (9) на овој член.

(11) Решението на стручниот орган од ставот (10) на овој член се донесува најдоцна во рок од 60 дена по приемот на барањето за поврат на надоместок од ставот (9) на овој член.

(12) Против решението од ставот (11) на овој член може да се поднесе жалба согласно прописите за општа управна постапка.

(13) По правосилноста на решението на стручниот орган од ставот (10) на овој член, органот за животната средина врши поврат на надоместокот.

(14) Министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите ја пропишува формата и содржината на образецот од ставот (3) на овој член, како и начинот, постапката и потребната документација за поврат на надоместокот, како и формата и содржината на образецот од ставот (9) на овој член.

Член 37

Обврска за начинот на пресметување, уплатување како и за водење на евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок

(1) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува опрема во Република Северна Македонија (во натамошниот текст: обврзник) согласно одредбите на овој закон е должен навремено и правилно да го пресметува и уплатува надоместокот како и да води, одржува и чува уредна и точна евиденција за пресметаниот и уплатен надоместок.

(2) Врз основа на евиденцијата од ставот (1) на овој член, обврзникот составува и на секои три месеци доставува до стручниот орган, пресметка за уплатениот надоместок на посебен образец, дури и кога производителот не пуштил производи на пазарот во текот на тој квартал.

(3) Стручниот орган пресметките за уплатениот надоместок ги проверува и доколку утврди несоодветно плаќање на надоместокот, со решение ја утврдува точната количина за кои треба да се плати надоместок.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поднесе жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(5) Министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите го пропишува начинот за водење, одржување и чување на евиденцијата од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на образецот од ставот (2) на овој член.

Член 38

Ослободување од плаќање на надоместокот

Од плаќање на надоместокот од членот 36 ставот (1) од овој закон се ослободени следниве субјекти:

1) производителот и производителот кој како краен корисник увезува опрема доколку имаат склучен договор за преземање на обврски за управување со отпадната опрема со колективен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад;

2) производителот кој поседува дозвола како самостоен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад и

3) производителот определен како мал производител, согласно со членот 31 од овој закон.

Член 39

Користење на надоместокот

Средствата собрани од надоместокот од членот 36 став (2) од овој закон се користат за финансирање и спроведување на мерки и активности за управување со отпад утврдени со планските и стратешките документи од областа на отпадот, а кои се насочени кон постигнување на целите на овој закон на начин и постапка пропишана согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

VII. ПОСЕБНИ ПРАВИЛА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОПРЕМА И ОТПАДНА ОПРЕМА

Член 40

Увоз на опрема и увоз на употребена опрема

(1) Царинскиот орган нема да дозволи увоз на опрема без производителот да достави потврда за регистрација и регистрациски број добиени согласно Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) Доколку производителот увезува употребена опрема во Република Северна Македонија, на увозот на употребуваната опрема се применуваат одредбите од овој закон како да станува збор за увоз на нова опрема.

Член 41

Минимални услови за прекуграничен пренос

(1) Со цел да се направи разлика помеѓу опремата и отпадната опрема во случаите кога носителот на пратката има намера да врши транспорт или транспортира употребена опрема, а не отпадна опрема и при тоа тврди дека се работи за употребена опрема која е наменета за директно користење и е целосно функционална, носителот на пратката е должен тоа да го докаже согласно со прописите за управување со отпад.

(2) Носителот на пратката од ставот (1) на овој член потребно е да достави соодветна документација, докази за оценката и тестирањето на функционалноста на употребената опрема како и соодветна информација од оценката и тестирањето.

(3) Документацијата од ставот (2) на овој член се доставува до органот кој го одобрува прекуграничниот пренос.

(4) Во отсуство на доказите од ставот (2) на овој член опремата ќе се третира како отпадна опрема и со истата ќе постапува како нелегална пратка согласно со прописите за управување со отпад.

(5) Во случаите од ставот (3) на овој член, трошоците за контрола, проверки и анализи како и за складирање на опремата ги сноси производителот или неговиот овластен застапник или субјектот кој ја подготвил пратката за пренос.

(6) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја пропишува потребната документација од ставот (2) на овој член.

Член 42 Доброволно договарање

Организациите кои застапуваат посебни интереси на економските оператори и групите на економски оператори опфатени со овој закон, можат да пристапат кон склучување на доброволен договор со органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија преку кој ќе ги регулираат меѓусебните права и обврски за да се постигнат повисоки национални цели за собирање и повторна употреба и преработка од членовите 22 и 23 од овој закон, како и повисок степен на рециклирање, преработка и обработка и за воведување на сертифицирани системи за управување со животната средина на начин како што е утврдено во прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 43 Соработка и размена на информации

Надлежните органи одговорни за спроведување на овој закон, соработуваат со надлежни органи од други земји, за воспоставување на соодветен проток на информации за исполнување на обврските на производителите согласно одредбите на овој закон.

VIII. НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 44 Надлежни органи

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот за животна средина.

(2) Инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши Државниот инспекторат за животна средина, преку државните инспектори за животна средина.

(3) Надзор над евиденцијата и известувањето согласно членот 34 од овој закон врши стручниот орган.

(4) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во поглед на обврските од овој закон од страна на трговците од членот 13 од овој закон, како и надзор на управувањето со отпадната опрема во собирните центри од членот 20 од овој закон, вршат овластените инспектори за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(5) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на управувањето со отпадна опрема од страна на граѓаните и негово оставање или предавање како несортиран комунален отпад согласно со членот 12 од овој закон вршат комуналните инспектори.

(6) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на ограничување на употреба на опасни супстанции во опремата од членот 9 од овој закон, означување на опремата од членот 10 од овој закон, информирање на крајните корисници согласно членот 30 ставовите (1) и (2) од овој закон, информирањето на трговците во ланецот на испорака на опрема согласно членот 30 став (3) од овој закон како и информирање на крајните корисници согласно членот 30 став (5) од овој закон од страна на производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина го врши Државниот пазарен инспекторат, преку државните пазарни инспектори.

Член 45

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот инспектор за животна средина (во натамошниот текст: инспектор за животна средина) врши увид и контрола:

1) дали се произведува и/или се пушта на пазар опрема, материјали и составни делови согласно барањата за производство и дизајнирање на производитите согласно со членот 8 од овој закон;

2) дали производителот има преземено мерки со кои ќе обезбеди и организира систем за одделно собирање на отпадна опрема од домаќинствата на пропишан начин, согласно со членот 11 ставови (1) и (2) од овој закон;

3) дали правното или физичкото лица како краен корисник отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата ја собира и чува одвоено и постапува со неа согласно со членот 17 ставови (2) и (3) од овој закон;

4) дали правното или физичко лице постапува со отпадната опрема согласно со членот 18 став (1) од овој закон;

5) дали правното или физичкото лице, како поседувач на отпадна опрема, ја предава собраната отпадна опрема без да ја менува на пропишан начин согласно со членот 18 став (4) од овој закон;

6) дали самостојниот или колективниот постапувач во своите програми за работа имаат предвидено мерки и активности со кои приоритет ќе се даде на собирање на отпадна опрема согласно со барањата од членот 20 ставовите (1) и (2) од овој закон;

7) дали правното или физичкото лице, кои вршат собирање и/или транспорт на одделно собраната отпадната опрема, постапува со истата согласно барањата од членот 20 ставови (3) и (4) од овој закон;

8) дали правното или физичкото лице кои врши собирање и времено чување и складирање на отпадната опрема во собирните места постапува согласно со барањата од членот 20 ставовите (5) и (6) од овој закон;

9) дали собирачот ја предава собраната отпадна опрема согласно со утврдените барања во членот 20 став (7) од овој закон;

10) дали собирачот води евиденција и чува податоци на пропишан начин согласно со членот 20 ставови (8) и (9) од овој закон;

11) дали со отпадната опрема во инсталацијата за преработка на отпадната опрема се постапува согласно со барањата од членот 21 став (1) од овој закон;

12) дали складирањето на отпадната опрема се врши во услови и на начин согласно со членот 21 ставови (3) и (4) од овој закон;

13) дали преработката на отпадната опрема се врши согласно со барањата од членот 21 ставови (5) и (6) од овој закон;

14) дали со материјалите, смесите и составните делови од опремата кои се одвоени при преработката се постапува согласно со прописите за управување со отпад (член 21 став (7) од овој закон);

15) дали производителот обезбедува реализација на националните цели од членот 22 став (1) од овој закон, а кои се однесуваат на собирањето на отпадната опрема;

16) дали се утврдуваат годишните цели за собирање на отпадна опрема по категории во килограми во определен рок (член 22 став (5) од овој закон);

17) дали производителот обезбедува реализација на националните цели од член 23 од овој закон, а кои се однесуваат на преработка и рециклирање на отпадната опрема (член 23 став (1) од овој закон);

18) дали се утврдуваат годишните цели за преработка, според категорија на отпадна опрема во килограмите во определениот рок (член 23 став (5) од овој закон);

19) дали операторот на инсталацијата за преработка на отпадната опрема води евиденција и доставува извештаи на начин и во пропишаната форма согласно со членот 23 ставовите (6), (7) и (8) од овој закон;

20) дали правното или физичкото лице, извозник кое извезува отпадна опрема доставува извештаи на пропишан начин согласно со членот 23 став (11) од овој закон;

21) дали правното лице кое управува со инсталацијата за преработка на отпадна опрема поседува дозвола, како и дали ги исполнува условите од дозволата (членот 23 став (14) од овој закон);

22) дали производителот обезбедува целосна покриеност на трошоците за финансирање на управувањето со отпадна опрема од домаќинствата, согласно со членот 24 став (1) од овој закон;

23) дали производителот, со трошоците за постапување со отпадна опрема постапува согласно со членот 24 став (2) од овој закон;

24) дали малиот производителот, уплатил паушален надоместок согласно со членот 24 став (3) од овој закон;

25) дали се обезбедуваат трошоците за управување со заостанатата отпадна опрема согласно со членот 25 од овој закон;

26) дали производителот обезбедува финансирање на управувањето и обезбедува преземање отпадна опрема од корисници различни од приватните домаќинства на начин согласно со членот 26 став (2) од овој закон;

27) дали правното или физичко лица како краен корисник обезбедува управување со заостанатата отпадна опрема, согласно со членот 26 став (4) од овој закон;

28) дали производителот поседува дозвола за самостојно воспоставување на систем за управување со отпадна опрема, или склучил договор и се здружил со други производители во систем на колективен постапувач, или го платил надоместокот за управување со отпадна опрема, согласно со членот 28 од овој закон;

29) дали производителот има обезбедено информации за операторот на инсталација за третман, на начин и во форма, согласно со членот 29 од овој закон;

30) дали малиот производител се регистрирал и води евиденција согласно со членот 31 став (2) од овој закон;

31) дали производителот доставува точни податоци за да се утврди како мал производител (член 31 став (3) од овој закон);

32) дали производителот е регистриран кај стручниот орган (член 32 од овој закон);

33) дали производителот кој пушта опрема на пазарот со помош на комуникација на далечина именувал овластен застапник согласно со членот 33 од овој закон;

34) дали обврските за евиденција и годишни извештаи се исполнуваат согласно со членот 34 од овој закон;

35) врши и други работи во негова надлежност утврдени во овој закон.

(2) На барање на инспекторот за животна средина во вршењето на инспекцискиот надзор може да учествува и надлежен државен службеник вработен во стручниот орган.

(3) Инспекторот за животна средина е должен да изврши инспекциски надзор, кога тоа ќе го побара стручниот орган без одлагање.

Член 46

Донесување на решенија на инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за животна средина со решение:

1) ќе го задолжи производителот опремата, материјалите и составните делови што се произведуваат и/или се пушта на пазарот во Република Северна Македонија да ги исполнува барањата во однос на производството и дизајнирањето на производитите, согласно членот 8 од овој закон;

2) ќе го задолжи производителот да преземе мерки за исполнување на обврските од членот 11 ставови (1) и (2) од овој закон;

3) ќе го задолжи крајниот корисник со отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата да постапува согласно со членот 17 ставови (2) и (3) од овој закон;

4) ќе го задолжи правното или физичкото лице како поседувач на отпадна опрема со истата да постапува согласно со членот 18 став (1) од овој закон;

5) ќе го задолжи правното или физичко лице како поседувач, собраната отпадна опрема да ја предава на пропишан начин согласно со членот 18 став (4) од овој закон;

6) ќе го задолжи самостојниот или колективниот постапувач, во своите програми за работа да предвидат мерки и активности со кои приоритет ќе се даде на собирање на определената отпадна опрема, доколку истиот не постапил, согласно со барањата од членот 20 ставови (1) и (2) од овој закон;

7) ќе го задолжи правното или физичкото лице кое врши транспорт на отпадната опрема да преземе мерки со кои ќе се обезбеди собраната отпадна опрема, да не биде оштетена, да не биде изложена на временски услови или други видови на оштетувања или да се загади спротивно на барањата од членот 20 ставови (3) и (4) од овој закон;

8) ќе го задолжи правното или физичкото лице кое управува со собирното место, отпадната опрема да ја собира, времено чува и складира согласно условите и барањата од членот 20 ставови (5) и (6) од овој закон, како и да обезбеди пристап на персоналот од инсталацијата за третман и преработка на отпадна опрема до одделно собраната отпадната опрема;

9) ќе го задолжи собирачот да ја предава собраната отпадна опрема согласно утврдените барања во членот 20 став (7) од овој закон;

10) ќе го задолжи собирачот да води евиденција и да ги чува податоците на пропишан начин согласно со членот 20 ставови (8) и (9) од овој закон;

11) ќе задолжи операторот на инсталацијата за преработка на отпадната опрема со одделно собраната отпадна опрема да се постапува согласно со барањата од членот 21 став (1) од овој закон;

12) ќе ги задолжи операторот на инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема, складирањето и чувањето на отпадната опрема да се врши во услови и на начин согласно со членот 21 ставови (3) и (4) од овој закон;

13) ќе го задолжи правното лице, третманот и преработката на отпадната опрема, што се врши во инсталацијата за преработка согласно со условите од членот 21 ставови (5) и (6) од овој закон;

14) ќе го задолжи правното лице со материјалите, смесите и составните делови добиени по, пред третман и преработка на отпадната опрема да постапи согласно со прописите за управување со отпад (член 21 став (7) од овој закон);

15) ќе го задолжи производителот да обезбеди собирање на отпадната опрема заради реализација на националните цели согласно со членот 22 став (1) од овој закон;

16) ќе го задолжи производителот, да ги утврди годишните цели за собирање на отпадна опрема по категории во килограми во определениот рок (член 22 став (5) од овој закон);

17) ќе го задолжи производителот да обезбеди, рециклирање и преработка на отпадната опрема заради реализација на националните цели за преработка согласно со членот 23 став (1) од овој закон;

18) ќе го задолжи производителот да ги утврди годишните цели за преработка на отпадна опрема според категорија на опрема во килограми во определениот рок (член 23 став (5) од овој закон);

19) ќе го задолжи правното лице, оператор на инсталацијата за преработка на отпадната опрема да води евиденција и да достави извештаи на начин пропишан во членот 23 ставовите (6), (7) и (8) од овој закон;

20) ќе го задолжи правното лице или физичкото лице, извозник кое врши извоз на отпадна опрема да доставуваат извештаи согласно со членот 23 од став (11) од овој закон;

21) ќе го задолжи правното лице кое управува со инсталацијата за преработка на отпадната опрема да обезбеди дозвола за преработка на отпадна опрема како и преработка на отпадната опрема да ја врши согласно со условите од дозволата (член 23 став (14) од овој закон);

22) ќе го задолжи производителот да ги исполни обврските што произлегуваат од членот 24 од став (1) од овој закон;

23) ќе го задолжи производителот да постапи согласно барањата од членот 24 став (2) од овој закон;

24) ќе го задолжи малиот производител да ја исполни обврската што произлегува од членот 24 став (3) од овој закон;

25) ќе го задолжи производителот да ги исполни своите обврски согласно со членот 25 од овој закон;

26) ќе го задолжи производителот да ја презема и да обезбеди понатамошно управување со отпадната опрема од крајниот корисник кој не е приватно домаќинство на начин и согласно со условите од членот 26 став (2) од овој закон;

27) ќе го задолжи крајниот корисник да обезбеди управување со отпадната опрема согласно со членот 26 став (4) од овој закон;

28) ќе го задолжи производителот да ги исполни барањата од членот 28 од овој закон;

29) ќе го задолжи производителот да обезбеди информации за операторот на инсталација за третман на начин и во форма, согласно со членот 29 од овој закон;

30) ќе го задолжи малиот производител да се регистрира и води евиденција согласно со членот 31 став (2) од овој закон;

31) ќе го задолжи малиот производител до стручниот орган да достави точни податоци, доколку дал неточни податоци за да се утврди како мал производител согласно со членот 31 став (3) од овој закон,

32) ќе го задолжи производителот да се регистрираат согласно со членот 32 од овој закон;

33) ќе го задолжи производителот кој продава опрема по пат на комуникација на далечина, кој не е регистриран во Република Северна Македонија, да назначи овластен застапник како и да го извести стручниот орган, согласно со условите во членот 33 од овој закон;

34) ќе го задолжи производителот да постапи и да ги преземе обврските согласно со членот 34 од овој закон;

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземе за

надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животна средина на субјектите на надзорот ќе им одреди привремена забрана за вршење на дејност која не може да биде подолго од 15 дена, за неправилностите утврдени од ставот (1) точки 7), 9), 11), 19), 20) и 25) од овој член.

(4) Против решението на државниот инспектор за животна средина може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставот (1) од овој член не постапат по решението на државниот инспектор за животна средина и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот за животна средина ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот прекршочен орган.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неопходно отстранување на утврдените неисправности и неправилности кои во записник ги констатира во соработка со Државниот санитарно-здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (6) на овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (5) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, инспекторот за животна средина има право да преземе и други мерки утврдени со прописите за животната средина, прописите за управување со отпад и прописите за инспекциски надзор.

Член 47

Делокруг на надзор на овластените инспектори за животна средина на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје и комуналните инспектори

(1) Во вршењето на надзор од својот делокруг, овластениот инспектор за животна средина на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје врши увид и контрола:

1) дали трговецот ја прима отпадната опрема од крајниот корисник, по систем еден на еден (членот 13 став (1) од овој закон);

2) дали трговецот понудил и врши преземање на отпадната опрема од крајниот корисник од домаќинствата од местото на достава, доколку крајниот корисник сака да ја предаде (членот 13 став (2) од овој закон);

3) дали трговецот има обезбедено достапен простор за одделно собирање на отпадната опрема за јавноста со јасно видливи знаци за неговата местоположба, без обврска за купување на слична опрема (членот 13 став (3) од овој закон);

4) дали трговецот ги исполнува своите обврски за информирање на крајните корисници на пропишан начин согласно со членот 13 став (4) од овој закон;

5) дали трговецот собраната отпадна опрема без надоместок ја предава на собирач на инсталација за преработка на отпадна опрема согласно со членот 13 став (5) од овој закон заедно со идентификациони и транспортни формулари;

6) дали производителот, редовно ја презема собраната отпадна опрема од трговецот согласно со членот 13 став (6) од овој закон;

7) дали трговецот има обезбедено простор за повратен прием на отпадната опрема од крајните корисници согласно со членот 14 од овој закон;

8) дали трговецот одбива преземање на отпадната опрема од крајните корисници спротивно на условите од членот 15 од овој закон и истите не ги информира за местата за предавање на отпадната опрема;

9) дали трговецот води евиденција со точни податоци, на пропишан начин и ја прави достапна на органите на инспекциски надзор согласно со членот 16 од овој закон;

10) дали правното или физичкото лице како краен корисник отпадна опрема од домаќинствата ја собира и чува одвоено и постапува со неа согласно со членот 17 ставови (1), (3) и (4) од овој закон

11) дали правното лице кое управува со собирен центар отпадна опрема ја складира, чува и постапува со истата на начин утврден во членот 20 ставови (5) и (6) од овој закон.

(2) Во вршењето на надзорот од својот делокруг комуналниот инспектор врши увид и контрола:

1) дали физичкото лице, ја напушта или предава отпадната опрема како дел од неселектиран комунален отпад (член 12 од овој закон).

Член 48

Донесување на решенија овластените инспектори за животна средина на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје како и комуналните инспектори

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, овластениот инспектор за животна средина со решение:

1) ќе го задолжи трговецот, да презема отпадна опрема од домаќинствата од крајните корисници по системот еден на еден (член 13 став (1) од овој закон);

2) ќе го задолжи трговецот да преземе мерки со кои ќе се овозможи да се презема отпадната опрема од домаќинствата од местото на испорака, доколку крајниот корисник сака да ја предаде (членот 13 став (2) од овој закон);

3) ќе го задолжи трговецот да обезбеди достапен простор и садови за одделно собирање на мала отпадната опрема за јавноста со јасно видливи знаци за неговата местоположба (членот 13 став (3) од овој закон);

4) ќе го задолжи трговецот да ги исполни обврските за информирање на крајните корисници на пропишан начин согласно со членот 13 став (4) од овој закон;

5) ќе го задолжи трговецот одделно собраната отпадна опрема да ја предаде согласно барањата од членот 13 став (5) од овој закон;

6) ќе го задолжи производителот да преземе мерки со кои ќе обезбеди редовно преземање на отпадната опрема од трговецот (членот 13 став (6) од овој закон);

7) ќе го задолжи трговецот да обезбеди простор или место за преземање на отпадната опрема (член 14 од овој закон);

8) ќе го задолжи трговецот да постапува согласно условите од членот 15 од овој закон;

9) ќе го задолжи трговецот да води евиденција за количините на преземената собрана и предадена отпадна опрема според категорија и да ја направи достапна на надлежните инспекциски органи во секое време (член 16 од овој закон) и

10) ќе го задолжи крајниот корисник отпадната опрема од домаќинствата да ја предаде и да постапува со истата согласно членот 17 ставовите (1), (3) и (4) од овој закон;

11) ќе го задолжи правното лице кое управува со собирен центар да обезбеди услови за складирање и чување на отпадната опрема, како и пристап на персоналот од инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема согласно членот 20 ставовите (5) и (6) од овој закон.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор, комуналниот инспектор со решение:

1) ќе го задолжи правното или физичкото лица отпадната опрема од домаќинствата да ја предадат како одвоена фракција на комунален отпад во собирен центар или собирно место (член 12 од овој закон);

(3) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторите од ставовите (1) и (2) на овој член утврдуваат дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата состојба како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(4) Против решението на инспекторите од ставот (3) на овој член, може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со решението на инспекторот и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот ќе поднесе барање со поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци кои во записник ќе ги констатира во соработка со Државниот санитарно-здравствен инспекторат, како и ќе ги известат и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (5) на овој член, кои претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (6) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, инспекторите имаат право да преземаат и други мерки утврдени со прописите за животната средина и прописите за инспекциски надзор, односно прописите за комунални дејности и јавна чистота во случаите од ставот (2) на овој член.

Член 49

Делокруг на надзор на државниот пазарен инспектор

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот пазарен инспектор врши увид и контрола:

1) дали опремата вклучително кабли и резервни делови што се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија ги исполнуваат барањата кои се однесуваат на составот во однос на присуство на опасни супстанции согласно членот 9 став (1) од овој закон;

2) дали опремата која е пуштена на пазарот во Република Северна Македонија е означена на начин согласно со членот 10 од овој закон;

3) дали трговецот ги информира крајните корисници на начин утврден во членот 13 став (4) од овој закон;

4) дали трговецот поседува писмена изјава од производителот согласно со членот 16 став (4) од овој закон;

5) дали производителот ги информира крајните корисници на пропишан начин согласно членот 30 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) дали производителот ги информира трговците во ланецот на испорака на опрема на начин согласно со членот 30 став (3) од овој закон;

7) дали производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина ги информира крајните корисници на начин утврден со членот 30 став (5) од овој закон и

8) врши и други работи во негова надлежност утврдени во овој закон.

Член 50

Донесување на решенија на државниот пазарен инспектор

(1) При вршење на инспекцискиот надзор, државниот пазарен инспектор со решение:

1) ќе го задолжи производителот опремата вклучително кабли и резервни делови што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, а кои не ги исполнуваат барањата во однос на присуство на опасни супстанции согласно членот 9 став (1) од овој закон да ги повлечи;

2) ќе го задолжи производителот да ја повлече од пазар опремата што не е означена согласно со членот 10 од овој закон;

3) ќе го задолжи трговецот да ги информира крајните корисници на начин утврден во членот 13 став (4) од овој закон;

4) ќе го задолжи трговецот да обезбеди писмена изјава од производителот согласно со членот 16 став (4) од овој закон;

5) ќе го задолжи производителот да ги информира крајните корисници на начин утврден во членот 30 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) ќе го задолжи производителите да ги информира трговците на начин утврден во членот 30 став (3) од овој закон и

7) ќе го задолжи производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина да ги информира крајните корисници согласно со членот 30 став (5) од овој закон.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот пазарен инспектор утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) Против решението на државниот пазарниот инспектор може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(4) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно со решението на државниот пазарниот инспектор и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, тогаш инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

(5) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, државниот пазарниот инспектор има право за преземање и на други мерки утврдени со прописите за пазарниот инспекторат, прописите за безбедност на производи, прописите за заштита на потрошувачите и прописите за инспекциски надзор.

Член 51

Делокруг на надзор на стручниот орган

(1) Во вршењето на надзор согласно со членот 34 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола на податоците и документите кои се основа за водење на евиденцијата и подготовка на извештаите.

(2) Во вршењето на надзорот над пресметаниот и уплатен надоместок од членот 36 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола:

1) дали производителот кој е обврзан да плаќа надоместок за управување со отпадна опрема, го пресметува и плаќа надоместокот во определениот рок, како и дали ги исполнува условите за поврат на платениот надоместок (член 36 од овој закон);

2) дали надоместокот за управување со отпадна опрема се пресметува и уплатува навремено и правилно и дали ја одржува и чува уредна и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 37 од овој закон);

3) дали производителот ги исполнуваат условите за ослободување од плаќањето на надоместок од членот 38 од овој закон.

(3) За спроведениот надзор и контрола од ставовите (1) и (2) на овој член, службеното лице на стручниот орган составува записник кој го доставува до субјектот на надзорот.

(4) Ако при вршењето на надзорот, органот од ставовите (1) и (2) на овој член утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземат за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстранат причините за настанатата состојба.

(5) Против решението од ставот (4) на овој член може да се изјави жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(6) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со решението на стручниот орган и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, стручниот орган ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

Член 52

Примена на одредби од други закони во инспекцискиот надзор

Во постапката при вршење на инспекциски надзор која се спроведува во согласност со овој закон, соодветно се применуваат одредбите на прописите за инспекцискиот надзор, прописите за животната средина, прописите за управување со отпад и прописите за проширена одговорност на производителот во управување со посебните текови на отпад.

Член 53

Опомена

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина, односно државниот пазарен инспектор утврди дека е сторена неправилност од член 12, член 17 став (1), член 20 ставовите (3) и (4) од овој закон за прв пат, со записник ќе ја констатира утврдената неправилност и со решение ќе изрече опомена и ќе определи рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги отстрани неправилностите утврдени со записник.

(2) Државниот инспекторат за животна средина во ди единствена евиденција за изречени опомени во негова надлежност.

(3) Државниот пазарен инспекторат води единствена евиденција за изречените опомени во негова надлежност.

(4) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени од ставот (3) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(5) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени од ставот (4) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата.

ГЛАВА IX ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 54

Прекршочни санкции од прва категорија

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 53.000 до 59.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 88.000 до 98.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) напушта или предава отпадна опрема како дел од несортиран комунален отпад (член 12 од овој закон);

2) одбие бесплатно да ја презема отпадната опрема од крајниот корисник, при продажба на нова опрема од домаќинствата, по систем еден на еден (членот 13 став (1) од овој закон);

3) не понуди или одбие бесплатно да ја прими отпадната опрема од крајниот корисник при домашна испорака на нова опрема од домаќинствата од местото на достава, доколку крајниот корисник сака да ја врати (членот 13 став (2) од овој закон);

4) не обезбеди простор за собирање на мала отпадна опрема во продажниот простор или негова непосредна близина, како и не ја информира јавноста за неговата местоположбата, согласно членот 13 став (3) од овој закон;

5) не ги информира на соодветен начин крајните корисници за можноста за враќање и преземање на отпадната опрема во продажниот простор како и на начин утврден со членот 13 став (4) од овој закон;

6) не обезбедува редовно преземање на отпадната опрема од домаќинствата од трговецот (член 13 став (6) од овој закон);

7) не обезбедува простор за повратен прием и преземање на отпадната опрема од крајните корисници, согласно со членот 14 овој закон;

8) одбива преземање на отпадната опрема од домаќинствата од крајните корисници спротивно на условите од членот 15 од овој закон;

9) не води евиденција за количините на преземената собрана и предадена отпадна опрема според категорија и не ја прави достапна на надлежните инспекциски органи во секое време (член 16 од овој закон);

10) не поседува писмена потврда од производителот согласно со членот 16 став (4) од овој закон;

11) отпадната опрема не ја собира, чува и предава во согласност со членот 17 ставови (1), (3) и (4) од овој закон;

12) не постапува со отпадната опрема согласно со членот 18 став (1) од овој закон;

13) собраната отпадна опрема не ја предава согласно со членот 18 став (4) од овој закон;

14) во своите програми не предвидуваат посебни мерки и активности согласно барањата од членот 20 ставови (1) и (2) од овој закон;

15) отпадната опрема ја собира, како и транспортира спротивно на барањата од членот 20 ставови (3) и (4) од овој закон;

16) отпадната опрема во собирните центри или собирните места ја собира, времено чува и складира, спротивно на пропишаниот начин како и не дозволува пристап на персоналот од инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема (членот 20 ставовите (5) и (6) од овој закон);

17) не ја предава собраната отпадна опрема согласно со утврдените барања во членот 20 став (7) од овој закон;

18) не води евиденција и не чува податоци на пропишан начин (член 20 ставови (8) и (9) од овој закон);

19) не доставува извештај за извезената отпадна опрема, согласно со членот 23 став (11) од овој закон;

20) постапува спротивно на барањата од членот 24 став (2) од овој закон;

21) не уплаќа паушален надоместок согласно со членот 24 став (3) од овој закон;

22) со заостанатата отпадна опрема не постапува согласно со членот 25 од овој закон;

23) не обезбедува управување со заостанатата отпадната опрема согласно со членот 26 став (4) од овој закон;

24) не обезбедува информации за операторот на инсталација за третман и преработка на отпадна опрема согласно со членот 29 од овој закон;

25) не обезбедува информации за крајните корисници согласно со членот 30 ставови (1) и (2) од овој закон;

26) не ги информираат трговците во ланецот на испорака на опремата за начинот на преземање на отпадната опрема (член 30 став (3) од овој закон);

27) не ги известува крајните корисници на опремата набавена со помош на комуникација на далечина на соодветен начин согласно со членот 30 став (5) од овој закон;

28) не се регистрира како мал производител, не води евиденција и не доставува извештаи согласно со членот 31 став (2) од овој закон;

29) не назначува овластен застапник и не постапува согласно со барањата и условите од членот 33 од овој закон;

30) не води годишна евиденција во пишана и електронска форма за видот и количеството на опрема пуштени на пазарот согласно со членот 34 став (1) од овој закон;

31) не доставува пресметка до стручниот орган согласно со членот 37 став (2) од овој закон.

(2) Глоба во износ до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице микро трговец, од 1.000 евра во денарска противвредност во мал трговец, од 3.000 во денарска противвредност во среден трговец и 5.000 евра во денарска противвредност во голем трговец кој управува со отпадна опрема за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) од овој закон.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставовите (1) и (2) на овој член е надлежниот суд, а надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставот (3) на овој член е прекршочниот орган формиран согласно со Законот за животна средина (во натамошниот текст: Прекршочната комисија).

Член 55

Прекршочни санкции од втора категорија

(1) Глоба во износ од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 25.000 до 28.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 76.000 до 84.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 126.000 до 140.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) произведува и/или пушта на пазар опрема, материјали и составни делови која не ги исполнуваат барањата во однос на производството и дизајнирањето на производите согласно со членот 8 од овој закон;

2) произведува и пушта на пазар опрема, вклучително кабли и резервни делови кои не ги исполнуваат барањата за состав на опасни супстанции согласно со членот 9 од овој закон;

3) опремата која е пуштена на пазар не се означува согласно со членот 10 од овој закон;

4) нема обезбедено и организирано систем за одделно собирање на отпадната опрема од домаќинствата на пропишан начин (член 11 ставовите (1) и (2) од овој закон);

5) не ја предава собраната отпадна опрема на пропишан начин (членот 13 став (5) од овој закон);

6) не ја предава и не постапува со отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата на пропишан начин (член 17 ставови (2) и (3) од овој закон);

7) отстранува отпадна опрема без да го помине процесот на пред третман (член 21 став (1) од овој закон);

8) отпадната опрема пред третман ја чува и складира спротивно на барањата од членот 21 ставови (3) и (4) од овој закон;

9) постапуваат спротивно на барањата за предтретман и третман на отпадната опрема од член 21 ставови (5) и (6) од овој закон;

10) не обезбеди управување со деловите материјалите и смесите, добиени по преработката на отпадната опрема согласно со прописите за управување со отпад (член 21 став (7) од овој закон);

11) не ги утврдува годишните цели за собирање на отпадната опрема, според категории на опрема во килограми во определен рок (член 22 ставови (4) и (5) од овој закон);

12) не ги утврдува годишните цели за преработка на отпадна опрема според категорија на опрема во килограми во определен рок (член 23 став (5) од овој закон);

13) не води евиденција и не доставува извештаи на начин и во форма пропишана согласно со членот 23 ставови (6), (7) и (8) од овој закон;

14) не го финансира целосниот систем за управување со отпадна опрема од домаќинствата согласно со членот 24 став (1) од овој закон;

15) не обезбедува финансирање на трошоците за управување со заостаната отпадна опрема согласно со членот 25 од овој закон;

16) одбие бесплатно да ја преземе како и да обезбеди понатамошно управување и финансирање на трошоците за управување со отпадна опрема од крајните корисници кои не се приватни домаќинства согласно со членот 26 став (2) од овој закон;

17) не склучи договор со колективен постапувач за управување со отпадна опрема или не обезбеди дозвола за самостоен постапувач за управување со отпадната опрема согласно со членот 28 од овој закон;

18) доставил неточни податоци со цел да се покаже како мал производител (член 31 став (3) од овој закон);

19) не доставува годишен извештај до стручниот орган во определен рок за видот и количеството на опрема пуштена на пазар (член 34 став (2) од овој закон);

20) не ги чува податоците од извештаите во определен рок (член 34 став (6) од овој закон);

21) доставува извештај со неточни податоци согласно со членот 34 од овој закон;

22) намерно прикажува неточни податоци заради ослободување и поврат на надоместокот за опрема (член 36 став (7) и (8) од овој закон);

23) надоместокот за управување со отпадна опрема не го пресметува и уплатува навремено и правилно и не ја одржува, чува уредена и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 37 став (1) од овој закон).

(2) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице микро трговец, од 1.500 во денарска противвредност во правното лице мал трговец, од 4.000 во денарска противвредност во правното лице среден трговец и од 7.000 во денарска противвредност во правното лице голем трговец за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 56

Прекршочни санкции од трета категорија

(1) Глоба во износ 18.000 од 20.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 36.000 до 40.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 110.000 до 120.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 180.000 до 200.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) одделно собраната отпадна опрема ја отстранува пред да го помине процесот на третман и преработка (член 21 став (1));

2) не обезбедува реализација на национални цели за собирање, согласно со членот 22 став (1) од овој закон;

3) не обезбедува реализација на национални цели за преработка, согласно со членот 23 став (1) од овој закон;

4) преработува отпадна опрема без дозвола, како и не ги исполнува условите од дозволата, согласно со членот 23 став (14) од овој закон;

5) не плаќа надоместок за управување со отпадна опрема во определен рок согласно со членот 36 ставови (1) и (5) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице микро трговец, од 2.000 во денарска противвредност во правното лице мал трговец, од 6.000 во денарска противвредност во правното лице среден трговец и од 10.000 во денарска противвредност во правното лице голем трговец за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 750 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежниот прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 57

Прекршочни санкции за физички лица

(1) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок доколку напушта или предава отпадната опрема како дел од несортиран комунален отпад (член 12);

(2) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за дејствијата од став (1) од овој член доколку истите ги оставени, фрлени и/или напуштени покрај водни тела и/или во водни тела (реки, езера, бари, мочуришта и слично).

(3) Надлежниот прекршочен орган за изрекување на прекршочни санкции од овој член е Прекршочната комисија.

Член 58

Постапка за порамнување и спогодување

(1) За прекршоците утврдени во членовите 54 и 57 од овој закон, надлежните инспектори од членот 44 од овој закон, се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог пред да поднесат барање за прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членовите 55 и 56 од овој закон, надлежните инспектори треба на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за спогодување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Постапките за порамнување и спогодување се водат согласно со одредбите од Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

(4) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 59

Водење на прекршочната постапка

Прекршочната постапка се води согласно со Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 60

Рокови за спроведување

(1) Производителите кои пуштаат електрична и електронска опрема на пазарот во Република Северна Македонија се должни да се регистрираат согласно со членот 32 од овој закон, најдоцна до 31 март 2022 година.

(2) Производителот евиденцијата од членот 34 став (1) од овој закон е должен да започне да ја води од 1 јануари 2022 година.

(3) Првиот годишен извештај за видот и количините на опрема што ја пуштил на пазарот во Република Северна Македонија, од членот 34 став (2) од овој закон, производителот е должен да го достави до стручниот орган најдоцна до 31 март 2023 година за 2022 година.

(4) Одредбите од членот 36 од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2022 година.

Член 61

Донесување на подзаконски прописи

(1) Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на подзаконските прописи од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски прописи.

Член 62

Престанување на важење

(1) Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Службен весник на Република Македонија” број 6/12, 163/13, 146/15 и 39/16).

(2) Со денот на започнувањето на примената на членот 36 од овој закон престануваат да важат одредбите од членот 179 ставови (2) и (5) од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија” број 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18).

Член 63

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија”.

L I G J

PËR MENAXHIMIN E PAJISJEVE ELEKTRIKE DHE ELEKTRONIKE DHE MBETJEVE TË PAJISJEVE ELEKTRIKE DHE ELEKTRONIKE (*)

I. DISPOZITAT E PËRGLJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

Ky ligj rregullon kërkesat për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetin e njeriut duke parandaluar ose zvogëluar ndikimet negative nga krijimi dhe trajtimi i mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike që duhet të përmbushen gjatë prodhimit të pajisjeve elektrike dhe elektronike, mbledhjes, ripërdorimit, përpunimit dhe asgjësimit, si dhe çështje të tjera për trajtimin e mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike nga operatorët ekonomikë si dhe subjekte të tjerë pjesëmarrës në procedurat e prodhimit dhe trajtimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike.

Neni 2

Zbatimi plotësues i ligjeve të tjera

(1) Dispozitat e Ligjit për Menaxhimin e Mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme për çështjet që lidhen me rregullat dhe mënyrën e menaxhimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike që nuk janë të rregulluara me këtë Ligj.

* Me kete ligj behet harmonizimi me Direktivën e Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 4 korrik 2012 mbi mbeturinat e pajisjeve elektrike dhe elektronike (CELEX nr. 32012L0019), dhe Direktivën 2011/65 / BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit i 8 qershorit 2011 për kufizimin e përdorimit të disa substancave të rrezikshme në pajisjet elektrike dhe elektronike (nr. CELEX. 32011L0065).

(2) Me qëllim të rregullimit të çështjeve që kanë të bëjnë me qasjen në informacion në lidhje me mjedisin, pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje dhe vlerësimin e ndikimit të strategjive, planeve dhe programeve të caktuara në mjedis, dispozitat e Ligjit për mjedisin do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme, përveç nëse rregullohet ndryshe me këtë ligj.

(3) Për rregullimin e çështjeve në lidhje me pajisjet elektrike dhe elektronike dhe mbetjeve të pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe organizimin e prodhuesve në operatorë të pavarur ose operatorë kolektivë për zbatimin e përgjegjësive së zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike, duhet të jenë të përshtatshme dispozitat e Ligjit për Përgjegjësinë e Zgjatur të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbetjeve.

(4) Dispozitat e Ligjit për Procedurën e Përgjithshme Administrative do të zbatohen për procedurat e përcaktuara me këtë ligj, përveç nëse rregullohet ndryshe me këtë ligj.

(5) Dispozitat e këtij ligji nuk përjashtojnë zbatimin e rregullave që kanë të bëjnë me sigurinë, shëndetin dhe mbrojtjen higjieno-sanitare, rregulloret e sigurisë, për kimikatet, modelin e produkteve, përveç nëse rregullohet ndryshe me këtë ligj.

(6) Të gjitha masat, standardet dhe objektivat e përcaktuara me këtë ligj do të zbatohen si kërkesa minimale që duhet të përmbushen gjatë menaxhimit të pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike.

(7) Nëse një ligj tjetër parashikon masa dhe standarde mjedisore në menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike, atëherë do të zbatohen masa dhe standarde më të rrepta për të mbrojtur mjedisin dhe për të arritur objektivat mjedisore.

Neni 3 Objektivat e Ligjit

(1) Objektivat themelore të këtij ligji janë:

- zvogëlimi i ndikimit negativ të pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike në mjedis dhe shëndetin e njeriut, dhe
- përmirësimi i standardeve për mbrojtjen e mjedisit nga operatorët ekonomikë gjatë ciklit jetësor të produkteve, veçanërisht në trajtimin, ripërdorimin, përpunimin dhe asgjësimin e mbetjeve të pajisjeve elektrike dhe elektronike.

(2) Përveç qëllimeve themelore nga paragrafi (1) i këtij neni, në pajtim me parimet nga neni 4 i këtij ligji, duhet të arrihen qëllimet e mëposhtme:

- parandalimin e krijimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike;
- zvogëlimi i sasisë së mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike;
- zvogëlimi dhe kufizimi i përdorimit të substancave të rrezikshme në pajisjet elektrike dhe elektronike;
- sigurimi i një sistemi gjithëpërfshirës për menaxhimin e mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike (marrja, grumbullimi, ripërdorimi, trajtimi, riciklimi dhe llojet e tjera të përpunimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike);
- arritjen e një niveli të lartë të ripërdorimit, riciklimit dhe llojeve të tjera të përpunimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike, si dhe zvogëlimin e asgjësimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike;
- sigurimin e kushteve të favorshme për krijimin dhe zhvillimin e tregut për ripërdorimin, riciklimin dhe mënyra të tjera të përpunimit të mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike;

- sigurimi i pozicionit të barabartë në treg të të gjitha njësive ekonomike dhe shmangia dhe heqja e pengesave tregtare që mund të prishin tregun me pajisje elektrike dhe elektronike;

- zvogëlimi i konsumit të energjisë dhe përdorimi i lëndëve të para primare në prodhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike dhe në trajtimin e mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike;

- duke inkurajuar përdorimin e teknikave më të mira në dispozicion të trajtimit, përpunimit dhe riciklimit; dhe

- sigurimi i kushteve për inkurajimin e zhvillimit të eko-dizajnit të produkteve, duke marrë parasysh të gjithë ciklin jetësor të produktit.

Neni 4 Parimet

(1) Në pajtim me qëllimet për mbrojtjen afatgjatë të mjedisit dhe arritjen e ekonomisë qarkore, menaxhimi i pajisjeve elektrike dhe elektronike bazohet në:

1) “parimi i përgjegjësive së prodhuesit”, sipas të cilit prodhuesi i cili gjatë kryerjes së veprimtarisë së tij krijon dhe kontribuon në gjenerimin e mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike është përgjegjës për marrjen e masave për menaxhimin e mbetjeve të pajisjeve elektrike dhe elektronike, që do të eliminohen dhe / ose reduktuar në ndikimin negativ përfundimtar të mundshëm në mjedis që ndodh si rezultat i mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike të krijuara nga aktiviteti i saj, duke përfshirë krijimin e kushteve për arritjen e një shkalle të lartë të mbledhjes, ripërdorimit, riciklimit dhe mënyrës tjetër të përpunimit elektrik dhe pajisjet elektronike të mbeturinave, dhe

2) do të përjashtohet “parimi i vlerësimit të ciklit jetësor të produktit”, sipas të cilit prodhuesi i pajisjeve elektrike dhe elektronike është i detyruar të kryejë vlerësimin e ciklit jetësor të pajisjeve elektrike dhe elektronike në një mënyrë që do të përmirësojë performancën mjedisore të pajisjeve ose të zvogëlojë praninë e substancave të rrezikshme në pajisjet elektrike dhe elektronike në pajtim me arritjet shkencore dhe teknike, do të projektohet në një mënyrë që do të kontribuojë në zvogëlimin e mbeturinave të pajisjeve elektrike dhe elektronike në mënyrë që të parandalohen ndikimet negative në mjedis.

(2) Në menaxhimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike, përveç parimeve të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, parimet e përcaktuara në Ligjin për Mjedisin, Ligjin për Menaxhimin e Mbetjeve, Ligjin për Përgjegjësinë e Zgjeruar të Prodhuesit në Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbeturinave do të zbatohet në mënyrë të përshtatshme (këtu e tutje: rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit).

Neni 5 Zbatimi i Ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji zbatohen për kategoritë e mëposhtme të pajisjeve elektrike dhe elektronike:

1. Kategoria 1 - Pajisjet e shkëmbimit të temperaturës;
2. Kategoria 2 - Ekranet, monitorët dhe pajisjet që kanë ekrane më të mëdha se 100 cm²;
3. Kategoria 3 - Llambat;
4. Kategoria 4 - Pajisjet e mëdha (çdo pajisje me një dimension të jashtëm që tejkalon 50 cm, duke përfshirë por pa u kufizuar në: pajisje shtëpiake, teknologji informacioni dhe komunikimi dhe pajisje telekomunikuese, pajisje konsumatore, pajisje ndriçimi, pajisje riprodhimi të tingullit ose piktura, pajisje muzikore, mjete elektrike dhe elektronike, lodra, pajisje sportive dhe rekreative, pajisje mjekësore, instrumente monitorimi dhe kontrolli, shpërndarës automatikë, pajisje për prodhimin e energjisë elektrike). Kjo kategori nuk përfshin pajisjet e përfshira në Kategoritë 1, 2 dhe 3 të këtij paragrafi;

5. Kategorija 5 - Pajisjet e vogla (çdo pajisje në të cilën asnjë dimension i jashtëm nuk është më i madh se 50 cm përfshirë, por pa u kufizuar në: pajisjet shtëpiake, pajisjet e konsumit, pajisjet e ndriçimit, pajisjet e riprodhimit të zërit ose imazhit, pajisjet e muzikës, mjetele elektrike dhe elektronike, lodra, pajisje sportive dhe rekreative, pajisje mjekësore, instrumente monitorimi dhe kontrolli, shpërndarës automatikë, pajisje për prodhimin e energjisë elektrike). Kjo kategori nuk përfshin pajisjet e përfshira në Kategoritë 1,2,3 dhe 6 të këtij paragrafi dhe

6. Kategorija 6 - Teknologji e vogël informacioni-komunikimi dhe pajisje telekomunikuese (çdo pajisje në të cilën asnjë dimension i jashtëm nuk duhet të jetë më i madh se 50 cm).

(2) Dispozitat e këtij ligji do të zbatohen gjithashtu për mbeturinat e pajisjeve elektrike dhe elektronike nga produktet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Dispozitat e këtij ligji do të zbatohen për të gjitha produktet e përdorura të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore, të klasifikuara në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni.

(4) Dispozitat e këtij ligji do të zbatohen gjithashtu për lloje të caktuara të produkteve të shpërndara në listën e produkteve nga paragrafi (5) i këtij neni që i përkasin kategorive të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni (në tekstin e mëtejshëm: llojet e pajisjeve).

(5) Ministri që drejton organin e administratës shtetërore përgjegjës për punët e mjedisit (në tekstin e mëtejshëm: organi i mjedisit) përhkruan listën e produkteve që i përkasin kategorive nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 6

Përjashtim nga zbatimi i Ligjit

Dispozitat e këtij ligji nuk zbatohen për:

1. pajisjet elektrike dhe elektronike të destinuara për mbrojtjen e interesave thelbësore të sigurisë së shtetit, përfshirë armët, municionet dhe materialin ushtarak, të destinuara për qëllime të veçanta ushtarake;

2. Pajisjet që janë projektuar dhe instaluar posaçërisht si pjesë e një lloji tjetër të pajisjeve që përjashtohen nga ose nuk i përkasin kategorive të pajisjeve nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji dhe të cilat mund të përmbushin funksionin e saj vetëm nëse janë pjesë e asaj pajisje;

3. llambë me ndezës (tel i nxehtë);

4. pajisjet e krijuara për t'u dërguar në hapësirë;

5. mjete të mëdha stacionare industriale;

6. instalime të mëdha fikse, përveç pajisjeve që nuk janë projektuar dhe instaluar posaçërisht si pjesë e atyre instalimeve;

7. automjete të pasagjerëve ose të mallrave, me përjashtim të automjeteve elektrike me dy rrota të cilat nuk janë të homologuara;

8. mekanizmi i lëvizshëm jo-rrugor që është në dispozicion vetëm për qëllime profesionale;

9. pajisje e cila është krijuar posaçërisht dhe ekskluzivisht për t'u përdorur në qëllime kërkimi dhe zhvillimi, e cila është në dispozicion vetëm në bazë të shkëmbimit të biznesit vetëm midis subjekteve të biznesit;

10. pajisjet mjekësore dhe pajisjet mjekësore diagnostike in-vitro që pritet të jenë ngjitëse para përfundimit të ciklit të përdorimit, si dhe pajisjet aktive mjekësore për implantim.

Neni 7

Përkufizimet

(1) Disa terma të përdorur në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1) **"Pajisje elektrike dhe elektronike"** janë pajisjet funksionimi i duhur i të cilave varet nga rryma elektrike ose fushat elektromagnetike, si dhe pajisjet e destinuara për prodhimin, transmetimin dhe matjen e atyre rrymave dhe

fushave, të klasifikuara në një nga kategoritë nga neni 5 paragrafi (1) të këtij ligji dhe është menduar për përdorim nën tension që nuk i kalon 1.000 volt për rrymën alternative dhe 1500 volt për rrymën e drejtpërdrejtë (në tekstin e mëtejshëm: pajisje);

2) **"Mbetje e pajisjeve elektrike dhe elektronike"** janë mbeturinat e pajisjeve elektrike dhe elektronike të në pajtim me rregulloret e menaxhimit të mbetjeve, duke përfshirë të gjithë përbërësit, nën-montimet dhe materialet e konsumit dhe materialet që janë pjesë e produktit në kohën e asgjësimit (në tekstin e mëtejshëm: pajisjet e mbeturinave);

3) **"Mbeturinat e pajisjeve shtëpiake"** janë mbetjet e pajisjeve të gjeneruara në familje, si dhe mbetjet e pajisjeve të gjeneruara nga industria, komerciale, institucionale, artizanale, shërbime dhe aktivitete të tjera, të cilat për shkak të llojit dhe sasisë janë të ngjashme me mbetjet e pajisjeve nga mbetjet shtëpiake. Pajisjet e përdorura nga familjet dhe përdoruesit jo-shtëpiake në çdo rast do të konsiderohen si mbeturina shtëpiake;

4) **"Mbetjet e Pajisjeve të mbetura"** është një barrë mjedisore e shkaktuar nga mbetjet e pajisjeve të gjeneruara nga pajisjet që janë hedhur në treg deri më 1 janar 2013;

5) **"Vegla të mëdha të palëvizshme industriale"** është një grup i madh makinerish, pajisjesh dhe / ose pjesësh që punojnë së bashku për një qëllim specifik, i cili montohet përgjithmonë në një vend të caktuar dhe që mund të çmontohet vetëm nga persona të trajnuar profesionalisht që punojnë me pajisje të tilla, dhe përdoret dhe mirëmbahet nga persona të trajnuar profesionalisht në një fabrikë të prodhimit industrial ose në një objekt kërkimi dhe zhvillimi;

6) **"Instalim i madh fiks"** është një kombinim i madh i disa llojeve të pajisjeve, ose pajisjeve të tjera që janë mbledhur, mbledhur dhe çmontuar nga persona të trajnuar profesionalisht;

- janë të destinuara për përdorim të përhershëm si pjesë e një ndërtese ose ndërtimi i një vendi të paracaktuar dhe të destinuar, dhe

- mund të zëvendësohet vetëm me të njëjtën pajisje të projektuar posaçërisht.

7) **"Makineri lëvizëse jo-rrugore"** është një makinë me një burim energjie të integruar, funksionimi i së cilës kërkon lëvizje ose lëvizje të vazhdueshme ose gjysmë të vazhdueshme midis një serie vendndodhjesh fikse të punës, gjatë operimit;

8) **"Pajisje mjekësore"** do të thotë pajisje mjekësore ose shtesë siç përcaktohet nga rregulloret në fushën e shëndetit;

9) **"Pajisje mjekësore diagnostike in vitro"** do të thotë pajisje diagnostikuese ose pajisje ndihmëse, siç përcaktohet nga rregulloret në fushën e shëndetit;

10) **"Pajisje mjekësore aktive e implantueshme"** nënkupton një pajisje mjekësore aktive të implantueshme mjekësore siç përcaktohet nga rregulloret në fushën e shëndetit;

11) **"Vënia në dispozicion në treg"** është çdo furnizim i produktit për shpërndarje, konsum ose përdorim në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore gjatë tregtimit, në këmbim të pagesës ose falas;

12) **"Vendosja e pajisjeve në treg"** është veprimtari e vendosjes së parë të produktit në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore mbi baza profesionale;

13) **"Prodhues"** nënkupton çdo person juridik ose person fizik, i cili pavarësisht nga mënyra në të cilën shet, përfshirë shitjen me anë të komunikimit në distancë e cila rregullohet nga rregulloret për mbrojtjen e konsumatorëve në lidhje me kontratat e lidhura në distancë;

- është themeluar në Republikën e Maqedonisë Veriore dhe prodhon pajisje nën emrin ose markën e vet tregtare ose i ka dizenuar ose prodhuar pajisjet dhe i shet me emrin ose markën e vet në territorin e Republikës së Maqedonisë Veriore;

- ka selinë e saj të regjistruar në Republikën e Maqedonisë Veriore dhe rishet në territorin e Republikës së Maqedonisë Veriore, nën emrin ose markën e vet tregtare, pajisjet e prodhuara nga një prodhues tjetër, me kusht që shitësi të mos konsiderohet prodhues nëse marka origjinale e prodhuesit është renditur në pajisje, siç është dhënë në alinenë një të këtij neni;

- ka selinë e saj në Republikën e Maqedonisë Veriore dhe për shkak të kryerjes së aktivitetit të saj importon pajisje për vendosjen në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore ose eksporton pajisje jashtë saj. Një prodhues do të konsiderohet një prodhues i cili si përdorues i fundit për nevojat e tij ka importuar pajisje pa ndërmjetës, si dhe një person juridik ose fizik që importon pajisje të përdorura dhe i hedh ato në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore;

- është themeluar në një vend tjetër dhe shet pajisje me anë të komunikimit në distancë drejtpërdrejt me familjet ose përdoruesit e tjerë ndryshe nga amvisëritë në Republikën e Maqedonisë Veriore.

Një prodhues nuk do të konsiderohet personi që siguron vetëm mbështetje financiare nën ose në pajtim me ndonjë marrëveshje financiare përveç nëse ai gjithashtu vepron si prodhues në kuptimin e nënpikave 1, 2, 3 dhe 4 të kësaj pike.

14) "Prodhues i vogël" është personi juridik ose fizik që vendos në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore ose si përdorues i fundit importon mallra pa ndërmjetësim referuar në nenin 5 paragrafi (1) të këtij ligji, në një sasi jo më të madhe se sa specifikohet në nenin 31 të këtij ligji; gjatë një viti kalendarik;

15) "Tregtar" është çdo person juridik ose fizik që vë pajisjet në dispozicion në treg në zinxhirin e furnizimit. Një tregtar në të njëjtën kohë mund të jetë prodhues në pajtim me pikën 13 të këtij neni.

16) "Përdorues i fundit" është një person fizik ose juridik, konsumator, i cili për nevojat e tij, dhe jo për shitje, merr pajisje nga të cilat gjenerohen mbeturina pajisjesh pas përdorimit dhe të cilat ai i hedh, dëshiron t'i hedhë ose kërkohet të e hedh jashtë;

17) "Operatorë ekonomikë" në lidhje me pajisjet elektrike dhe elektronike janë personat juridikë ose fizikë të cilët gjatë kryerjes së veprimtarisë së tyre në menaxhimin e pajisjeve dhe mbetjeve të pajisjeve, mund të jenë prodhues, tregtar dhe / ose pronar; .

18) "Operatori i instalimit të përpunimit të mbeturinave të pajisjeve" është një person juridik që ka një leje të përshtatshme për trajtimin dhe / ose përpunimin e mbeturinave të pajisjeve, në pajtim me Ligjin për Menaxhimin e Mbetjeve, ku kryhen operacione për trajtim dhe/ose ripërdorim, riciklim, dhe llojet e tjera të përpunimit të mbetjeve të pajisjeve;

19) "Grumbullues i mbeturinave" është personi juridik ose fizik që mbledh, ruan përkohësisht dhe ruan mbeturinat e pajisjeve shtëpiake në pajtim me këtë ligj në tekstin e mëtejshëm: mbledhësi);

20) "Vendi i mbledhur" është një objekt ose pjesë e një objekti, të menaxhuar nga një koleksionist, i rregulluar për grumbullim të veçantë dhe ruajtje dhe ruajtje të përkohshme, si dhe aktivitete të tjera, para transferimit të tij në një instalim për përpunimin e pajisjeve të mbeturinave. Vendi i montimit mund të jetë gjithashtu pjesë e instalimit të përpunimit;

21) "Nxjerrja" në kuptim të këtij ligji është çdo procedurë e trajtimit manual, mekanik, kimik ose metalurgjik të mbetjeve të pajisjeve që nxjerr substanca të rrezikshme, përzierje dhe përbërës që janë në një rrjedhë të njohur, ose janë një pjesë e njohur e një rrjedhe të caktuar në shkallën e trajtimit. Një substancë, përzierje ose përbërës bëhet një rrjedhë e njohur nëse mund të identifikohet duke monitoruar për të konfirmuar trajtimin e sigurt mjedisor;

22) "Marrëveshje financimi" nënkupton çdo marrëveshje për kredi, qira, qira ose shitje të pagesës së shtyrë ose marrëveshjes në lidhje me ndonjë pajisje, qofshin kushtet e asaj marrëveshjeje, ose ndonjë marrëveshje shtesë që parashikon transferimin e pronësisë së asaj pajisjet do të ndodhin ose mund të ndodhin;

23) "Material homogjen" është një material i cili në të gjitha pjesët e tij ka të njëjtën përbërje ose material, i cili përbëhet nga një kombinim i materialeve të cilat nuk mund të ndahen nga njëra-tjetra me procedura mekanike si petëzimi, prerja, thërrmimi, bluarja ose gërryesi procedurat;

24) "Formulari i identifikimit dhe transportit" është një dokument shoqëruar që plotësohet dhe dorëzohet, gjatë çdo transporti dhe transferimi të mbetjeve në vend, në pajtim me rregulloret për administrimin e mbetjeve;

25) "Pronar", është personi juridik ose fizik i cili duke kryer veprimtarinë e tij të regjistruar krijon në mënyrë të përhershme ose të përkohshme dhe / ose zotëron pajisje mbeturinash (siç janë shërbimet për riparimin e pajisjeve elektrike dhe elektronike). Si mbajtës, në kuptim të këtij ligji qytetarët ose familjet nuk konsiderohen.

26) "Marrëveshje vullnetare" është një marrëveshje zyrtare që ka klauzola ekzekutive të lidhura midis organizatave që përfaqësojnë interesa të caktuara të operatorëve ekonomikë dhe grupeve të operatorëve ekonomikë të mbuluar nga ky ligj nga njëra anë, dhe autoritetit mjedisor ose qeverisë nga ana tjetër, për të arritur qëllime më të larta se sa qëllimet e parashikuara në këtë ligj, i cili është i hapur për qasje për të gjithë personat juridikë dhe individë që dëshirojnë të plotësojnë kushtet e përcaktuara në kontratë.

(2) Për nevojat e këtij ligji, përkufizimet e Ligjit të Menaxhimit të Mbeturinave do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme për termat e përdorur në këtë ligj, të cilat i referohen mbeturinave, mbetjeve të rrezikshme, menaxhimit të mbeturinave, qendrës së grumbullimit, mbledhjes, grumbullimit të veçantë, depozitimit, parandalimi, ripërdorimi, trajtimi, përpunimi, përgatitja e ripërdorimit, riciklimi, asgjësimi, importi, organi profesional dhe organi mjedisor.

(3) Për nevojat e këtij ligji, përkufizimet e Ligjit për Përgjegjësinë e Zgjeruar të Prodhuesit për Menaxhimin e Rrjedhave të Veçanta të Mbetjeve, të cilat i referohen shprehjeve për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, operatorit kolektiv dhe operatorit të pavarur, do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme.

II. PLANIFIKIMI, PROJEKTIMI DHE PËRMBUSHJA E KËRKESAVE PËR MBROJTJEN E MJEDISIT DHE SHPËRNDARJEN E PAJISJEVE NË TREG

Neni 8

Dizajnimi i pajisjeve

(1) Prodhuesi i pajisjeve dhe prodhuesi i materialeve dhe përbërësve të pajisjeve janë të detyruar që gjatë projektimit, dizajnit dhe prodhimit të pajisjeve të marrin masa dhe aktivitete që sigurojnë:

1) të zvogëlojë përdorimin e substancave të rrezikshme në masën minimale të mundshme dhe

2) lehtësojë çmontimin, ripërdorimin, riciklimin dhe mënyrë tjetër të përpunimit të pajisjeve të mbeturinave, përbërësve të tyre dhe materialeve të instaluar.

(2) Kur dizajnojnë, projektojnë dhe prodhojnë pajisje, prodhuesit duhet gjithashtu të marrin parasysh kërkesat për eko-dizajn të produkteve me efikasitet energjetik që mundësojnë ripërdorimin dhe përpunimin.

(3) Prodhuesi nuk duhet, me një dizajn të veçantë të pajisjeve, përbërësve dhe materialeve të saj ose me procedurat e prodhimit, të parandalojë ri-përdorimin e pajisjeve, përveç nëse ai model ose ato procedura të

prodhimit nuk ofrojnë një avantazh të rëndësishëm për mbrojtjen e mjedisit dhe / ose sigurinë kur përdorni pajisjet.

Neni 9

Ndalimet dhe kufizimet në përdorimin e substancave të rrezikshme në pajisje

(1) Është e ndaluar të vendoset në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore pajisje nga kategoritë nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, duke përfshirë kabllot dhe pjesët rezervë për riparimin, ripërdorimin, rinovimin e funksionit të tyre ose për rritjen e kapacitetit, i cili përmban (Pb), mërkur (Hg), kadmium (Cd), krom gjashtëvalent (Cr + 6), bifenile polibromuara (PBB) dhe eter difenil polibrominuar (PBDE) më shumë se përqendrimit e masës maksimale të lejueshme në materiale homogjene në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni.

(2) Përqendrimit maksimale të lejuara të masës së substancave të rrezikshme të përmendura në paragrafin (1) të këtij ligji, të cilat mund të tolerohen në masën e materialeve homogjene, si dhe sasinë e lejuar dhe llojet e substancave të rrezikshme të përjashtuara nga ndalimi i referuar në paragrafin (1) të këtij neni, në lidhje me produktet mjekësore dhe instrumentet për monitorimin dhe kontrollin, kabllot, pjesët rezervë për riparim, ripërdorim, ripërtëritjen e funksionit ose për të rritur kapacitetin e pajisjeve, përcaktohet nga ministri që drejton organin të mjedisit.

(3) Për të përmbushur kërkesat e përmendura në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, prodhuesi duhet të kryejë kontrollin e brendshëm të prodhimit, të përgatisë dokumentacionin e nevojshëm teknik, me të dhëna për substancat e rrezikshme dhe të zhvillojë një procedurë të pajtimsë.

(4) Përmbushja e kërkesave të përmendura në paragrafin (3) të këtij neni, rregullat dhe kushtet për vendosjen në treg dhe zbatimin e procedurës për vlerësimin dhe miratimin e konformitetit, organi vlerësues, përdorimi i markës së konformitetit, dokumentacioni teknik si provë e konformitetit, rregullohen nga Ligji për Sigurinë e Produkteve.

Neni 10

Kërkesat e shënimit të pajisjeve

(1) Në mënyrë që të minimizohet asgjësimi i mbeturinave të pajisjeve si mbeturina të parentitura komunale dhe për të mundësuar mbledhjen e tyre të veçantë, prodhuesi është i detyruar të sigurojë një shenjë të qartë të dukshme, të lexueshme dhe të pashlyeshme në pajisjet që vendos në treg për mbledhjen e veçantë të mbeturinave të pajisjeve.

(2) Nëse marka e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni nuk mund të vulozet në vetë pajisjet, për shkak të madhësisë ose përdorimit specifik të saj, ajo do të vendoset në paketim, në udhëzimet e përdorimit ose në lista e garancisë së pajisjeve.

(3) Emri i prodhuesit, d.m.th marka e tij tregtare duhet të jetë qartë i dukshëm në mbishkrimin e bashkangjitur në pajisje, si dhe të dhënat kur pajisja vendoset në treg.

(4) Forma dhe përmbajtja e shënimit, si dhe mënyra e shënimit të pajisjeve nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet nga Ministri që udhëheq me organin e mjedisit.

III. MENAXHIMI I MBETURINAVE TË PAJISJEVE

Neni 11

Detyrimet e prodhuesit për menaxhimin e mbeturinave të pajisjeve shtëpiake

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë dhe organizojë një sistem për mbledhjen e mbeturinave të pajisjeve shtëpiake, kur pritja e kthimit dhe mbledhja e

mbeturinave të pajisjeve shtëpiake kryhet në një mënyrë që përdoruesit përfundimtar dhe tregtari që merr përsipër mbeturinat e pajisjeve shtëpiake ta kthejë atë falas në mënyrë, që të veprojë më tej dhe arrijen e objektivave për mbledhjen dhe përpunimin e mbeturinave të pajisjeve, në pajtim me këtë ligj.

(2) Kur përcaktohet numri dhe vendosja e vendeve për grumbullimin e mbeturinave të pajisjeve nga familjet, numri i banorëve në vendin e duhur duhet të merret parasysh dhe sistemi i grumbullimit duhet të sigurojë të paktën një vend grumbullimi për 30,000 mijë banorë. Për vendbanimet me 2000 banorë ose më pak se 30,000 banorë, organizohen lokacione të posaçme të përcaktuara përkohësisht.

(3) Kur përcaktohet numri dhe vendndodhja e vendeve për grumbullim të veçantë, numri dhe vendet për grumbullimin e mbeturinave të pajisjeve duhet të merren parasysh.

(4) Futja e sistemit të grumbullimit nuk duhet të pengojë funksionimin e sistemeve ekzistuese për mbledhjen e mbeturinave komunale dhe për mbledhjen e veçantë të rrymave të tjera të mbeturinave.

(5) Detyrimet e përmendura në paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni mund të përmbushen nga prodhuesi si një operator i pavarur ose përmes një operatori kolektiv, në pajtim me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit.

Neni 12

Ndalimi për braktisjen e mbeturinave të pajisjeve

Është e ndaluar braktisja e mbeturinave të pajisjeve ose t'i dorëzoni ato si pjesë e mbeturinave të parentitura komunale.

Neni 13

Detyrimet e tregtarit për kthimin dhe mbledhjen e mbeturinave të pajisjeve nga amvisëritë

(1) Kur i shtet pajisje përdoruesit përfundimtar, tregtari është i detyruar të marrë mbeturina paisjesh nga amvisëritë pa pagesë nëse dëshiron t'i kthejë ato dhe nëse sipas funksionit dhe klasifikimit të tij hyn në kategoritë nga neni 5 paragrafi (1) të këtij ligji. Dhe ka të njëjtin funksion me pajisjet e shitura, dhe numri i pjesëve të mbeturinave të pajisjeve është i barabartë me numrin e pjesëve të pajisjeve të shitura (sistemi një në një).

(2) Nëse tregtari kryen shpërndarjen shtëpiake të pajisjeve, ai është i detyruar t'i ofrojë përdoruesit përfundimtar mbledhjen falas të mbeturinave të pajisjeve nga amvisëritë nga vendi i dorëzimit, të paktën për të njëjtin numër të pajisjeve me të njëjtin klasifikim dhe funksion, nëse e njëjta dëshiron ta kthejë atë.

(3) Tregtari i cili ka një dyqan me pakicë me sipërfaqe mbi 400 m² është i detyruar të sigurojë hapësirë (në ndërtesën e hapësirës së shitjes ose në afërsi të saj) për mbledhjen falas të mbeturinave të pajisjeve nga familjet me madhësi të jashtme deri në 25 cm dhe pa ndonjë detyrim për të blerë pajisje të ngjashme nga përdoruesi përfundimtar. Hapësira duhet të jetë e arritshme për publikun, dhe e shënuar në mënyrë të tillë që të mundësojë shenja të dukshme qartë të vendndodhjes së saj në një vend të dukshëm.

(4) Tregtari në zonën e tij të shitjes, si dhe në faqen e tij të internetit, në internet, materiale të shtypura të marketingut për shitje është i detyruar të tregojë informacione për përdoruesin përfundimtar në lidhje me mundësinë e kthimit të mbeturinave të pajisjeve nga familjet, si dhe detyrimin e tij për të marrë përsipër.

(5) Tregtari është i detyruar t'ia dorëzojë mbeturinat e pajisjeve të grumbulluara nga familjet, pa pagesë, një koleksionisti ose një instalimi për përpunimin e

mbeturinave të pajisjeve, të cilat janë pjesë e një sistemi të operatorit kolektiv ose të pavarur me formulare identifikimi dhe transporti në pajtim me rregulloret e menaxhimit të mbetjeve.

(6) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë mbledhjen e rregullt të mbeturinave të pajisjeve nga familjet nga tregtari aq shpesh në mënyrë që mbeturinat e pajisjeve të mos grumbullohen.

(7) Tregtari nuk duhet të ketë leje për vendet për marrjen e kthimit të mbeturinave të pajisjeve mbledhura nga familjet në mjediset e tyre të biznesit, në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(8) Tregtari, në mënyrë të pavarur ose në marrëveshje me prodhuesin, mund të marrë masa për të inkurajuar përdoruesit përfundimtarë të kthejnë mbeturinat e pajisjeve në mënyrë që të rrisin pjesëmarrjen në mbledhjen e mbeturinave të pajisjeve, të lehtësojnë procesin e ripërdorimit dhe përpunimit duke ofruar zbritje gjatë blerjes produkte të reja, ose stimuj të tjerë.

(9) Pajisjet e mbetjeve që merren dhe grumbullohen nga tregtari do të llogariten në qëllimet kombëtare për mbledhjen e mbeturinave të pajisjeve të përmendura në nenin 22 të këtij ligji.

(10) Tregtari për përbushjen e detyrimeve nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni, lidh një marrëveshje me një operator të pavarur ose kolektiv me një kohëzgjatje prej të paktën një viti në pajtim me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit.

Neni 14

Marrja e mbeturinave të pajisjeve të amvisërive nga tregtari

(1) Tregtari është i detyruar të sigurojë hapësirë ose vend për kthimin e mbeturinave të pajisjeve nga amvisëritë të përdoruesit e fundit, në pajtim me nenin 13 të këtij ligji, në hapësirën e tij të shitjes ose në një vend tjetër për marrjen në dorëzim. (2) Tregtari, në marrëveshje me prodhuesin, mund të lejojë kthimin e mbeturinave pajisjeve shtëpiake në vend të mbledhjes, të cilat sigurohen nga prodhuesi, në mënyrë të pavarur ose të përmes një operatori kolektiv.

(3) Disponueshmëria e vendeve të tilla nuk do të ndikojë në detyrimet e tregtarit nga neni 13 i këtij ligji.

Neni 15

Refuzimi për të pranuar mbeturinat e pajisjeve

(1) Tregtari mund të refuzojë të marrë mbeturinat e pajisjeve shtëpiake nga përdoruesi përfundimtar nëse:

- mbetjet e pajisjeve nga përdoruesi përfundimtar nuk përmbajnë përbërësit themelorë;
- pajisjet përmbajnë lloje të tjera të mbeturinave përveç mbeturinave të pajisjeve, ose

- mbeturinat e pajisjeve janë aq të dëmtuara ose të ndotura sa që për shkak të substancave të rrezikshme që ato përmbajnë, ato rrezikojnë mjedisin dhe shëndetin e njeriut.

(2) Nëse tregtari refuzon të marrë mbeturinat e pajisjeve shtëpiake për shkak të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, ai është i detyruar të informojë përdoruesin përfundimtar për një qendër grumbullimi, pikë grumbullimi ose instalim për përpunimin e mbeturinave të pajisjeve, ku përdoruesi përfundimtar mund të dorëzojë mbetjet e pajisjeve.

Neni 16

Evidenca si përgjegjësi e tregtarit

(1) Tregtari është i detyruar të mbajë evidencë për sasinë e sekuestruar dhe grumbulluar të mbeturinave të pajisjeve të dorëzuara nga amvisëritë, sipas llojit dhe

kategorive nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, për menaxhim të mëtejshëm, në një formularë të veçantë sipas paragrafit (5) të këtij neni.

(2) Regjistrimet e mbajtura nga tregtari duhet të jenë të vendosura në ambientet e biznesit, në të cilat kryhet tregtia dhe duhet të jenë në dispozicion në çdo kohë për organet kompetente të inspektimit të përmendura në nenin 44 të këtij ligji.

(3) Tregtari është përgjegjës për gjithëpërfshirjen dhe saktësinë e të dhënave të raportuara nga regjistrat.

(4) Tregtari është i detyruar të sigurojë një konfirmim me shkrim nga prodhuesi nga i cili siguron pajisjet se ai është pjesë e një operatori të pavarur ose kolektiv të menaxhimit të mbeturinave, dmth një konfirmim që prodhuesi ka paguar tarifën e përmendur në nenin 36 të këtij ligji.

(5) Ministri që udhëheq me organin për mjedisin përshkruan formën dhe përmbajtjen e formularit për mbajtjen e regjistrave nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 17

Detyrimet për përdoruesit përfundimtar

(1) Përdoruesi përfundimtar është i detyruar t'ia kthejë mbeturinat e pajisjeve nga amvisëritë tregtarit, t'ia dorëzojë atë një koleksionisti në një qendër grumbullimi ose një vendi tjetër për grumbullim dhe mbledhje, të përcaktuar në nivelin lokal ose rajonal.

(2) Përdoruesi përfundimtar është i detyruar të dorëzojë mbeturinat e pajisjeve që nuk janë mbeturina të pajisjeve nga amvisëritë të prodhuesi ose personi juridik që ka licencë të përshtatshme, në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave, në pajtim me nenin 26 të kësaj Ligji

(3) Para se të dorëzojë mbetjet e pajisjeve, përdoruesi përfundimtar është i detyruar ta mbledhë atë dhe ta ruajë veçmas, në mënyrë që të mos përzihet me llojet e tjera të mbeturinave dhe të mos jenë të vogla ose të shkatërrohen ose ndoten me substanca të tjera të rrezikshme, me të cilat ripërdorimi ose përpunimi i tij do të çaktivizohet.

(4) Pajisjet shtëpiake që janë aq të dëmtuara, për shkak të të cilave substancat e rrezikshme që përmbahen në të, rrezikojnë ose mund të rrezikojnë mjedisin dhe shëndetin e njeriut, dmth. ka mbetur pa përbërësit më të rëndësishëm, ose është i ndotur me lloje të tjera të mbeturinave, përdoruesi përfundimtar është i detyruar ta dorëzojë atë në një qendër grumbullimi, pika grumbullimi ose instalim për përpunimin e mbeturinave të pajisjeve në pajtim me këtë ligj.

Neni 18

Përfshirja në një sistem të operatorit të pavarur ose kolektiv

(1) Personat juridikë dhe fizikë, nëse gjatë kryerjes së veprimtarisë së tyre të regjistruar herë pas here krijojnë dhe / ose posedojnë mbeturina pajisjesh, janë të detyruar ta mbledhin atë veçmas nga mbetjet komunale ose llojet e tjera dhe t'ua dorëzojnë mbledhësve të mbeturinave instalim për përpunimin e pajisjeve që ka një leje në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(2) Personat juridikë dhe personat fizikë nga paragrafi (1) i këtij neni mund të përfshihen në sistemin e mbledhjes së mbeturinave të pajisjeve duke zbatuar masat dhe aktivitetet në lidhje me:

- sigurimin e hapësirës dhe kontejnerëve të duhur për mbledhjen e mbeturinave të pajisjeve;
- postimi i njoftimeve dhe informacioneve për përdoruesit e fundit nga neni 30 i këtij ligji.

(3) Operatori i pavarur kolektiv dhe entitetet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni do të lidhin një marrëveshje për mbledhjen dhe / ose përpunimin e mbeturinave të pajisjeve.

(4) Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni janë të detyruara të dorëzojnë pajisjet e grumbulluara të mbeturinave pa ndryshuar ato, mbledhëse dhe / ose transportuesit ose instalimit të pajisjeve të përpunimit të mbeturinave, të cilat janë pjesë e sistemit të operator kolektiv ose i pavarur; me formularë identifikimi dhe transporti në pajtim me rregulloret e menaxhimit të mbetjeve.

(5) Subjektet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni do të kenë licencë në pajtim me rregulloret për administrimin e mbeturinave për aktivitetet e përmendura në paragrafin (2) të këtij neni.

Neni 19

Detyrimet e kryetarit të komunës

(1) Kryetari i komunës, komunave në qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit është i detyruar të organizojë mbledhjen e veçantë të mbeturinave të pajisjeve nga amvisëritë, të organizojë mbledhjen e tyre nga një ofrues i autorizuar i shërbimeve të grumbullimit, të përcaktojë dhe organizojë mbledhjen pikat për grumbullimin e veçantë të qendrave të pajisjeve për grumbullimin e mbeturinave ose vendndodhjeve të tjera të vendosura përkohësisht në të gjithë territorin e komunës, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit, ku përdoruesit përfundimtarë do të jenë në gjendje të lënë pajisjet shtëpiake falas.

(2) Gjatë përcaktimit të vendndodhjeve të qendrave të grumbullimit, duhet të merret parasysh numri i banorëve në vendbanim, ku të sigurohet së paku një qendër grumbullimi në nivelin komunal, dmth të paktën një qendër grumbullimi për të paktën 30,000 banorë.

(3) Qendrat e grumbullimit të përmendura në paragrafin (2) të këtij neni përfshijnë vendet ekzistuese dhe vendet për pranimin e fraksioneve të grumbulluara veçmas të mbetjeve komunale, nëse këto vende plotësojnë kushtet e përcaktuara me këtë ose një ligj tjetër.

(4) Për mbledhjen e veçantë të përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, dhe në qendrat e grumbullimit ose vendndodhje të tjera të përcaktuara përkohësisht, operatori kolektiv dhe / ose operatori i pavarur mund të bashkëfinancojnë mbledhjen plotësisht ose pjesërisht, e cila kryhet në pajtim me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit si dhe të bashkëpunojë me ofruesin e autorizuar të shërbimit për mbledhjen e mbeturinave të pajisjeve nga amvisëritë në nivelin rajonal ose komunal.

(5) Mbeturinat e pajisjeve të mbledhura veçmas në vendet e caktuara nga paragrafi (1) i këtij neni do t'i dorëzohen operatorit të pavarur ose operatorit kolektiv në bazë të marrëveshjes me kryetarin e komunës, komunën e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit, përkatësisht njësitë organizative për menaxhimin rajonal të mbeturinave të themeluara në pajtim me Ligjin e Menaxhimit të Mbetjeve.

(6) Kontrata e përmendur në paragrafin (5) të këtij neni rregullon gjithashtu detyrimet e ndërsjella dhe çështje të tjera me interes të palëve kontraktuese, në pajtim me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit.

(7) Kontrata nga paragrafi (5) i këtij neni do të lidhet për një periudhë prej të paktën një viti.

(8) Njësitë organizative për menaxhimin rajonal të mbeturinave nga paragrafi (5) i këtij neni dhe komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit janë të detyruar të informojnë publikun për adresat e qendrave të grumbullimit në territorin e komunës, komunat në qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit i përfshirë në sistemin e menaxhimit të mbeturinave të pajisjeve ose për vendndodhjen e pikave të grumbullimit.

Neni 20

Kërkesat për grumbullimin, magazinimin dhe transportimin e pajisjeve të mbetjeve

(1) Mbetjet e pajisjeve mbledhen veçmas nga llojet e tjera të mbetjeve dhe përparësi duhet t'u jepet mbetjeve të pajisjeve për shkëmbimin e temperaturës që përmbajnë substanca që shkatërrojnë ozonin dhe gaze serrë të fluorizuar, pajisje ndriçimi që përmbajnë merkur dhe panele fotovoltaike si dhe pajisje të vogla nga kategoritë 5 dhe 6 nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji.

(2) Operatori individual dhe operatori kolektiv janë të detyruar, në Programin për përgjegjësi të zgatur të prodhuesit për mbeturina të veçanta, i cili përgatitet në pajtim me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për të siguruar masa dhe aktivitete të veçanta me përparësi para mbledhja e veçantë e mbeturinave (mbeturinave).

(3) Grumbullimi, si transport i pajisjeve të grumbulluara të mbetjeve, në një mënyrë që do të mundësojë, një vëllim më të madh të përgatitjeve për ripërdorimin e të gjithë produktit, ripërdorimin e pjesëve nga pajisjet e mbeturinave, përpunimin dhe riciklimin e pjesës më të madhe të mundësojë tërheqjen e substancave të rrezikshme në pajtim me kërkesat e nenit 21 paragrafi (6) të këtij ligji.

(4) Për transportin e pajisjeve të mbeturinave nga paragrafi (3) i këtij neni, ata duhet të plotësojnë dhe dorëzojnë formularët e identifikimit dhe transportit në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave, dhe e njëjta nuk duhet të ekspozohet ndaj kushteve në kohë ose rreziku i ndotjes ose dëmtimeve të tjera.

(5) Mbeturinat mbledhen përkohësisht, ruhen në një vend depozitimi ku nuk duhet të përzihen me mbeturina të tjera, ato shpërndahen midis kategorive dhe specieve në pajtim me nenin 5 paragrafi (1) të këtij ligji dhe kujdeset që kërkesat teknike për ruajtje nga neni 21.

(6) Para çdo transporti të mëtejshëm, dhe për të përmirësuar përgatitjen për ripërdorim, entitetet që administrojnë vendet e grumbullimit ose qendrat e grumbullimit janë të detyruar të sigurojnë, në vend të mbledhjes së veçantë të mbeturinave, pajisjet që do të përgatiten dhe për ri-përgatitje, duke siguruar qasje në pajisjet për trajtim personal dhe instalimet për trajtimin dhe përpunimin e pajisjeve të mbeturinave.

(7) Kolektori që veçmas grumbullon dhe ruan pajisjet e grumbulluara të mbeturinave, kalon esobranataopadnaopremada voinstalacijazaprerabotkanaotpadnataoprema që është sistemi delod kolektivnilisamostoepostapuvach i cili ka hyrë në një marrëveshje në pajtim me rregulloret për përgjegjësinë e prodhuesit të zgjeruar, rregullimet e rregulluara të.

(8) Grumbulluesi është i detyruar që në regjistrat e mbajtur në pajtim me Ligjin e Menaxhimit të Mbeturinave, të regjistrojë veçmas pajisjet e grumbulluara të mbeturinave me të dhëna për kategoritë e pajisjeve nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji, të shprehura në kilogram nga kolektivi. ose operator i pavarur, si dhe për mbetjet totale të mbledhura nga tregtarët, vendet e tjera të grumbullimit ose qendrat e grumbullimit, duke përfshirë të dhënat për sasinë totale të pajisjeve të mbetjeve të dorëzuara në secilin impiant trajtimi dhe përpunimi.

(9) Nëse koleksionisti mbledh dhe ruan pajisjet e mbetjeve për disa mbajtës të pavarur dhe kolektivë, atëherë ai / ajo është i detyruar të mbajë të dhënat nga regjistrat veç e veç për secilin mbajtës të pavarur ose mbajtës kolektiv.

(10) Mënyra e dorëzimit të të dhënave nga paragrafi (8) i këtij neni, së bashku me formularët e identifikimit dhe transportit në pajtim me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave, rregullon marrëveshjen e lidhur ndërmjet operatorit të pavarur dhe mbledhësit dhe mbledhësit, në pajtim me rregulloret.

Neni 21

Kërkesat për trajtimin e përshtatshme për mbeturinat e pajisjeve

(1) Ndalohet heqja e mbeturinave të mbledhura veçmas nga procesi i paratrajtimin në paragrafin (5) të këtij neni, si dhe trajtimi dhe përpunimi.

(2) Mbeturinat e mbledhura veçmas krijohen në territorin e Republikës së Maqedonisë Veriore, në pajtim me këtë ligj, me të cilën përgatitja për ripërdorim duhet të ketë përparësi ndaj riciklimit dhe riciklimi të shmangët.

(3) Në pajisjet për mbledhjen e pajisjeve të mbeturinave, si dhe në instalimin për trajtimin dhe përpunimin e pajisjeve të mbeturinave para trajtimin, pajisjet e mbeturinave duhet të ruhen në një mënyrë që të parandalojë dërrmimin, thërrmimin ose mbeturinat e tjera ose ndotjen, ose kushte të tjera të rrezikshme.

(4) Kushtet minimale teknike për ruajtjen e pajisjeve të mbetjeve përcaktohen nga Ministri i cili administron organin e gjallë të mjedisit.

(5) Para-trajtimi, përveç përgatitjes për ripërdorim, riciklim ose riciklim të paktën, përfshin procesin e nxjerrjes së të gjitha lëngjeve dhe trajtimin e veçantë të pajisjeve të mbeturinave.

(6) Kërkesat minimale për trajtimin e veçantë të pajisjeve të mbeturinave, materialeve dhe pjesëve të pajisjeve të mbeturinave për trajtim të veçantë përcaktohen nga Ministri i cili menaxhon trupin për mjedisin.

(7) Materialet, përzierjet dhe përbërësit e pajisjeve që ndahen pas para-trajtimin, riciklimit ose përpunimit tjetër veprojnë në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(8) Gjatë instalimit opsional për trajtim dhe përpunim, përparësi duhet t'i jepet një instalimi që përfshihet në sistemet e çertifikuara për mbrojtjen e mjedisit.

(9) Në instalimin e trajtimin dhe përpunimit të pajisjeve të mbeturinave, trajtimi i pajisjeve të mbeturinave kryhet me zbatimin e teknikave më të mira në dispozicion.

(10) Duke marrë parasysh aspektet mjedisore dhe nevojën për përgatitje për ripërdorim dhe riciklim, kërkesat e paragrafit (6) të këtij neni do të zbatohen për lëndën e parë e cila nuk ndërhyr në përgatitjen mjedisore për ripërdorim.

IV. DETYRIMET E PRODHUESIT

Neni 22

Qëllimet kombëtare për grumbullimin e mbeturinave të pajisjeve

(1) Njësitë kombëtare të Republikës së Maqedonisë Veriore për mbledhjen e pajisjeve të mbeturinave nga masa mesatare e pajisjeve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore në tre vitet e mëparshme janë:

- në vitin 2022 - 25%;
- në vitin 2023 - 30%;
- në vitin 2024 - 35%;
- në vitin 2025 - 40%;
- në vitin 2026 - 45%;
- në vitin 2027 - 55%;
- në vitin 2028 - 65%.

(2) Sasia mesatare e pajisjeve nga paragrafi (1) i këtij neni që është lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore në tre vitet e mëparshme nga të gjithë prodhuesit, për përcaktimin e sasisë për mbledhjen e pajisjeve të mbeturinave, do të përcaktohet me një akt nga një organ profesional.

(3) Sasia minimale e mbetjeve e hedhur në një nënkategori të kilogramëve të shprehur, të cilën secili prodhues është i detyruar ta mbledhë në një vit të caktuar, duhet të jetë së paku e barabartë me përqindjen e përmendur në paragrafin (1) të këtij neni, bazuar në sasinë

mesatare të pajisjeve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore në tre vitet e mëparshme nga prodhuesi.

(4) Ministri që udhëheq me organin e mjedisit përcakton metodologjinë për llogaritjen e masës së pajisjes që është hedhur në treg në tre vitet e mëparshme nga paragrafi (2) i këtij neni, për secilin grup të veçantë dhe llojin e veçantë rryma e mbeturinave si dhe për metodën e llogaritjes së sasisë së pajisjeve të mbetjeve të gjeneruara nga masa.

(5) Synimin vjetor të grumbullimit për kategorinë e pajisjeve të rëna për kilogram për vitin e caktuar, prodhuesi është i detyruar ta përcaktojë çdo vit deri më 31 mars, në pajtim me paragrafin (3) të këtij neni.

Neni 23

Qëllimet kombëtare për përpunimin e mbeturinave të pajisjeve

(1) Nga 1 janari 2028, prodhuesi është i detyruar, veçmas për mbeturinat e mbledhura, në pajtim me nenin 22 të këtij ligji, të arrijë të paktën qëllimet e mëposhtme të ripërdorimit, riciklimit dhe përpunimit të pajisjeve të mbeturinave në kategoritë nga paragrafi 1 i neni 5

1. për produktet e mbetjeve që hyjnë në kategoritë 1, 3 dhe 4 nga neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji:

- 85% të përpunuara, dhe
- 80% gati për ripërdorim dhe riciklim;

2. për mbeturinat e mallrave që hyjnë në kategorinë 2 të nenit 5 paragrafi (1) i këtij ligji:

- 80% e përpunuar, dhe
- 70% gati për ripërdorim dhe riciklim;

3. për produktet e hedhura në kategoritë 5 dhe 6, neni 5 paragrafi (1) i këtij ligji:

- 75% përpunohet, dhe
- 55% përgatitet për ripërdorim dhe riciklimin;

4. për mbeturinat dhe jo-mbeturinat Kategoria 80 e nenit 5 paragrafi (1) i këtij ligji, 80% riciklohet.

(2) Me qëllim të arritjes graduale të objektivave të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, Ministri që administron organin e mjedisit përcakton qëllimet vjetore për ripërdorimin, riciklimin dhe përpunimin për një periudhë tre vjeçare në pajtim me dokumentet e planifikimit të miratuara në pajtim me rregulloret e menaxhimit të mbetjeve, jo më vonë se 15 dhjetori i vitit aktual për vitin pasardhës dhe i publikon ato në faqen e internetit të autoritetit mjedisor.

(3) Objektivat nga paragrafi (1) i këtij neni janë kërkesat minimale vjetore që llogariten për secilën kategori të pajisjeve veçmas, duke ndarë sasinë e pajisjeve të mbetjeve të shprehura në kilogramë që hyjnë në instalimin për përpunimin e pajisjeve të mbeturinave, pas paratrajtimin të referuar në nenin 21 paragrafi. (5) të këtij ligji, me sasinë e të gjitha pajisjeve të grumbulluara veçmas të mbeturinave nga secila kategori, të shprehura në përqindje.

(4) Procedurat për klasifikimin dhe ruajtjen para përpunimit nuk marrin parasysh llogaritjen e objektivave të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni.

(5) Prodhuesi është i detyruar çdo vit deri më 31 mars të përcaktojë cakun vjetor të tij për ripërdorim, riciklim dhe përpunim sipas kategorisë së mbi-shprehur në kilogram për vitin aktual (në tekstin vijues: përpunimi i synuar).

(6) Për llogaritjen e qëllimeve të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, operatori i instalimit për përpunimin e pajisjeve të mbeturinave është i detyruar të mbajë evidenca në kilogramë sipas kategorive të pajisjeve të mbeturinave të mbledhura veçmas, pjesëve, materialeve dhe substancave nga ato pajisje që hyjnë dhe dalin nga impianti i trajtimin dhe / ose hyjnë në instalimin e përpunimit, riciklimit dhe ripërdorimit duke përfshirë sasinë e eksportit, si dhe sasinë totale të mbetjeve në kilogramë të dorëzuara për asgjësim.

(7) Regjistrimet e përmendura në paragrafin (6) të këtij neni do të paraqiten nga secili operator individualisht të prodhuesi, i cili do të veprojë në mënyrë të pavarur nga operatori kolektiv, me të cilin është lidhur kontrata për ekzekutimin e punëve për përpunim të pajisjeve të mbeturinave.

(8) Bazuar në të dhënat nga regjistrat e përmendur në paragrafin (6) të këtij neni, operatori do të përgatisë dhe paraqesë një raport mbi veprimin e pavarur ose procedurën e veprimit kolektiv në veçanti.

(9) Pajisjet e mbeturinave eksportohen në pajtim me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(10) Nëse pajisjet e mbeturinave, pjesët dhe materialet eksportohen, atëherë sasia e pajisjeve të mbeturinave do të merret parasysh për qëllimin e llogaritjes së objektivave të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, përveç nëse eksportuesi dëshmon se përpunimi ose riciklimi është kryer.

(11) Eksportuesi është i detyruar të paraqesë një raport mbi sasinë e mbetjeve të eksportuara dhe të veprojë në mënyrë të pavarur ose si një veprim kolektiv për të cilin ai kryen punën për eksportin e një forme të veçantë.

(12) Mënyra e mbajtjes së evidencave, forma dhe përmbajtja e regjistrave të përmendur në paragrafin (6) të këtij neni, si dhe forma dhe përmbajtja e formulave të përmendur në paragrafët (8) dhe (11) të këtij neni, përcaktohet nga Ministri.

(13) Raporti i pjesshëm i referuar në paragrafët (8) dhe (11) të këtij neni do të jetë në pajtim me format e menaxhimit dhe identifikimit të mbeturinave në pajtim me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(14) Operatori i instalimit për riciklimin e mbeturinave duhet të ketë një leje për riciklimin e mbeturinave, në pajtim me Ligjin për Menaxhimin e Mbetjeve, si dhe përmbushjen e kushteve të këtij ligji, duke arritur objektivat për riciklimin.

(15) Afati dhe mënyra e dorëzimit të raporteve të përmendura në paragrafët (8) dhe (11) të këtij neni rregullohen me marrëveshjen e lidhur ndërmjet operatorit të pavarur ose operatorit kolektiv me pajisje të mbeturinave dhe operatorit të instalimit, për kryerjen e veprimtarive referuar në paragrafin (6) të këtij neni, përkatësisht eksportuesit, i cili do të mundësojë respektimin e detyrimeve për dorëzimin e raporteve tek operatori i pavarur ose kolektiv.

(16) Mënyra e llogaritjes së objektivave të grumbullimit të përmendura në nenin 22 të këtij ligji, si dhe mënyra e llogaritjes së objektivave të përpunimit nga paragrafi (1) i këtij neni, përcaktohet nga Ministri që udhëheq me organin e mjedisit.

Neni 24

Detyrimi i prodhuesit për të financuar menaxhimin e mbetjeve të pajisjeve të amvisërive

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë mbulim të plotë të kostove, masave të marra në sistemin e grumbullimit të veçantë të mbeturinave të amvisërive të referuara në nenin 11 të këtij ligji, përfshirë kostot:

- pritja e pjesshme, grumbullimi i veçantë, depozitimi i përkohshëm, depozitimi i pajisjeve të mbeturinave për sasinë e të paktën qëllimit minimal të grumbullimit të nenit 22 të këtij ligji;

- transportin, trajtimin, përpunimin dhe ripërdorimin ose riciklimin dhe asgjësimin e mbetjeve të mbetjeve për sasinë e të paktën caqeve minimale të përpunimit në pajtim me nenin 23 të këtij ligji;

- kostot për komunikimin publik dhe shkëmbimin e informacionit, përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit, investimin në infrastrukturë për mbledhjen e veçantë, në pajtim me rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar për prodhuesin;

- kostot e garancisë financiare dhe

- përmbushjen e detyrimeve të tjera të përcaktuara për prodhuesin në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(2) Kostot e bëra nga prodhuesi për menaxhimin e mbeturinave shtëpiake nuk tregohen veçmas nga shitja e pajisjeve të reja.

(3) Përfashtim në paragrafin (1) nga ky nen është prodhuesi i vogël, neni 31 nga ky nen për të cilin ai është i detyruar t'i paguajë një llogari të veçantë organizatës së mjedisit jetësor për të paguar një kompensim të shumë prej 6000 MKD në vit në e fundit jo më vonë se 15 shkurt.

(4) Tarifa e parë nga paragrafi (3) i këtij neni, prodhuesi i vogël paguan për regjistrimin nga neni 31 i këtij ligji.

(5) Sasia e pajisjeve të mbetjeve për të cilat secili prodhues individual është i detyruar të sigurojë financimin e proceseve të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni do të korrespondojë me pjesën e tij të sasisë së pajisjeve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut nga të gjithë prodhuesit.

(6) Realizimi i detyrimeve nga paragrafi (1) i këtij neni kryhet nga prodhuesi në pajtim me këtë ligj dhe rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit.

Neni 25

Financimi i kostove të administrimit të mbetjeve të mbetura

Financimi i kostove të administrimit të mbetjeve të mbetura nga familjet, në mënyrë proporcionale ngushton aktorët e pavarur dhe veprimet kolektive të prodhuesve, të cilat ekzistojnë në treg, proporcionalisht kur bëhen kostot, në proporcion me pjesën e tregut.

Neni 26

Detyrimi i prodhuesit për të financuar menaxhimin e mbeturinave të pajisjeve të përdoruesve të fundit që nuk janë amvisëri

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë financimin e kostove për mbledhjen, përpunimin dhe asgjësimin e pajisjeve të mbeturinave nga përdoruesit përfundimtarë, të ndryshëm nga amvisëritë.

(2) Prodhuesi në pajtueshmëri me paragrafin (1) të këtij neni është i detyruar t'i sigurojë përdoruesit përfundimtar një kërkesë të sigurt falas për mbeturinat e mallrave shtëpiake dhe të sigurojë trajtim, përpunim dhe asgjësim, nëse pajisjet janë me tepricë.

(3) Mbetja e pajisjes së mbetur që zëvendësohet me pajisje të re, ose me pajisje të re që kryen të njëjtin funksion, mund të ndërmerret edhe në mënyrë për të cilën do të dakordohen prodhuesi dhe përdoruesi përfundimtar në kohën e prokurimit të asaj pajisjeje, përkatësisht gjatë marrjes së tillë, do të dakordohen për një mënyrë tjetër të menaxhimit të pajisjeve të mbeturinave, përderisa nuk është në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

(4) Për pjesën tjetër të mbetur të mbeturinave për të cilën nuk është siguruar menaxhim në pajtim me paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, përdoruesi përfundimtar është i detyruar të sigurojë mbledhje të veçantë dhe ruajtje të përkohshme dhe deponim, si dhe t'ia dorëzojë ndonjë personi juridik ose fizik që ka leje përkatëse për menaxhim me mbeturinat në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedha të posaçme të mbeturinave.

Neni 27

Garancioni financiar

(1) Prodhuesi është i detyruar të sigurojë garanci financiare për t'i mbuluar shpenzimet për grumbullim, trajtim, përpunimin dhe asgjësimin e të gjitha pajisjeve të mbeturinave dhe shënjimin e produkteve të tij.

(2) Garancia financiare sigurohet për çdo vit kalendarik në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedhat e posaçme të mbetjeve.

Neni 28

Marrja e detyrimeve nga prodhuesi

(1) Prodhuesi është i detyruar me shpenzimet e tij të sigurojë përmbushje të detyrimeve dhe qëllimeve të këtij ligji, përmes pranimit të kthyeshëm, grumbullimit të veçantë, ripërdorimit, riciklimit dhe përpunimit të mbetjes së pajisjes së krijuar nga lëshimi i pajisjeve në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore.

(2) Për përmbushje të detyrimit të paragrafit (1) të këtij neni, prodhuesi mund të krijojë dhe / ose të lidhet me një sistem, i cili do të sigurojë:

- mbledhje të rregullt dhe grumbullim të veçantë të mbetjes së pajisjes si pjesë e sistemit të menaxhimit të mbeturinave dhe

- ripërdorim, riciklim dhe përpunim të mbetjes së grumbulluar të pajisjeve.

(3) Prodhuesi mund t'i përmbushë detyrimet e paragrafëve (1) dhe (2) të këtij neni në mënyrë të pavarur, me marrje të lejes për operator të pavarur në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit ose duke lidhur marrëveshje për marrje të detyrimeve për veprim me mbetje të pajisjes, me një operator kolektiv me mbetje të pajisjes i cili është themeluar dhe posedon leje në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, i cili administron rrjedhat e posaçme të mbetjeve.

Neni 29

Detyrimi i prodhuesit për sigurim të informacioneve për operatorët e instalimeve të përpunimit të mbetjeve të pajisjeve

(1) Për ta lehtësuar përgatitjen për ripërdorimin e mbetjeve të pajisjeve, trajtimin dhe riciklimin e sigurt për mjedisin, përfshirë edhe mirëmbajtjen, riparimin dhe riciklimin, prodhuesi është i detyruar t'u sigurojë operatorëve të instalimeve për trajtim informacione falas me të dhëna për:

- mundësitë e ripërdorimit dhe trajtimit, për secilin lloj të pajisjes së re;

- të dhëna të hollësishme për përbërësit dhe materialet e pajisjeve dhe

- vendet ku në pajisje janë të vendosura substancat dhe përzierjet e rrezikshme.

(2) Prodhuesi është i detyruar që informacionet e paragrafit (1) të këtij neni t'i sigurojë për secilin lloj të pajisjes së re që për së pari herë e lëshon në treg, brenda 12 muajve nga dita e lëshimit të pajisjes në treg.

(3) Të dhënat e paragrafit (1) të këtij neni dorëzohen nga prodhuesi në formën e një manuali të shtypur, përmes shërbimeve të internetit ose në formë elektronike.

Neni 30

Informacione për përdoruesit përfundimtarë

(1) Prodhuesi është i detyruar, me vetllogari, në shtojcë të udhëzimit për përdorimin e pajisjeve të amvisërisë kur u dorëzohet përdoruesve të fundit, t'i informojë ata për:

- ndalimin e lënies së mbetjes së pajisjes si mbetje të parëndësishme komunale dhe detyrimin për grumbullim të veçantë;

- sistemet e kthimit falas dhe vendet e grumbullimit që janë në dispozicion, pavarësisht prodhuesit ose operatorit tjetër që i ka organizuar ato;

- rëndësinë e rolit dhe mënyrës në të cilën përdoruesit përfundimtarë mund të kontribuojnë në menaxhimin e mbetjes së pajisjes dhe mënyrat e mundshme të ripërdorimit, riciklimit dhe mënyrave të tjera të përpunimit;

- ndikimet dhe pasojat e mundshme negative në shëndetin e njeriut dhe mjedisit, si rezultat i pranisë së substancave të rrezikshme në pajisje dhe

- kuptimin e markës sipas nenit 10 të këtij ligji.

(2) Informacionet e paragrafit (1) të këtij neni do të botohen në uebfaqe në një mënyrë të dukshme dhe qartë të arritshme, në vendin e shitjes, në materiale reklamuese të shtypura ose online, ose në ueb-faqet e shitjeve online të përdorura nga prodhuesi, ose përmes fushatave të ndërgjegjësimit të publikut.

(3) Prodhuesi është i detyruar t'i informojë tregtarët për mënyrën e marrjes së mbetjes së pajisjes nga përdoruesit përfundimtarë dhe të gjithë tregtarëve të tjerë në zinxhirin e shpërndarjes së pajisjeve, veçanërisht tregtari i cili e shet, përkatësisht e dorëzon pajisjen deri te përdoruesi përfundimtar.

(4) Detyrimet e prodhuesit që rrjedhin nga ky nen nuk mund t'i transferohen një subjekti tjetër.

(5) Prodhuesi që shet pajisje me anë të komunikimit në distancë drejtpërdrejt në amvisëritë e Republikës së Maqedonisë së Veriut, ose përdorues të tjerë të ndryshëm nga amvisëritë, është i detyruar që në ueb-faqen e tij të internetit ose në katalogun e tij të shitjeve t'i informojë përdoruesit përfundimtarë për detyrimet e tij sipas paragrafit (1) të këtij neni si dhe për mënyrën e kthimit të mbetjes së pajisjes.

Neni 31

Detyrimet për një prodhues të vogël

(1) Prodhuesi, i cili çdo vit lëshon në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut ose si përdorues përfundimtar importon pajisje pa ndërmjetës deri në 100 kg nga kategoritë 1, 2 dhe 4 të nenit 5 paragrafi (1) të këtij ligji ose deri në 50 kg nga kategoritë 3, 5 dhe 6 të nenit 5 paragrafi (1) të këtij ligji, konsiderohet prodhues i vogël.

(2) Prodhuesi sipas paragrafit (1) të këtij neni është i detyruar të regjistrohet në pajtim me nenin 32 të këtij ligji, si dhe të mbajë evidencë dhe raport në atë mënyrë që të jetë në pajtim me nenin 34 të këtij ligji.

(3) Prodhuesi sipas paragrafit (1) të këtij neni do t'i paraqesë një kërkesë organit profesional deri më 15 janar për marrjen e një vendimi për një prodhues të vogël, ku potencohet edhe sasia e pajisjes që prodhuesi synon ta lëshojë në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitin rrjedhës.

(4) Pas përcaktimit të përmbushjes së kushteve, organi profesional do të lëshojë vendim për një prodhues të vogël brenda 30 ditëve nga dita e paraqitjes së kërkesës së paragrafit (3) të këtij neni.

(5) Organi profesional është i detyruar që në regjistrin i cili udhëhiqet në pajtim me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjeve veçmas t'i udhëheqë prodhuesit dhe llojin dhe sasinë e pajisjes për të cilat ka lëshuar vendim për prodhues të vogël.

(6) Prodhuesi sipas paragrafit (1) të këtij neni nuk është i detyruar të sigurojë menaxhim të mbetjes së pajisjes, nëse sasia e pajisjeve që ai ka vendosur në treg ose importuar nuk e kalon sasinë në nivelin vjetor të përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni, por është i detyruar ta paguajë kompensimin vjetor paushall të nenit 24 paragrafi (3) të këtij ligji.

V. REGJISTRIMI, EVIDENCA DHE NJOFTIMI SI PËRGJEGJËSI E PRODHUESIT DHE SISTEMIT TË INFORMACIONIT

Neni 32

Regjistri i prodhuesve

Prodhuesi i cili si përdorues i fundit lëshon pajisje për herë të parë në treg ose importon, në Republikën e Maqedonisë së Veriut, regjistrohet në Regjistrin e

Prodhuesve të udhëhequr nga organi profesional në mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit, që administron rrjedha të posaçme të mbetjes.

Neni 33

Përmbushja e detyrimeve përmes një përfaqësuesi të autorizuar

Prodhuesi me seli në një vend tjetër që lëshon pajisje në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut me ndihmën e komunikimit në distancë (tregtia elektronike) është i detyruar të emërojë një përfaqësues të autorizuar si subjekt përgjegjës për përmbushjen e plotë të detyrimeve të prodhuesit, i cili regjistrohët në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit që administron rrjedhat e posaçme të mbetjes.

Neni 34

Mbajtja e regjistrave dhe raportimi për menaxhimin e mbetjes të pajisjeve

(1) Prodhuesi është i detyruar të mbajë evidencë për llojin dhe sasinë e pajisjeve të lëshuara për herë të parë në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, sipas kategorisë, gjatë një viti kalendarik, në formë të shkruar dhe elektronike.

(2) Prodhuesi është i detyruar t'i paraqesë një raport vjetor organit ekspert jo më vonë se 31 marsi i vitit aktual, për llojin dhe sasinë e pajisjes së lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut në vitin e kaluar kalendarik, në një formular për raportin vjetor të pajisjes së lëshuar në treg, në formë të shkruar dhe elektronike kur:

1. nuk siguron menaxhim të mbetjes së pajisjes në pajtim me nenin 28 të këtij ligji dhe e paguan kompensimin sipas nenit 36 të këtij ligji, dhe

2. është prodhues i vogël.

(3) raportin vjetor për menaxhimin e mbetjes të pajisjeve, të cilin operatori i pavarur dhe operatori kolektiv në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedhat e posaçme të mbetjes, ia dorëzojnë në një formë të veçantë te organit profesional, duhet t'i përmbajë të dhënat si në vijim:

1) emrin dhe selinë e ndërmarrjes, ose emrin dhe adresën e operatorit të pavarur ose operatorit kolektiv dhe numrin e tij të regjistrimit;

2) periudhën e raportimit;

3) sasinë e pajisjes së shprehur në kilogram sipas kategorive të pajisjes së lëshuar në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore;

4) sasinë e mbetjes së pajisjes së grumbulluar sipas kategorive, të shprehura në kilogramë;

5) sasinë e mbetjes së pajisjes, sipas kategorive, e cila riciklohet (përfshirë si dhe e gatshme për ripërdorim) dhe ripërpunohet, e shprehur në kilogramë;

6) sasinë e mbetjes së pajisjes në kilogram dhe pjesët e pajisjeve të mbetjes sipas kategorive që janë hequr; dhe

7) sasinë e mbetjes së pajisjes sipas kategorive të eksportuara për riciklim, përpunim dhe asgjësim, të shprehur në kilogramë.

(4) Formën dhe përmbajtjen e formularit të paragrafëve (2) dhe (3) të këtij neni i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e mjedisit.

(5) Të dhënat e përmendura në paragrafin (3) pika 4) të këtij neni përfshijnë të dhënat për mbetjen e veçantë të pajisjes së grumbulluar sipas kategorive që janë marrë nga mbledhësit dhe operatorët e instalimeve të përpunimit të mbetjes së pajisjes (përfshirë edhe pajisjen e mbetur të marrë nga tregtarët) nga prodhuesit ose palët e treta që veprojnë në emër të tyre.

(6) Të dhënat e përmendura në paragrafin (3) të këtij neni ruhen së paku për një periudhë shtatë vjeçare dhe janë pjesë e sistemit të bazës elektronike të të dhënave të

operatorit kolektiv ose të pavarur në pajtueshmëri me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit që menaxhon rrjedhat e posaçme të mbetjes.

(7) Raporti vjetor i paragrafit (3) të këtij neni gjithashtu do t'i përmbajë të dhënat e kërkuara në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedhat speciale të mbetjes.

Neni 35

Baza e të dhënave dhe sistemi i informacionit

Bazuar në të dhënat e nenit 34 të këtij ligji dhe të dhënat e regjistrat të udhëhequr në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedhat speciale të mbetjes, organi ekspert krijon dhe mban një bazë elektronike të të dhënave për pajisjet e lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe për menaxhimin e të dhënave në lidhje me menaxhimin e mbetjes së pajisjes, në pajtim me rregullat për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedhat speciale të mbetjes.

VI. KOMPENSIMI I MENAXHIMIT TË MBETJES SË PAJISJES

Neni 36

Kompensim

(1) Prodhuesi i cili lëshon pajisje në treg në Republikën e Maqedonisë Veriore, si dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon pajisje në Republikën e Maqedonisë së Veriut, është i detyruar të paguajë kompensim për menaxhimin e mbetjes së pajisjes (në tekstin e mëtejshëm: kompensim)

(2) Shuma e tarifës sipas paragrafit (1) të këtij neni, e shprehur në ditë / kg. sipas kategorive të pajisjes sipas nenit 5 paragrafi (1) të këtij ligji, është:

1. 100 den / kg. për pajisjet e shkëmbimit të temperaturës;

2. 175 den / kg. për ekranet, monitorët dhe pajisje që përmban ekrane më të mëdha se 100 cm;

3. 350 den / kg. për llambat;

4. 100 den / kg. për pajisje të mëdha;

5. 150 den / kg. për pajisje të vogla;

6. 100 den / kg. për informacion të vogël - teknologji komunikimi dhe pajisje telekomunikuese.

(3) Kompensimi sipas paragrafit (1) të këtij neni llogaritet në bazë të masës neto të pajisjes për njësi të copës, e shprehur në kilogram, për të cilën përpilohet një llogaritje tremujore në një formë të veçantë, edhe kur prodhuesi nuk vendos produkte në treg gjatë këtij tremujori.

(4) Detyrimi për përlllogaritjen e kompensimit e prodhuesit fillon që nga momenti kur për së pari herë e lëshon pajisjen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përkatësisht për prodhuesin si përdorues përfundimtar, që nga momenti kur ka filluar ta përdorë pajisjen.

(5) Prodhuesi dhe prodhuesi si përdorues i fundit që importon pajisje, është i detyruar ta paguajë kompensimin sipas paragrafit (1) të këtij neni në një llogari të përshtatshme pagesore të buxhetit të organit të mjedisit jetësor çdo 15 ditë të tremujorit aktual, për të gjitha kompensimet e përlllogaritura nga tremujori paraardhës.

(6) Kompensimi nuk paguhet nëse pajisja eksportohet në vitin aktual.

(7) Në rastin e përmendur sipas paragrafit (6) të këtij neni, prodhuesi dhe prodhuesi si përdorues i fundit që importon pajisje, detyrohen të sigurojnë një deklaratë doganore elektronike të eksportit në pajtim me rregullat doganore si dëshmi se është eksportuar sasia e pajisjes për të cilën nuk është përlllogaritur kompensimi sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(8) Në rast të eksportit të pajisjes për të cilën është paguar kompensim sipas paragrafit (1) të këtij neni, prodhuesi dhe prodhuesi që importon pajisje si përdorues i fundit kanë të drejtë të kthimit të kompensimit të paguar për sasinë e eksportuar të pajisjes nëse e njëjta eksportohet brenda pesë viteve nga data e pagimit të kompensimit.

(9) Për kthimin e kompensimit sipas paragrafit (8) të këtij neni, prodhuesi, përkatësisht prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon në Republikën e Maqedonisë së Veriut pajisje sipas paragrafit (1) të këtij neni, dorëzon kërkesë për kthimin të kompensimit tek organi profesional së bashku me përlllogaritjen tremujore sipas paragrafit (3) të këtij neni për tremujorin e ardhshëm, në të cilin do të theksohen arsyet e kthimit të kompensimit.

(10) Kthimit i kompensimit sipas paragrafit (8) të këtij neni bëhet me vendim të organit profesional pas shqyrtimit të dokumentacionit të dorëzuar dhe kontrollit nëse janë përmbushur kushtet e kthimit të kompensimit së paguar në pajtim me paragrafin (9) të këtij neni.

(11) Vendimi i organit profesional sipas paragrafit (10) të këtij neni do të miratohet jo më vonë se 60 ditë pas marrjes së kërkesës për kthimin e kompensimit sipas paragrafit (9) të këtij neni.

(12) Kundër vendimit të paragrafit (11) të këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregullat e procedurës së përgjithshme administrative.

(13) Pas fuqizimit të vendimit të organit profesional sipas paragrafit (10) të këtij neni, organi i mjedisit do ta kthejë kompensimin.

(14) Ministri që menaxhon organin e mjedisit në pajtim me ministrin që menaxhon organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e financave, përshkruan formën dhe përmbajtjen e formularit sipas paragrafit (3) të këtij neni, si dhe mënyrën, procedurën dhe dokumentacionin e nevojshëm për kthimin e kompensimit, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të paragrafit (9) të këtij neni.

Neni 37

Detyrimi për mënyrën e përlllogaritjes, pagesës si dhe për mbajtjen e evidencës së kompensimit të përlllogaritur dhe të paguar

(1) Prodhuesi dhe prodhuesi i cili si përdorues i fundit importon pajisje në Republikën e Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejshëm: tatimpaguesi) në pajtim me dispozitat e këtij ligji është i detyruar që me kohë dhe në mënyrë korrekte ta llogarisë dhe paguajë kompensimin si dhe të mbajë, mirëmbajë dhe të ruajë evidencë të rregullt dhe të saktë të kompensimit të përlllogaritur dhe të paguar.

(2) Bazuar në evidencën e paragrafit (1) të këtij neni, tatimpaguesi përpilon dhe i paraqet organit profesional çdo tre muaj, përlllogaritje për kompensimin e paguar në një formë të veçantë, edhe kur prodhuesi përgjatë atij tremujori nuk ka lëshuar produkte në treg.

(3) Organi profesional i kontrollon përlllogaritjet për kompensimin e paguar dhe nëse përcakton pagesa të papërshtatshme të kompensimit, me aktvendim e përcakton shumën e saktë për të cilën duhet të paguhet kompensimi.

(4) Kundër aktvendimit të paragrafit (3) të këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregullat e procedurës së përgjithshme administrative.

(5) Ministri që administron organin e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin që menaxhon organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e financave, përshkruan mënyrën e mbajtjes, mirëmbajtjes dhe ruajtjes së evidencës sipas paragrafit (1) të këtij neni, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të paragrafit (2) të këtij neni.

Neni 38

Përrjashtimi nga pagesa e kompensimit

Subjektet e mëposhtme përrjashtohen nga pagesa e kompensimit sipas nenit 36 paragrafi (1) të këtij ligji:

1) prodhuesi dhe prodhuesi që importon pajisje si përdorues i fundit, në rast se kanë lidhur marrëveshje të marrjes së detyrimeve për administrimin e mbeturinave me një operator kolektiv, në pajtim me rregullat për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjes;

2) prodhuesi i cili zotëron leje si operator i pavarur, në pajtim me rregullat për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjes dhe

3) prodhuesi i përcaktuar si prodhues i vogël, në pajtim me nenin 31 të këtij ligji.

Neni 39

Përdorimi i mjeteve për kompensim

Mjetet e mbledhura nga mjetet nga kompensimi nga neni 36, paragrafi (2) të këtij ligji përdoren për financimin dhe zbatimin e masave dhe aktiviteteve për menaxhimin e mbeturinave të përcaktuara me dokumentet planore dhe strategjike në fushën e trajtimit të mbetjeve, të cilat synojnë arrijten e objektivave të këtij ligji, përmes mënyrës dhe procedurës në pajtueshmëri me rregulloret për përgjegjësi të zgjeruar të prodhuesit i cili menaxhon rrjedhat e posaçme të mbetjeve.

VII. RREGULLA TË VEÇANTA PËR MENAXHIMIN E PAJISJEVE DHE MBETJEVE TË PAJISJEVE

Neni 40

Importimi i pajisjeve dhe importimi i pajisjeve të përdorura

(1) Autoriteti doganor nuk do të lejojë importimin e pajisjeve nëse prodhuesi nuk dorëzon një certifikatë regjistrimi dhe numrin e regjistrimit të marrë në pajtueshmëri me Ligjin e Përgjegjësisë së Zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjeve.

(2) Nëse prodhuesi importon pajisje të përdorura në Republikën e Maqedonisë të Veriut, dispozitat e këtij ligji do të zbatohen për importin e pajisjeve të përdorura njësoj sikur të bëhet fjalë për importin e pajisjeve të reja.

Neni 41

Kushtet minimale për transportin tejkufitar

(1) Për të bërë dallimin mes pajisjeve dhe mbetjeve të pajisjeve në rastet kur mbajtësi i dërgesës synon të transportojë ose transporton pajisje të përdorura, dhe jo mbetje të pajisjeve duke pretenduar se ato janë pajisje të përdorura që janë destinuar për përdorimin e drejtpërdrejtë dhe që janë plotësisht funksionale, transportuesi është i detyruar ta provojë atë në pajtueshmëri me rregulloret e menaxhimit të mbeturinave.

(2) Mbajtësit të dërgesës nga paragrafi (1) i këtij neni i kërkohet të paraqesë dokumentacionin e duhur, provat për vlerësimin dhe testimin e funksionalitetit të pajisjeve të përdorura, si dhe informacionin e duhur nga vlerësimi dhe testimi.

(3) Dokumentacioni nga paragrafi (2) i këtij neni i paraqitet organit që miraton transportin tejkufitar.

(4) Në mungesë të provave nga paragrafi (2) i këtij neni, pajisjet do të trajtohen si mbetje pajisjesh dhe do të trajtohen si një dërgesë ilegale në pajtueshmëri me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave.

(5) Në rastet e përmendura në paragrafin (3) të këtij neni, shpenzimet për kontroll, inspektime dhe analiza, si dhe për ruajtjen e pajisjeve do të barten nga prodhuesi ose përfaqësuesi i tij i autorizuar ose subjekti që ka përgatitur dërgesën për transferim.

(6) Ministri që udhëheq organin e mjedisit përcakton dokumentacionin e nevojshëm nga paragrafi (2) i këtij neni.

Neni 42

Marrëveshja vullnetare

Organizatata që përfaqësojnë interesa të veçantë të operatorëve ekonomikë dhe grupet e operatorëve ekonomikë të mbuluar nga ky ligj, mund të hyjnë në një marrëveshje vullnetare me organin e mjedisit ose Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut përmes së cilës ata do të rregullojnë të drejtat dhe detyrimet e njëri-tjetrit për të arritur synime kombëtare të një niveli më të lartë për mbledhjen dhe ripërdorimin dhe përpunimin nga nenet 22 dhe 23 të këtij ligji, si dhe një shkallë më të lartë të riciklimit, ripunimit dhe përpunimit dhe futjen e sistemeve të certifikuara të menaxhimit të mjedisit në një mënyrë siç përcaktohet në rregulloret për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit për menaxhimin e rrjedhave të posaçme të mbetjeve.

Neni 43

Bashkëpunimi dhe shkëmbimi i informacionit

Autoritetet kompetente përgjegjëse për zbatimin e këtij ligji do të bashkëpunojnë me autoritetet kompetente të vendeve të tjera në mënyrë që të vendosin një qarkullim adekuat të informacionit për përmbushjen e detyrimeve të prodhuesve në pajtueshmëri me dispozitat e këtij ligji.

VIII. MBIKËQYRJA DHE AUTORITETET KOMPETENTE

Neni 44

Autoritetet kompetente

(1) Mbiqëqyrja mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji kryhet nga organi i mjedisit.

(2) Mbiqëqyrja inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregulloreve të miratuara në bazë të këtij ligji kryhet nga Inspektorati Shtetëror i Mjedisit, përmes inspektorëve shtetërorë të mjedisit.

(3) Mbiqëqyrja e të dhënave dhe raportimit në pajtim me nenin 34 të këtij ligji kryhet nga organi ekspert.

(4) Mbiqëqyrja inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji në lidhje me detyrimet nga ky ligj nga tregtarët e përmendur në nenin 13 të këtij ligji, si dhe mbiqëqyrja e menaxhimit të mbetjeve të pajisjeve në qendrat e grumbullimit të përmendura në nenin 20 të këtij ligji, do të kryhet nga inspektorët e autorizuar mjedisorë të komunave, komunave në qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit.

(5) Mbiqëqyrja inspektuese mbi zbatimin dhe implementimin e këtij ligji në pjesën e menaxhimit të mbetjeve të pajisjeve nga qytetarët dhe lënia ose dorëzimi i tyre si mbeturina komunale të pa seleksionuara në pajtim me nenin 12 të këtij ligji, kryhet nga inspektorët komunalë.

(6) Mbiqëqyrja inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji në pjesën e kufizimit të përdorimit të substancave të rrezikshme në pajisjet nga neni 9 i këtij ligji, shënjimi i pajisjeve nga neni 10 i këtij ligji, informimi i përdoruesve të fundit sipas neni 30 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji, informimi i tregtarëve në zinxhirin e shpërndarjes së pajisjeve, në pajtueshmëri me nenin 30 paragrafi (3) të këtij ligji si dhe informimi i përdoruesve të fundit, në pajtueshmëri me nenin 30 paragrafi (5) të këtij ligji nga

prodhuesi i cili shet pajisje me ndihmën e komunikimit në distancë kryhet nga Inspektorati Shtetëror i Tregut, përmes inspektorëve shtetërorë të tregut.

Neni 45

Fusha e mbiqëqyrjes së inspektorit shtetëror të mjedisit

(1) Gjatë kryerjes së mbiqëqyrjes brenda fushës së tij, inspektorit shtetëror i mjedisit (në tekstin e mëtejshëm: inspektor i mjedisit) inspekon dhe kontrollon:

1) nëse pajisjet, materialet dhe përbërësit prodhohen dhe/ose hidhen në treg në pajtueshmëri me kërkesat e prodhimit dhe modelimin e produkteve në pajtueshmëri me nenin 8 të këtij ligji;

2) nëse prodhuesi ka marrë masa për të siguruar dhe për të organizuar një sistem për grumbullimin e veçantë të mbetjeve të pajisjeve nga amvisëritë në mënyrë të përcaktuar, në pajtueshmëri me nenin 11 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

3) nëse personi juridik ose fizik si përdorues i fundit, mbledh dhe ruan mbetjet e pajisjeve e që nuk janë mbetje pajisjesh nga amvisëritë dhe i trajton veçmas ato në pajtueshmëri me nenin 17 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji;

4) nëse personi juridik ose fizik merret me mbetjet e pajisjeve në pajtueshmëri me nenin 18 paragrafi (1) të këtij ligji;

5) nëse personi juridik ose fizik, si posedues i mbetjeve të pajisjeve i dorëzon mbetjet e pajisjeve të grumbulluara pa i ndryshuar ato në mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 18 paragrafi (4) të këtij ligji;

6) nëse operatori i pavarur ose kolektiv në programet e tyre të punës kanë parashikuar masa dhe aktivitete që do t'i japin përparësi mbledhjes së mbeturinave të mbetjeve të pajisjeve në pajtueshmëri me kërkesat e nenit 20 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

7) nëse personi juridik ose fizik, i cili kryen mbledhjen dhe / ose transportin e pajisjeve të grumbulluara veçmas të mbeturinave, vepron me të në pajtueshmëri me kërkesat e nenit 20 paragrafi (3) dhe (4) të këtij ligji;

8) nëse personi juridik ose fizik që kryen grumbullimin, ruajtjen dhe magazinimin e përkohshëm të mbetjeve të të pajisjeve në pikat e grumbullimit vepron në pajtueshmëri me kërkesat e nenit 20 paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji;

9) nëse grumbulluesi i dorëzon mbetjet e pajisjeve të grumbulluara në pajtueshmëri me kërkesat e përcaktuara në nenin 20 paragrafi (7) të këtij ligji;

10) nëse grumbulluesi mban shënime dhe ruan të dhëna në mënyrë të përcaktuar në pajtueshmëri me nenin 20 paragrafët (8) dhe (9) të këtij ligji;

11) nëse mbetjet e pajisjeve në instalimin për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve trajtohen në pajtueshmëri me kërkesat e nenit 21 paragrafi (1) të këtij ligji;

12) nëse depozitimi i mbetjeve të pajisjeve kryhet në kushte dhe në një mënyrë në pajtueshmëri me nenin 21 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

13) nëse përpunimi i mbetjeve të pajisjeve kryhet në pajtueshmëri me kërkesat nga neni 21 paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji;

14) nëse materialet, përzierjet dhe përbërësit e pajisjeve që janë të ndara gjatë përpunimit trajtohen në pajtueshmëri me rregulloret për administrimin e mbeturinave (neni 21 paragrafi (7) i këtij ligji);

15) nëse prodhuesi siguron realizimin e qëllimeve kombëtare të përmendura në nenin 22 paragrafi (1) të këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me grumbullimin e mbetjeve të pajisjeve;

16) nëse caqet vjetore për mbledhjen e mbetjeve të pajisjeve sipas kategorive në kilogram përcaktohen brenda afatit të caktuar (neni 22 paragrafi (5) i këtij ligji);

17) nëse prodhuesi siguron realizimin e qëllimeve kombëtare të referuara në nenin 23 të këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me përpunimin dhe riciklimin e mbetjeve të pajisjeve (neni 23 paragrafi (1) i këtij ligji);

18) nëse përcaktohen caqet vjetore për përpunim, sipas kategorisë së mbetjeve të pajisjeve në kilogram brenda afatit të përcaktuar (neni 23 paragrafi (5) i këtij ligji);

19) nëse operatori i instalimit për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve mban shënime dhe paraqet raporte në mënyrën dhe në formën e përcaktuar në pajtueshmëri me nenin 23 paragrafët (6), (7) dhe (8) të këtij ligji;

20) nëse personi juridik apo fizik, eksportues që eksporton mbetje pajisjesh, paraqet raporte në mënyrë të përcaktuar në pajtueshmëri me nenin 23 paragrafi (11) të këtij ligji;

21) nëse personi juridik që menaxhon instalimin për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve ka leje, si dhe nëse i plotëson kushtet e lejes (neni 23 paragrafi (14) i këtij ligji);

22) nëse prodhuesi siguron mbulim të plotë të kostove për financimin e menaxhimit të mbetjeve të pajisjeve shtëpiake, në pajtueshmëri me nenin 24 paragrafi (1) të këtij ligji;

23) nëse prodhuesi merret me shpenzimet për trajtimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtueshmëri me nenin 24 paragrafi (2) të këtij ligji;

24) nëse prodhuesi i vogël ka paguar një shumë paushale në pajtim me nenin 24 paragrafi (3) të këtij ligji;

25) nëse kostot për menaxhimin e mbetjeve të pajisjeve të prapambetura sigurohen në pajtueshmëri me nenin 25 të këtij ligji;

26) nëse prodhuesi siguron financim për menaxhimin dhe siguron mbledhjen e mbetjeve të pajisjeve nga përdorues të tjerë nga amvisëritë private në mënyrë që është në pajtueshmëri me nenin 26 paragrafi (2) të këtij ligji;

27) nëse personi juridik ose fizik si përdorues i fundit ofron menaxhim të mbetjeve të pajisjeve të prapambetura, në pajtueshmëri me nenin 26 paragrafi (4) të këtij ligji;

28) nëse prodhuesi ka leje për krijimin e pavarur të një sistemi të menaxhimit të mbetjeve të pajisjeve, ose ka lidhur një marrëveshje dhe është bashkuar me prodhuesit e tjerë në një sistem të menaxhimit kolektiv, ose ka paguar tarifën e menaxhimit të mbetjeve të pajisjeve, në pajtueshmëri me nenin 28 të këtij ligji;

29) nëse prodhuesi i ka dhënë informacion operatorit të instalimit të trajtimit, në një mënyrë dhe formë, në pajtueshmëri me nenin 29 të këtij ligji;

30) nëse prodhuesi i vogël është i regjistruar dhe mban evidencë në pajtueshmëri me nenin 31 paragrafi (2) të këtij ligji;

31) nëse prodhuesi paraqet të dhëna të sakta për t'u përcaktuar si prodhues i vogël (neni 31 paragrafi (3) i këtij ligji);

32) nëse prodhuesi është i regjistruar në organin profesional (neni 32 i këtij ligji);

33) nëse prodhuesi i cili vendos pajisje në treg me anë të komunikimit në distancë ka caktuar një përfaqësues të autorizuar në pajtueshmëri me nenin 33 të këtij ligji;

34) nëse detyrimet për evidencë dhe raporte vjetore janë përmbushur në pajtueshmëri me nenin 34 të këtij ligji;

35) kryen veprimtari të tjera brenda kompetencës së tij të përcaktuara në këtë ligji.

(2) Me kërkesë të inspektorit të mjedisit, një nëpunës civil kompetent i punësuar në organin profesional gjithashtu mund të marrë pjesë në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese.

(3) Inspektori i mjedisit është i detyruar të kryejë mbikëqyrje inspektuese, kur kërkohet nga organi ekspert pa vonesë.

Neni 46

Miratimi i vendimeve nga inspektori i mjedisit

(1) Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori i mjedisit me aktvendim:

1) do të ngarkojë prodhuesin e pajisjeve, materialeve dhe përbërësve që prodhohen dhe / ose vendosen në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut që të plotësojë kërkesat në lidhje me prodhimin dhe dizajnimin e produkteve, në pajtueshmëri me nenin 8 të këtij ligji;

2) do të ngarkojë prodhuesin të marrë masa për përmbushjen e detyrimeve nga neni 11 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

3) do të ngarkojë përdoruesin e fundit me mbetje të pajisjeve që nuk janë mbetje të pajisjeve nga amvisëritë për të vepruar në pajtueshmëri me nenin 17 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji;

4) do të detyrojë personin juridik ose fizik si posedues i mbetjeve të pajisjeve që të veprojë me të në pajtueshmëri me nenin 18 paragrafi (1) të këtij ligji;

5) do të ngarkojë personin juridik ose fizik si posedues që të dorëzojë mbetjeve të pajisjeve të grumbulluara në mënyrë të përcaktuar në pajtueshmëri me nenin 18 paragrafi (4) të këtij ligji;

6) do të ngarkojë operatorin e pavarur ose kolektiv të parashikojnë në programet e tyre të punës masa dhe aktivitete që do t'i japin përparësi mbledhjes së pajisjeve të caktuara të mbetjeve, nëse nuk ka vepruar, në pajtueshmëri me kërkesat e nenit 20 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

7) do të ngarkojë personin juridik ose fizik që transporton mbetjeve të pajisjeve, të marrë masa që sigurojnë që mbetjeve të pajisjeve të grumbulluara të mos dëmtohen, të mos ekspozohen ndaj kushteve të motit ose llojeve të tjera të dëmtimit ose të mos ndoten në kundërshtim me kërkesat nga neni 20 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

8) do të ngarkojë personin juridik ose fizik që menaxhon pikën e grumbullimit, të mbledhë, të ruajë përkohësisht dhe të magazinohet mbetjeve të pajisjeve në pajtueshmëri me kushtet dhe kërkesat e nenit 20 paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji, si dhe sigurojë qasje për personelin e instalimit për trajtimin dhe përpunimin e mbetjeve të pajisjeve të mbetjeve të pajisjeve të grumbulluara veçmas;

9) do të ngarkojë koleksionistin të dorëzojë mbetjeve të pajisjeve të grumbulluara në pajtueshmëri me kërkesat e përcaktuara në nenin 20 paragrafi (7) të këtij ligji;

10) do të ngarkojë koleksionistin të mbajë evidencë dhe t'i ruajë të dhënat në mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 20 paragrafët (8) dhe (9) të këtij ligji;

11) do të ngarkojë operatorin e instalimit për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve me mbetjeve të pajisjeve të grumbulluara veçmas të veprojë në pajtueshmëri me kërkesat nga neni 21 paragrafi (1) i këtij ligji;

12) do të ngarkojë operatorin e instalimit për trajtimin dhe përpunimin e mbetjeve të pajisjeve, ruajtja dhe magazinimi i mbetjeve të pajisjeve të kryhen në kushte dhe në një mënyrë në pajtueshmëri me nenin 21 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

13) do të ngarkojë personin juridik, të bëjë trajtimin dhe përpunimin e mbetjeve të pajisjeve, të cilat kryhen në instalimin e përpunimit në pajtueshmëri me kushtet nga neni 21 paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji;

14) do të ngarkojë personin juridik me materialet, përzjerjet dhe përbërësit e marrë pas, para trajtimit dhe përpunimit të mbetjeve të pajisjeve, të veprojë në pajtueshmëri me rregulloret për menaxhimin e mbeturinave (neni 21 paragrafi (7) i këtij ligji);

15) do të ngarkojë prodhuesin të sigurojë mbledhjen e mbetjeve të pajisjeve për realizimin e qëllimeve kombëtare në pajtueshmëri me nenin 22 paragrafi (1) të këtij ligji;

16) do të ngarkojë prodhuesin të përcaktojë caqet vjetore për mbledhjen e mbetjeve të pajisjeve sipas kategorive në kilogram brenda afatit të caktuar (neni 22 paragrafi (5) i këtij ligji);

17) do të ngarkojë prodhuesin të sigurojë, të riciklojë dhe të përpunojë mbetjeve të pajisjeve për realizimin e qëllimeve kombëtare për përpunim në pajtueshmëri me nenin 23 paragrafi (1) të këtij ligji;

18) do të ngarkojë prodhuesin të përcaktojë caqet vjetore për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve sipas kategorisë së pajisjeve në kilogram brenda afatit të caktuar (neni 23 paragrafi (5) i këtij ligji);

19) do të ngarkojë personin juridik, operatorin e instalimit për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve të mbajë evidencë dhe të paraqesë raporte në një mënyrë të përshkruar në nenin 23, paragrafët (6), (7) dhe (8) të këtij ligji;

20) do të ngarkojë personin juridik ose personin fizik, eksportues që eksporton mbetje të pajisjeve të paraqesin raporte në pajtueshmëri me nenin 23 nga paragrafi (11) i këtij ligji;

21) do të ngarkojë personin juridik që menaxhon instalimin për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve të sigurojë një leje për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve si dhe të kryejë përpunimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtueshmëri me kushtet e lejes (neni 23 paragrafi (14) i kësaj Ligji);

22) do të ngarkojë prodhuesin të përmbushë detyrimet që rrjedhin nga neni 24 nga paragrafi (1) i këtij ligji;

23) të detyrojë prodhuesin të veprojë në pajtueshmëri me kërkesat e përmendura në nenin 24 paragrafi (2) të këtij ligji;

24) do të ngarkojë prodhuesin e vogël të përmbushë detyrimin që del nga neni 24 paragrafi (3) i këtij ligji;

25) do të ngarkojë prodhuesin të përmbushë detyrimet e tij në pajtueshmëri me nenin 25 të këtij ligji;

26) do të ngarkojë prodhuesin të ndërmarrë dhe të sigurojë menaxhim të mëtejshëm të mbetjeve të pajisjeve nga përdoruesi i fundit i cili nuk është amvisëri private në një mënyrë dhe në pajtueshmëri me kushtet e nenit 26 paragrafi (2) të këtij ligji;

27) do të ngarkojë përdoruesin e fundit të sigurojë menaxhimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtueshmëri me nenin 26 paragrafi (4) të këtij ligji;

28) do të ngarkojë prodhuesin të përmbushë kërkesat nga neni 28 i këtij ligji;

29) do të ngarkojë prodhuesin t'i sigurojë informacion operatorit për instalimin në mënyrë dhe formë në pajtueshmëri me nenin 29 të këtij ligji;

30) do të ngarkojë prodhuesin e vogël të regjistrohet dhe të mbajë evidencë në pajtueshmëri me nenin 31 paragrafi (2) të këtij ligji;

31) do të ngarkojë prodhuesin e vogël t'i paraqesë të dhëna organit ekspert, nëse ka dhënë të dhëna të pasakta për t'u përcaktuar si prodhues i vogël, në pajtueshmëri me nenin 31 paragrafi (3) të këtij ligji,

32) do të ngarkojë prodhuesin të regjistrohet në pajtueshmëri me nenin 32 të këtij ligji;

33) do të ngarkojë prodhuesin që shet pajisje pëmes komunikimit në distancë, i cili nuk është i regjistruar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, të caktojë një përfaqësues të autorizuar si dhe të informojë organin ekspert, në pajtueshmëri me kushtet në nenin 33 të këtij ligji;

34) do të ngarkojë prodhuesin të veprojë dhe të marrë përsipër detyrimet në pajtueshmëri me nenin 34 të këtij ligji;

(2) Nëse gjatë inspektimit inspektori shtetëror i mjedisit përcakton se subjektet e mbikëqyrjes nuk janë në pajtueshmëri me kërkesat e këtij ligji, do të konstatojë parregullsitë e përcaktuara me një procesverbal dhe me vendim do të përcaktojë masat dhe aktivitetet përkatëse që duhet të ndërmerren për të kapërcyer situatën dhe do të caktojë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës.

(3) Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori shtetëror i mjedisit do të vendosë ndalim të përkohshëm për subjektet e mbikëqyrjes për kryerjen e një aktiviteti i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 15 ditë, për parregullsitë e përcaktuara nga paragrafi (1) pikat 7), 9), 11), 19), 20) dhe 25) të këtij neni.

(4) Kundër vendimit të inspektorit shtetëror të mjedisit mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren për mbikëqyrje inspektuese.

(5) Nëse subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni nuk veprojnë sipas vendimit të inspektorit shtetëror të mjedisit dhe nuk heqin shkaqet për situatën e përcaktuar me vendim, inspektori i mjedisit paraqet kërkesë për inicim një procedurë për kundërvajtje tek organi kompetent për kundërvajtje.

(6) Në rast se ekziston një rrezik i drejtpërdrejtë për jetën dhe shëndetin e njerëzve, inspektori do të lëshojë një urdhër gojor për heqjen urgjente dhe të menjëhershme të parregullsive dhe parregullsive të përcaktuara të cilat i konstaton në procesverbal në bashkëpunim me Inspektoratin Sanitaro-Shëndetësor Shtetëror si dhe do të informojë inspektorët e tjerë kompetentë ose organet e tjera shtetërore për parregullsitë e identifikuara dhe do të kërkojë ndërhyrjen e tyre.

(7) Nëse çrregullimet dhe parregullsitë e konstatuara nga paragrafi (6) i këtij neni paraqesin rrezik për dëmtimin e mjedisit, jetës dhe shëndetit të njeriut, inspektori menjëherë do të ndalojë funksionimin e instalimit, objektit, impiantit, pajisjes, si si dhe përdorimin e mjeteve dhe pajisjeve për kryerjen e veprimtarisë.

(8) Në rastet nga paragrafi (5) i këtij neni, inspektori do të miratojë vendim me shkrim brenda 48 orëve nga lëshimi i urdhrit me gojë.

(9) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori i mjedisit ka të drejtë të marrë masa të tjera të përcaktuara me rregulloret mjedisore, rregulloret e menaxhimit të mbeturinave dhe rregulloret e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 47

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së inspektorëve të autorizuar të mjedisit jetësor të komunave, të komunave të qytetit të Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe të inspektorëve komunalë

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda fushëveprimit të tij, inspektori i autorizuar i mjedisit jetësor të komunës, të komunave të qytetit të Shkupit dhe të qytetit të Shkupit, kryen mbikëqyrje dhe kontroll:

1) nëse tregtari merr mbetjet e pajisjeve nga përdoruesi përfundimtar, sipas sistemit një-për-një (neni 13 paragrafi (1) i këtij ligji);

2) nëse tregtari ka ofruar dhe kryen dorëzimin e mbetjeve të pajisjeve nga përdoruesi përfundimtar i amvisërive nga vendi i dorëzimit, nëse përdoruesi përfundimtar dëshiron ta dorëzojë atë (neni 13 paragrafi (2) i këtij ligji);

3) nëse tregtari ka siguruar hapësirë të arritshme për grumbullimin e veçantë të mbetjeve të pajisjeve për publikun me shenja të dukshme qartë për vendndodhjen e tyre, pa ndonjë detyrim për të blerë pajisje të ngjashme (neni 13 paragrafi (3) i këtij ligji);

4) nëse tregtari i përmbush detyrimet e tij për informimin e përdoruesve të fundit në mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 13 paragrafi (4) të këtij ligji;

5) nëse tregtari i dorëzon mbetjet e grumbulluara të pajisjeve pa kompensim një koleksionisti të instalimit për përpunimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtim me nenin 13 paragrafi (5) të këtij ligji së bashku me formularët e identifikimit dhe të transportit;

6) nëse prodhuesi rregullisht merr mbetjet e grumbulluara të pajisjeve nga tregtari në pajtim me nenin 13 paragrafi (6) të këtij ligji;

7) nëse tregtari ka siguruar hapësirë për kthimin e mbetjeve të pajisjeve nga përdoruesit përfundimtarë në pajtim me nenin 14 të këtij ligji;

8) nëse tregtari refuzon të marrë mbetjet e pajisjeve nga përdoruesit e fundit në kundërshtim me kushtet sipas nenit 15 të këtij ligji dhe nuk i informon ata për vendet e dorëzimit të mbetjeve të pajisjeve;

9) nëse tregtari mban shënime me të dhëna të sakta, në mënyrë të përcaktuar dhe i vë ato në dispozicion të organeve të inspektimit në pajtim me nenin 16 të këtij ligji;

10) nëse personi juridik ose fizik si përdorues i fundit grumbullon dhe ruan mbetjet e pajisjeve nga amvisëritë veçmas dhe i trajton ato në pajtim me nenin 17 paragrafët (1), (3) dhe (4) të këtij ligji;

11) nëse personi juridik që administron qendrën e grumbullimit, mbetjet e pajisjeve i deponon, ruan dhe i trajton në mënyrë të përcaktuar në nenin 20, paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda fushës së tij, inspektori komunal inspekton dhe kontrollon:

1) nëse personi fizik lë ose dorëzon mbetjet e pajisjeve si pjesë e mbetjeve të paselektuara komunale (neni 12 i këtij ligji).

Neni 48

Marrja e aktvendimeve nga inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave, të komunave të qytetit të Shkupit dhe të Qytetit të Shkupit dhe të inspektorëve komunalë

(1) Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor të komunës me aktvendim:

1) do ta detyrojë tregtarin që të marrë mbetjet e pajisjeve nga amvisëritë e përdoruesve përfundimtarë sipas sistemit një-për-një (neni 13 paragrafi (1) i këtij ligji);

2) do ta detyrojë tregtarin të marrë masa që do të mundësojnë ngarkimin e mbetjeve të pajisjeve shtëpiake nga vendi i dorëzimit, nëse përdoruesi përfundimtar dëshiron ta dorëzojë atë (neni 13 paragrafi (2) i këtij ligji);

3) do të detyrojë tregtarin të sigurojë hapësirë dhe kontejnerë të arritshëm për mbledhjen e veçantë të mbetjeve të pajisjevetë vogla për publikun me shenja të dukshme qartë për vendndodhjen e tyre (neni 13 paragrafi (3) i këtij ligji);

4) do ta detyrojë tregtarin të përmbushë detyrimet për informimin e përdoruesve përfundimtarë në një mënyrë të përshkruar në pajtim me nenin 13 paragrafi (4) të këtij ligji;

5) do ta detyrojë tregtarin që t'i dorëzojë mbetjet e pajisjeve të grumbulluara në pajtim me kërkesat e nenit 13 paragrafi (5) të këtij ligji;

6) do ta detyrojë prodhuesin të marrë masa që sigurojnë marrjen e rregullt të mbetjeve të pajisjeve nga tregtari (neni 13 paragrafi (6) i këtij ligji);

7) do ta detyrojë tregtarin të sigurojë hapësirë ose vend për ngarkimin e mbetjeve të pajisjeve (neni 14 i këtij ligji);

8) do ta detyrojë tregtarin të veprojë në pajtim me kushtet sipas nenit 15 të këtij ligji;

9) do ta detyrojë tregtarin të mbajë evidencë për sasitë e ngarkuara dhe të dorëzuara të mbetjeve të pajisjeve sipas kategorive dhe t'i vendos ato në dispozicion të organeve kompetente të inspektimit në çdo kohë (neni 16 i këtij ligji) dhe;

10) do ta detyrojë përdoruesin përfundimtar të dorëzojë mbetjet e pajisjeve të amvisërive dhe t'i trajtojë ato në pajtim me nenin 17, paragrafët (1), (3) dhe (4) të këtij ligji;

11) do ta detyrojë personin juridik që menaxhon qendrën e grumbullimit të sigurojë kushte për ruajtjen dhe deponimin e mbetjeve të pajisjeve, si dhe qasjen e stafit nga instalimi për trajtimin dhe përpunimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtim me nenin 20 paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori komunal me aktvendim:

1) do ta detyrojë personin juridik ose fizik që të dorëzojë mbetjet e pajisjeve të amvisërive si një fraksion i veçantë i mbeturinave komunale në një qendër grumbullimi ose pikë grumbullimi (neni 12 i këtij ligji);

(3) Nëse para mbikëqyrjes së inspektimit, inspektorët nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni konstatojnë se subjektet e mbikëqyrura nuk janë në pajtim me kërkesat e këtij ligji, ata do të konstatojnë parregullsitë e konstatuara me një procesverbal dhe në aktvendim do të përcaktojnë masat dhe aktivitetet e duhura që duhen marrë për të tejkaluar situatën dhe do ta përcaktojnë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës që rezulton.

(4) Kundër aktvendimit të inspektorëve nga paragrafi (3) i këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloret për mbikëqyrjen e inspektimit.

(5) Përderisa subjektet nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e inspektorit dhe nuk heqin arsytet për situatën e përcaktuar me aktvendim, inspektori do të paraqesë një kërkesë duke iniciuar procedurë kundërvajtje për organin kompetent të kundërvajtjes.

(6) Në rast se përcaktohet ekzistenca e rrezikut të menjëhershëm për jetën dhe shëndetin e njeriut, inspektori do të lëshojë një urdhër gojor për heqjen e menjëhershme dhe pa vonesa të mangësive të identifikuar, të cilat do të shënohen në procesverbal në bashkëpunim me Inspektoratin Shtetëror Sanitar dhe Shëndetësor, dhe do t'i informojë inspektorët e tjerë kompetentë ose organet e tjera shtetërore për parregullsitë e identifikuar dhe do të kërkojnë ndërhyrjen e tyre.

(7) Nëse keqfunksionimet dhe parregullsitë e konstatuara nga paragrafi (5) i këtij neni, të cilat paraqesin rrezik për të rrezikuar mjedisin jetësor, jetën dhe shëndetin e njeriut, inspektori menjëherë do të ndalojë funksionimin e instalimit, objektit, maqinerisë, pajisjes, si dhe përdorimin i mjeteve dhe pajisjeve për kryerjen e veprimtarisë.

(8) Në rastet sipas paragrafit (6) të këtij neni, inspektori do të marrë një aktvendim me shkrim brenda 48 orëve nga lëshimi i urdhërit me gojë.

(9) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektorët kanë të drejtë të marrin masa të tjera të përcaktuara me rregulloret e mjedisit dhe rregulloret për mbikëqyrjen inspektuese, përkatësisht rregulloret për aktivitetet komunale dhe pastërtinë publike në rastet e përmendura në paragrafin (2) të këtij neni.

Neni 49

Fushëveprimi i mbikëqyrjes i inspektorit shtetëror të tregut

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes brenda fushëveprimit të tij, inspektori shtetëror i tregut inspekton dhe kontrollon:

1) nëse pajisjet, përfshirë kabllot dhe pjesët rezervë, të cilat janë vendosur në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, përmbushin kërkesat në lidhje me përbërjen në lidhje me praninë e substancave të rrezikshme në pajtim me nenin 9 paragrafi (1) të këtij ligji;

2) nëse pajisjet e lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut janë shënuar në mënyrë në pajtim me nenin 10 të këtij ligji;

3) nëse tregtari informon përdoruesit e fundit në një mënyrë të përcaktuar në nenin 13 paragrafi (4) të këtij ligji;

4) nëse tregtari posedon një deklaratë me shkrim nga prodhuesi në pajtim me nenin 16 paragrafi (4) të këtij ligji;

5) nëse prodhuesi informon përdoruesit përfundimtarë në një mënyrë të përcaktuar në pajtim me nenin 30 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

6) nëse prodhuesi i informon tregtarët në zinxhirin e furnizimit të pajisjeve në mënyrë në pajtim me nenin 30 paragrafi (3) të këtij ligji;

7) nëse prodhuesi që shet pajisje me anë të komunikimit në distancë informon përdoruesit përfundimtarë në mënyrë të përcaktuar me nenin 30 paragrafi (5) të këtij ligji dhe

8) kryen veprimtari të tjera brenda kompetencës së tij të përcaktuara në këtë ligj.

Neni 50

Miratimi i aktvendimeve të inspektorit shtetëror të tregut

(1) Gjatë kryerjes së inspektimit, inspektori shtetëror i tregut me aktvendim:

1) do ta detyrojë prodhuesin të tërheqë pajisjet, përfshirë kabllot dhe pjesët rezervë që janë vendosur në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe të cilat nuk i plotësojnë kërkesat në lidhje me praninë e substancave të rrezikshme në pajtim me nenin 9 paragrafi (1) të këtij ligji;

2) do ta detyrojë prodhuesin të tërheqë nga tregu pajisjet që nuk janë shënuar në pajtim me nenin 10 të këtij ligji;

3) do ta detyrojë tregtarin të informojë përdoruesit përfundimtarë në një mënyrë të përcaktuar në nenin 13 paragrafi (4) të këtij ligji;

4) do ta detyrojë tregtarin të sigurojë një deklaratë me shkrim nga prodhuesi në pajtim me nenin 16 paragrafi (4) të këtij ligji;

5) do ta detyrojë prodhuesin të informojë përdoruesit e fundit në një mënyrë të përcaktuar në nenin 30 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

6) do t'i detyrojë prodhuesit të informojnë tregtarët në mënyrën e përcaktuar në nenin 30 paragrafi (3) të këtij ligji, dhe

7) do ta detyrojë prodhuesin që shet pajisje me anë të komunikimit në distancë të informojë përdoruesit përfundimtarë në pajtim me nenin 30 paragrafi (5) të këtij ligji.

(2) Nëse gjatë mbikëqyrjes së inspektimit inspektori shtetëror i tregut konstaton se subjektet e mbikëqyrjes nuk janë në pajtim me kërkesat e këtij ligji, ai/ajo do të konstatojë parregullsitë e përcaktuara me procesverbal dhe në aktvendim do të përcaktojë masat dhe aktivitetet të cilat duhet t'i marrë për tejkalimin e situatës që rezulton, dhe gjithashtu do të përcaktojë një afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës që rezulton.

(3) Kundër aktvendimit të inspektorit shtetëror të tregut mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren e mbikëqyrjes inspektuese.

(4) Përderisa subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e inspektorit shtetëror të tregut dhe nuk heqin arsytet për situatën që rezulton të përcaktuar me aktvendim, atëherë inspektori paraqet kërkesë për fillimin e kundërvajtjes, procedura tek një organ kompetent për kundërvajtje.

(5) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori shtetëror i tregut ka të drejtë të ndërmarrë masa të tjera të përcaktuara me rregulloret për inspektoratin e tregut, rregulloret për sigurinë e produkteve, rregulloret për mbrojtjen e konsumatorit dhe rregulloret për mbikëqyrjen inspektuese.

Neni 51

Fushëveprimi i mbikëqyrjes i organit profesional

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, në pajtim me nenin 34 të këtij ligji, organi profesional kryen inspektimin dhe kontrollon të dhënat dhe dokumentet që janë bazë për mbajtjen e evidencave dhe përgatitjen e raporteve.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes mbi kompensimin e llogaritur dhe të paguar nga neni 36 i këtij ligji, organi ekspert inspekton dhe kontrollon:

1) nëse prodhuesi, i cili është i detyruar të paguajë një kompensim për menaxhimin me mbetjet e pajisjeve llogarit dhe paguan kompensimin brenda afatit të caktuar, si dhe nëse i plotëson kushtet për kthimin e kompensimit të paguar (neni 36 i këtij ligji);

2) nëse kompensimi për menaxhimin me mbetjet e pajisjeve llogaritet dhe paguhet në një kohë dhe në mënyrë korrekte dhe nëse ajo mban dhe ruan regjistra të rregullt dhe të saktë të kompensimit të llogaritur dhe të paguar (neni 37 i këtij ligji);

3) nëse prodhuesit i plotësojnë kushtet për përjashtim nga pagesa e kompensimit të përmendur në nenin 38 të këtij ligji.

(3) Për mbikëqyrjen dhe kontrollin e kryer nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, zyrtari i organit profesional përgatit procesverbal të cilin ai/ajo do t'ia paraqesë subjektit të mbikëqyrjes.

(4) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, organi nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni përcakton që subjektet e mbikëqyrjes nuk janë në pajtim me kërkesat e këtij ligji, ai do t'i përcaktojë me aktvendim masat e duhura dhe aktivitetet që do të duhet të ndërmerren për të tejkaluar situatën që rezulton dhe do të caktojë afat që nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë për të eliminuar shkaqet e situatës.

(5) Kundër aktvendimit nga paragrafi (4) i këtij neni mund të bëhet ankesë në pajtim me rregulloren e procedurës së përgjithshme administrative.

(6) Përderisa subjektet nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni nuk veprojnë në pajtim me aktvendimin e organit profesional dhe nuk heqin arsytet për situatën që rezulton të përcaktuar me aktvendim, organi profesional do të paraqesë një kërkesë për fillimin e procedurës së kundërvajtjes deri te organi kompetent për kundërvajtje ose gjykata kompetente.

Neni 52

Zbatimi i dispozitave nga ligjet e tjera të inspektimit

Në procedurën gjatë kryerjes së inspektimit në pajtim me këtë ligj, do të zbatohen në mënyrë të përshtatshme dispozitat e rregulloreve të inspektimit, rregulloreve të mjedisit jetësor, rregulloreve të menaxhimit të mbeturinave dhe rregulloreve për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit në menaxhimin e rrymave speciale të mbetjeve.

Neni 53

Vërejtje

(1) Përderisa para kryerjes së inspektimit inspektori shtetëror për mjedisin jetësor, përkatësisht inspektori i autorizuar i mjedisit jetësor ose inspektori shtetëror i tregut përcakton se është kryer një parregullsi nga neni 17 ose neni 30 paragrafi (1) dhe (2) i këtij ligji për herë të parë, do të konstatojë parregullsinë e përcaktuar me një procesverbal do të konstatojë parregullsinë e përcaktuar dhe me vendim do të lëshojë vërejtje dhe do të përcaktojë një afat brenda të cilit subjekti i mbikëqyrjes inspektuese është i detyruar të heq parregullsitë e përcaktuara me një raport.

(2) Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor udhëheq regjistër të vetëm të vërejtjeve të shqiptuara brenda kompetencës së tij.

(3) Inspektorati Shtetëror i Tregut udhëheq regjistër të vetëm të vërejtjeve të lëshuara brenda kompetencës së tij.

(4) Forma dhe përmbajtja e regjistrave të vërejtjeve të lëshuara nga paragrafi (3) i këtij neni përcaktohet nga ministri që udhëheq organin e mjedisit jetësor.

(5) Formën dhe përmbajtjen e shënimeve të vërejtjeve të shqiptuara nga paragrafi (4) i këtij neni i përcakton Ministri, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e veprimtarive në fushën e ekonomisë.

**KREU IX
SANKSIONE TË KUNDËRVAJTJES**

Neni 54

Sanksione të kundërvajtjes nga kategoria e parë

(1) Gjohë në shumë prej 9,000 deri në 10,000 euro në kundërvlerë denari për mikro tregtarët, nga 18,000 në 20,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 53,000 në 59,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mesëm dhe nga 88,000 në 98,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e mëdhenj do të shqiptohen për kundërvajtje ndaj personit juridik, nëse:

1) braktis ose dorëzon mbetjet e pajisjeve si pjesë e mbeturinave të pa renditura komunale (neni 12 i këtij ligji);

2) refuzon të marrë falas mbetjet e pajisjeve nga përdoruesi përfundimtar, para shitjes së pajisjeve të reja të amvisërive, sipas sistemit një për një (neni 13 paragrafi (1) i këtij ligji);

3) nuk ofron ose refuzon të marrë falas mbetjet e pajisjeve nga përdoruesi përfundimtar gjatë dorëzimit të pajisjeve të reja të amvisërive nga vendi i dorëzimit, nëse përdoruesi përfundimtar dëshiron ta kthejë atë (neni 13 paragrafi (2) i këtij ligji);

4) nuk siguron hapësirë për grumbullimin mbetjeve të pajisjeve të vogla në zonën e shitjes ose në afërsi të tyre të menjëhershme, si dhe nuk informon publikun për vendndodhjen e tyre, në pajtim me nenin 13 paragrafi (3) të këtij ligji;

5) dëshon të informojë në mënyrë adekuate përdoruesit e fundit për mundësinë e kthimit dhe marrjes në dorëzim të mbetjeve të pajisjeve në zonën e shitjes, si dhe në mënyrë të përcaktuar me nenin 13 paragrafi (4) të këtij ligji;

6) nuk siguron grumbullimin e rregullt të mbetjeve të pajisjeve nga amvisëritë nga tregtari (neni 13 paragrafi (6) i këtij ligji);

7) nuk siguron hapësirë për pranimin e kthyeshëm dhe ngarkimin e mbetjeve të pajisjeve nga përdoruesit përfundimtarë, në pajtim me nenin 14 të këtij ligji;

8) refuzon të ngarkojë mbetjet e pajisjeve nga amvisëritë nga përdoruesit e fundit në kundërshtim me kushtet nga neni 15 i këtij ligji;

9) nuk mban evidencë për sasi të grumbulluara dhe të dorëzuara të mbetjeve të pajisjeve sipas kategorive dhe nuk ua vë në dispozicion organeve kompetente të inspektimit në çdo kohë (neni 16 i këtij ligji);

10) nuk posedon një vërtetim me shkrim nga prodhuesi në pajtim me nenin 16 paragrafi (4) të këtij ligji;

11) nuk mbledh, ruan dhe dorëzon mbetjet e pajisjeve në pajtim me nenin 17, paragrafët (1), (3) dhe (4) të këtij ligji;

12) nuk vepron me mbetjet e pajisjeve në pajtim me nenin 18 paragrafi (1) të këtij ligji;

13) nuk dorëzon grumbullimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtim me nenin 18 paragrafi (4) të këtij ligji;

14) në programet e tyre nuk parashikojnë masa dhe aktivitete të veçanta në pajtim me kërkesat nga neni 20 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

15) mbledh mbeturinat e pajisjeve, si dhe i transporton ato në kundërshtim me kërkesat nga neni 20, paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

16) mbledh mbetjet e pajisjeve në qendrat e grumbullimit ose pikat e grumbullimit, i ruan përkohësisht ato, në kundërshtim me mënyrën e përkohshme dhe nuk lejon qasjen e personelit nga instalimi për trajtimin dhe përpunimin e mbetjeve të pajisjeve (neni 20 paragrafët (5)) dhe (6) të këtij ligji);

17) nuk dorëzon grumbullimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtim me kërkesat e përcaktuara në nenin 20 paragrafi (7) të këtij ligji;

18) nuk mban shënime dhe nuk ruan të dhëna në mënyrë të përcaktuar (neni 20, paragrafët (8) dhe (9) të këtij ligji);

19) nuk paraqet një raport për mbetjet e pajisjeve të eksportuara, në pajtim me nenin 23 paragrafi (11) të këtij ligji;

20) vepron në kundërshtim me kërkesat e nenit 24 paragrafi (2) të këtij ligji;

21) nuk ka paguar kompensimin paushal në pajtim me nenin 24 paragrafi (3) të këtij ligji

22) me mbetjet e pajisjeve të mbetura nuk vepron në pajtim me nenin 25 të këtij ligji

23) nuk siguron menaxhim të mbetjeve të pajisjeve të mbetura në pajtim me nenin 26 paragrafi (4) të këtij ligji;

24) nuk siguron informacion për operatorin e instalimit për trajtimin dhe përpunimin e mbetjeve të pajisjeve në pajtim me nenin 29 të këtij ligji;

25) nuk siguron informacion për përdoruesit e fundit në pajtim me nenin 30 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji;

26) nuk i informojnë tregtarët në zinxhirin e shpërndarjes së pajisjeve për mënyrën e ngarkimit të mbetjeve të pajisjeve (neni 30 paragrafi (3) i këtij ligji);

27) nuk informon përdoruesit përfundimtarë të pajisjeve të furnizuara me anë të komunikimit në distancë në mënyrë të përshtatshme në pajtim me nenin 30 paragrafi (5) të këtij ligji;

28) nuk është regjistruar si prodhues i vogël, nuk mban regjistra dhe nuk paraqet raporte në pajtim me nenin 31 paragrafi (2) të këtij ligji;

29) nuk emëron përfaqësues të autorizuar dhe nuk vepron në pajtim me kërkesat dhe kushtet e referuara në nenin 33 të këtij ligji;

30) nuk mban shënime vjetore në formë të shkruar dhe elektronike për llojin dhe sasinë e pajisjeve të lëshuara në treg në pajtim me nenin 34 paragrafi (1) të këtij ligji;

31) nuk paraqet llogari deri te organi profesional në pajtim me nenin 37 paragrafi (2) të këtij ligji.

(2) Gjohë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit përgjegjës në mikro tregtarin e personit juridik, nga 1,000 euro në kundërvlerë denari në një tregtar të vogël, nga 3,000 euro në denar. kundërvlera në një tregtar të mesëm dhe 5,000 euro në kundërvlerë denari në një tregtar të madh i cili menaxhon mbetjet e pajisjeve për veprimet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Gjohë në shumë prej 250 euro në kundërvlerë denaro do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij ligji.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes nga ky nen, organi i kundërvajtjes mund t'i shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(5) Për personin përgjegjës nga paragrafi (2) i këtij neni, organi për kundërvajtje mund të shqiptojë ndalim të sanksionit kundërvajtës për kryerjen e detyrës.

(6) Organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni është gjykata kompetente, dhe organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga paragrafi (3) nga ky nen është organi për kundërvajtje i formuar në pajtim me Ligjin për Mjedisin Jetësor (në tekstin e mëtejshme: Komisioni për Kundërvajtje).

Neni 55

Sanksionet e kundërvajtjes nga kategoria e dytë

(1) Gjohë në shumën prej 13.000 deri në 14.000 euro në kundërvlerë në denarë për mikro tregtarët, nga 25,000 në 28,000 euro në kundërvlerë në denarë për tregtarët e vegjël, nga 76,000 në 84,000 euro në kundërvlerë në denarë për tregtarët e mesëm dhe nga 126.000 në 140.000 euro në kundërvlerë me denarë për tregtarët e mëdhenj do të dënohen për kundërvajtje ndaj një personi juridik, nëse:

1) prodhon dhe / ose vendos në treg pajisje, materiale dhe përbërës që nuk plotësojnë kërkesat në lidhje me prodhimin dhe modelimin e produkteve në pajtimme nenin 8 të këtij ligji;

2) prodhon dhe vendos në treg paisje, përfshirë kabllot dhe pjesët rezervë që nuk plotësojnë kërkesat për përbërjen e substancave të rrezikshme në pajtimme nenin 9 të këtij ligji;

3) pajisjet që janë hedhur në treg nuk shënohen në pajtimme nenin 10 të këtij ligji;

4) nuk ka siguruar dhe organizuar një sistem për grumbullimin e veçantë të mbetjeve të pajisjeve nga amvisëritë në një mënyrë të përcaktuar (neni 11 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji);

5) nuk dorëzon mbetjet e pajisjeve të grumbulluara në mënyrë të përkthueshme (neni 13 paragrafi (5) i këtij ligji);

6) nuk dorëzon dhe nuk vepron me mbetjet e pajisjevetë cilat nuk janë mbeturina të paisjeve nga amvisëritë në një mënyrë të përkthueshme (neni 17 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji);

7) largon mbetjet e pajisjevepa kaluar nëpër procesin e para-trajtimin (neni 21 paragrafi (1) i këtij ligji);

8) mbetjet e pajisjevepara trajtimin ruhen dhe depozitohen në kundërshtim me kërkesat e nenit 21 paragrafët (3) dhe (4) të këtij ligji;

9) vepron në kundërshtim me kërkesat për para-trajtimin dhe trajtimin e mbetjeve të pajisjevetë përmendura në nenin 21, paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji;

10) nuk siguron menaxhimin e pjesëve, materialeve dhe përzjerjeve, të marra pas përpunimit të mbetjeve të pajisjevenë pajtimme rregulloret për menaxhimin e mbeturinave (neni 21 paragrafi (7) i këtij ligji);

11) nuk përcakton qëllimet vjetore për mbledhjen e mbeturinave të paisjeve, sipas kategorive të paisjeve në kilogram brenda afatit të caktuar (neni 22 paragrafët (4) dhe (5) të këtij ligji);

12) nuk përcakton qëllimet vjetore për përpunimin e mbetjeve të pajisjevesipas kategorisë së paisjeve në kilogram brenda një afati të caktuar (neni 23 paragrafi (5) i këtij ligji);

13) nuk mban evidencë dhe nuk paraqet raporte në një mënyrë dhe në një formë të përkthueshme në pajtimme nenin 23, paragrafët (6), (7) dhe (8) të këtij ligji;

14) nuk financon sistemin e plotë për menaxhimin me mbetjet e pajisjeve nga amvisëritë në pajtimme nenin 24 paragrafi (1) të këtij ligji;

15) nuk siguron financimin e shpenzimeve për menaxhimin me mbetjet e pajisjevetë mbetura në pajtimme nenin 25 të këtij ligji;

16) refuzon ta marrë atë falas si dhe të sigurojë menaxhim dhe financim të mëtejshëm të kostove për menaxhimin e mbetjeve të paisjeve nga përdoruesit përfundimtarë të cilët nuk janë familje private në pajtimme nenin 26 paragrafi (2) të këtij ligji;

17) nuk lidh marrëveshje me një bepyec kolektiv për menaxhimin me mbetjet e pajisjeveose nuk siguron licencë për një veprues të pavarur për menaxhimin me mbetjet e pajisjevenë pajtimme nenin 28 të këtij ligji;

18) paraqiti të dhëna të pasakta me qëllim që të konsiderohet si prodhues i vogël (neni 31 paragrafi (3) i këtij ligji);

19) nuk i paraqet një raport vjetor organit profesional brenda një afati të caktuar për llojin dhe sasinë e paisjeve të vendosura në treg (neni 34 paragrafi (2) i këtij ligji);

20) nuk i ruan të dhënat nga raportet brenda afatit të caktuar (neni 34 paragrafi (7) i këtij ligji);

21) paraqet një raport me të dhëna të pasakta në pajtim me nenin 34 të këtij ligji;

22) tregon qëllimisht të dhëna të pasakta me qëllim të përjashtimit dhe kthyerjes së kompensimit për paisjen (neni 36 paragrafi (7) dhe (8) i këtij ligji);

23) Kompensimi i menaxhimit me mbetjet e pajisjevenuk e llogarit dhe nuk e paguan në kohën e duhur dhe në mënyrë korrekte dhe nuk mban, ruan regjistra të rregullt dhe të saktë të kompensimit të llogaritur dhe të paguar (neni 37 paragrafi (1) i këtij ligji).

(2) Gjobë në shumë prej 700 Euro në kundërvlerë të denarit do të shqiptohet personi përgjegjës në personin juridik mikrotregtar, nga 1,500 në kundërvlerë në denarë në personin juridik tregtar të vogël, nga 4,000 në kundërvlerë në denarë në mediumin e personit juridik tregtar dhe nga 7,000 në kundërvlerë me denarë në personin juridik tregtar i madh për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Kryerësi i kundërvajtjes nga ky nen, organi i kundërvajtjes mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(5) Për personin përgjegjës nga paragrafi (2) i këtij neni, organi për kundërvajtje mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së detyrës.

(6) Organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga ky nen është gjykata kompetente.

Neni 56

Sanksionet kundërvajtëse nga kategoria e tretë

(1) Gjobë në shumë prej 18,000 nga 20,000 euro në kundërvlerë denari për mikrotregtarët, nga 36,000 në 40,000 euro në kundërvlerë denari për tregtarët e vegjël, nga 110,000 në 120,000 euro në kundërvlerë denar për tregtarët e mesëm dhe nga 180,000 në 200,000 euro në kundërvlerë denar për tregtarët e mëdhenj do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1) mbeturinat e mbledhura veçmas të paisjeve para se të kalojë procesi i trajtimit dhe i përpunimit (neni 21 paragrafi (1));

2) nuk siguron realizimin e qëllimeve nacionale të mbledhjes në pajtim me nenin 22 paragrafi (1) të këtij ligji;

3) nuk siguron realizimin e qëllimeve nacionale për përpunim, në pajtim me nenin 23 paragrafi (1) të këtij ligji;

4) përpunon mbeturina të paisjeve pa leje, si dhe nuk i plotëson kërkesat e lejes, në pajtim me nenin 23 paragrafi (14) të këtij ligji;

5) nuk paguan kompensim për menaxhimin e mbeturinave të paisjeve brenda afatit të përcaktuar në pajtim me nenin 36 paragrafët (1) dhe (5) të këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 1,000 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik mikrotregtar, nga 2,000 denarë në kundërvlerë të denarit personit juridik tregtar i vogël, nga 6,000 denarë në kundërvlerë të denarit personit juridik tregtar i mesëm dhe prej 10,000 denarë në kundërvlerë të denarit në personin juridik tregtar i madh për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 750 euro në kundërvlerë denari, do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni.

(4) Kryerësit të kundërvajtjes sipas këtij neni, organi kundërvajtës mund t'i shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

(5) Për personin përgjegjës sipas paragrafit (3) të këtij neni, organi kundërvajtës mund të shqiptojë sanksion kundërvajtës për ndalim për kryerjen e detyrës.

(6) Organi kompetent kundërvajtës për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse sipas këtij neni është gjykata kompetente.

Neni 57

Sanksione kundërvajtëse për persona fizikë

(1) Gjobjë në shumë prej 200 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit fizik për kundërvajtje nëse ai i lë ose i dorëzon mbetjet e paisjeve si pjesë e mbeturinave të pa renditura komunale (neni 12);

(2) Gjobjë në shumë prej 250 euro në kundërvlerë denari do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet sipas paragrafit (1) të këtij neni nëse ato lihen, hidhen dhe/ ose braktisen afer trupave ujqorë dhe/ ose në trupat ujqorë (lumenj, liqene, pellgje, kënetë, etj.).

(3) Organi kompetent i kundërvajtjes për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse sipas këtij neni është Komisioni Kundërvajtje.

Neni 58

Procedura për barazim dhe kontraktim

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 54 dhe 57 të këtij ligji, inspektorët kompetentë sipas nenit 44 të këtij ligji janë të detyruar t'i propozojnë kryesit të kundërvajtjes procedurën e zgjidhjes duke lëshuar një urdhër pagese për kundërvajtje para se të paraqesin një kërkesë për procedurë të kundërvajtjes.

(2) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 55 dhe 56 të këtij ligji, inspektorët kompetentë duhet t'i propozojnë kryesit të kundërvajtjes procedurën e zgjidhjes para se të paraqesin kërkesë për fillimin e procedurës kundërvajtëse.

(3) Procedurat e zgjidhjes dhe vendosjes do të zhvillohen në pajtim me dispozitat e Ligjit të Kundërvajtjeve dhe Ligjit të Mjedisit Jetësor.

(4) Ministri, i cili e udhëheq organin për mjedisin jetësor, përshkruan formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës për kundërvajtje.

Neni 59

Mbajtja e procedurës kundërvajtëse

Procedura kundërvajtëse zhvillohet në pajtim me Ligjin e Kundërvajtjeve dhe Ligjin e Mjedisit Jetësor.

X. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 60

Afatet për zbatim

(1) Prodhuesit të cilët vendosin pajisje elektrike dhe elektronike në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut janë të detyruar të regjistrohen në pajtim me nenin 32 të këtij ligji, më së voni se 31 mars 2022.

(2) Prodhuesi është i detyruar të fillojë mbajtjen e regjistrave sipas nenit 34 paragrafi (1) të këtij ligji nga 1 janari 2022

(3) Raportin e parë vjetor për llojin dhe sasinë e pajisjeve të lëshuara në treg në Republikën e Maqedonisë së Veriut, sipas nenit 34 paragrafi (2) të këtij ligji, prodhuesi është i detyruar t'ia paraqesë organit profesional më së voni deri më 31 mars 2023 për vitin 2022

(4) Dispozitat e nenit 36 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 janari 2022

Neni 61

Miratimi i akteve nënligjore

(1) Aktet nënligjore të parashikuara me këtë ligj do të miratohen brenda një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në ditën e hyrjes në fuqi të akteve nënligjore të përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, aktet nënligjore ekzistuese do të zbatohen.

Neni 62

Ndërprerja e vlefshmërisë

(1) Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji pushon së vlefshmi Ligji i Menaxhimit të Paisjeve Elektrike dhe Elektronike dhe Mbetjeve të Paisjeve Elektrike dhe Elektronike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 6/12, 163/13, 146/15 dhe 39/16.

(2) Në ditën e fillimit të zbatimit të nenit 36 të këtij ligji, dispozitat e nenit 179 paragrafët (2), (5) dhe (6) të Ligjit të Mjedisit Jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë") pushon së qeni të vlefshme 53/2005, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187 / 13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18).

Neni 63

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

2947.

Указ бр.10

3 август 2021 година

Врз основа на член 18, став 1, точка 11 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија” бр. 42/2001, 5/2003, 58/2006, 110/2008, 51/2011, 151/2011, 215/2015 и „Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 42/2020), и член 74 и член 75 од Законот за служба во Армијата на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија” бр. 36/2010, 23/2011, 47/2011, 148/2011, 55/2012, 29/2014, 33/2015, 193/2015, 71/2016 и „Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 101/2019, 275/2019 и 14/2020)

СЕ РАЗРЕШУВА**бригаден генерал ОРЦЕ Драган ЈОРДЕВ**

ЗАМЕНИК КОМАНДАНТ НА КОМАНДАТА ЗА ОПЕРАЦИИ „А“, ВО ГЕНЕРАЛШТАБОТ НА АРМИЈАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА „А“

ФЧ: бригаден генерал, по формација бригаден генерал - генерал-мајор

лична ВЕС: 31040

Овој Указ да се изврши веднаш.

Бр. 06-979/1
3 август 2021 година
Скопје

Претседател на Република Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

2948.

Указ бр.11

3 август 2021 година

Врз основа на член 18, став 1, точка 11 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија” бр. 42/2001, 5/2003, 58/2006, 110/2008, 51/2011, 151/2011, 215/2015 и „Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 42/2020), и член 74 и член 75 од Законот за служба во Армијата на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Маке-